1 Kr. 1897.

DEN NYE ALMANAK

tilegnet Hjemmet

af

ANTON NIELSEN

N. C. Roms Forlagsforretning. Kjøbenhavn.

N. C. ROMS BOG- & STENTRYKKERI

Som underholdende Læsning for Hjemmet kan anbefales
og faas gennem enhver Boghandel følgende Bøger til betydeligt nedsatte Priser.

Korsets Stridsmænd, Fortællinger af *Emanuel Henningsen.* Pris 4 Kr. faas nu for .... 1,50 Øre

Bondehøvdingen, Historisk Fortælling fra Reformationstiden af *Henrik Schmidt.* Pris 3 Kroner faas nu for 1,00 —

Julekvæld II. Samling Fortællinger. Pris 3 Kroner faas nu for .... 1,00 —

Hjemmekinesere og andre Fortællinger af forskellige Forfattere. Pris 3 Kr. faas nu for .... 1,00 —

Anton Nielsen. **Fra Landet I.** Billeder af Folkelivet. Pris 3 Kr. nu........ 1,00 —

Anton Nielsen. **Fra Landet II.** Billeder af Folkelivet. Pris 2,25 nu........ 1,00 —

Anton Nielsen. **Landhaandværkeren før og nu.** Kulturhistoriske Skildringer. Pris 1,25 faas for.......... 0,75 —

For Hjemmet I,
For Hjemmet II,
Aaret rundt,
} udvalgte Fortællinger af Folkets Almanak, med ca. 100 Billeder. 1 Kr. pr. Ekspl.

Kristelige Fortællinger og Digte for Folket af *Nic. C. Nielsen.* Pris 1 Kr. faas nu for .... 0,50 Øre

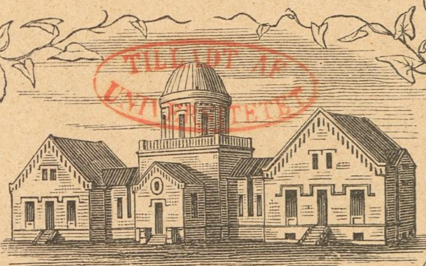
Nøgle til Almanakken. Forklaring over Festernes Oprindelse, alle Maanedernes og Dagenes Navne af Adjunkt *D. H. Wulff.* Pris................ 0,60 —

Oldkirkens Sindbilledsprog, fremstillet af *A. C. L. Grove-Rasmussen,* med 35 Tegninger. Pris .... 1,00 —

Den nye
Almanak
for det Aar efter Kristi Fødsel
1897,
beregnet til Kjøbenhavns Observatorium,

af

C. F. Pechüle.

Kjøbenhavn.
N. C. Roms Forlagsforretning.

N. C. Roms Bog- og Stentrykkeri. Kjøbenhavn.

GLÆDELIGT NYTAAR.

Fra Kirketaarnene paa Land, i By,
Basuners Lyd med Klokketoner blandes;
der rinder op et dunkelt Nyaarsny,
hvori vort Liv skal søndres eller dannes.

Som til en Egn, hvor der skal banes Sti,
Du vandrer imod Aarets Dage mange,
hvor Krageskrig og Lærkers Melodi
skal lyde over Hjem og Sædevange.

Fortidens Engel følger Dig derind
og vil Dig Lønnen eller Straffen give,
og, saadan som Du har det i Dit Sind,
saadan vil Aaret ogsaa for Dig blive.

Tro paa Dig selv med Gud i mægtig Pagt!
Stol paa den Gerning, som Du da vil øve!
Mod alle usle Aander vær paa Vagt!
Og kæmp for Ret og Sandhed som en Løve!

Sug ud af Tidens Aand den Næring god,
som i dens mangehaande Kræfter findes;
Og, er den ond, da viis, at Du har Mod
til at bekæmpe den, saa den kan bindes!

Et har Erfaringen Dit Hjærte lært,
at, naar Du troer paa Gud i Fryd og Møde,
da bliver Det, som synes Dig saa svært,
en Uvejrssky, der rummer Gavn og Grøde.

Udmal kun ikke Alting for Dit Blik,
men vent, og tag det op, saasnart det kommer!
Hver Dag har Nok i Sit, og aldrig fik
Du Mer at bære, end hvad just Dig frommer.

Den Engel, der ved Aarets Indgang staaer,
han lover Dig, at Lykken Din skal være,
hvis Du kan elske gennem alle Kaar
og selvfornægtende kan Alting bære.

Da bliver altid Dig Dit Arbejd kært,
og aldrig tom og gold Du vil Dig mærke;
da modnes Kornet sundt og tæt og svært,
og Kragen overdøves af en Lærke.

Saa — Gud i Vold! Han styrer dog tilsidst
det Hele, saa det blive kan til Baade!
Han danner Frugten paa hver Ønskekvist!
Glædeligt Nyaar ved hans Vældes Naade!

Nicolaj Bøgh.

Vanheld.

Fortælling af **Anton Nielsen**.

Med Tegninger af Niels Wiwel.

Jeg burde maaske have sat oven over: Vandheld, eller rettere: Vand-Uheld, thi Vandet kommer til at spille en Hovedrolle i denne Beretning. Den er ikke malet af Digtning, men er et lille Mosaikbillede, sammensat af virkelige Personer og Hændelser. Men „hvad jeg skrev, det skrev jeg.“

Den første Scene foregaar i den smukke Landsby Ruds-Vedby. Herregaarden Vedbygaard har endnu Mure, som maaske har set Reformationstiden. I alt Fald har da Gaarden og Egnen været forlenet til Knud Rud, som Byen er opkaldt efter. Gaarden ligger fornemt afsondret fra Byen, ikke alene ved sine Grave, men ogsaa ved en lille Sø.

Her paa Gaarden tjente en Røgter, som hed Jens Pedersen, paa Sjællandsk: Jenspæsen. Det var en almindelig Røgter, saadan en lavstammet, gammelagtig Fyr, som ikke vilde eller kunde bestille andet end være „Kobomrer“. Hans store Hoved var foroven dækket, dels af lyst Haar og dels af rødt Skæg, der oftest stod i store Stubber. Jenspæsen var meget snavset, uden netop hver 14 Dag, naar han fik sit Skæg af, for saa holdt han Storvask baade paa Hænder og Ansigt — og tog ren Skjorte paa.

Røgteren havde aldrig været, hvad man kalder „et tro Slæb“, for strengt Arbejde havde ligesom været hans Natur imod. Han var nu 40 Aar og havde haft mange Tjenester, men de havde kun været korte. Nu havde han endelig slaaet sig fra Verden og var blevet Røgter. Det var hans rette Hylde. Jenspæsen var et „godmodigt Pus“. Det saa man straks paa hans store Ko-Øjne. Nu da han havde været Røgter i 5 Aar, havde hans Øjne faaet det samme Udtryk som hans nærmeste Omgang: de hornede. Skønt Røgteren aldrig havde været gift eller forlovet, var han dog ikke nogen Kvindehader. Men hver Gang han i sine yngre Aar havde begyndt at nærme sig fortrolig til en Pige, havde hun gjort

Nar ad ham. Og hvor sløv Jenspæsen end var, saa kunde han dog paa ingen Maade taale Spot. Men nu i denne Sommer, vi taler om, havde han haft bedre Held med sig. Paa Fattiggaarden, som laa lige op til Hovmarken, var der indlagt en „Pige“, som bedaarede Røgteren.

Hun havde rigtignok faaet 7 uægte Børn, men hun var „ligegod Pige“, det kunde derfor ikke afskrække Jenspæsen. Han kunde ikke komme til hende, da han maatte blive ved sine Kammerater og jævnlige, altsaa maatte hun komme til ham. Han havde jo ogsaa Hus og Hjem, det vil sige Røgterhuset som stod paa Hjul. Der var ikke meget Bohave, men dog alt, hvad der behøvedes, der var ogsaa en Seng.

Der var paa den Tid en skammelig Hob Smedesvende i Vedby, for der var nemlig Vognfabrik og Jærnstøberi. Disse Svende var i Almindelighed nogle forvovne Knægte. En Nat, henad Klokken 12, var to af dem kommet ud paa Eventyr, og de sad just i et lille Krat paa Hovmarken og stoppede deres Piber. Alt var stille, ikke en Lyd hørtes. Men de var svært oplagte til Gavtyvestreger.

Efter at Svendene havde holdt en kort Raadslagning, listede de sig sagte hen til Hyrdehuset og satte den udvendige Krog forsvarlig paa. De lo indvendig, saa de var nær ved at revne.

Saa hvidsker den første:

„Nej, hør, det var mere Grin, dersom vi kørte den midt ud i Søen.“

„Aa, det er Synd. Saa bliver Sengklæderne vaade. Og vi bliver jo selv vaade!“

„Nej, vi smider Klæderne. Vandet er jo ikke koldt.“

„Lad gaa da. Du skal gaa fjermer, for du er den største.“

De tog nu fat i hver sin Vognstang og det gik i en rasende Fart, for det var ned ad Bakke.

Da bankede Jenspæsen paa Døren og raabte:

„Hvem er det der kører med mig? I skal lukke mig op, og det straks!“

Den ene Svend vilde svare ham, men han blev standset af den anden, der hvidskede:

„Hys! Han kunde kende din Stemme.“

Ved Bredden af Søen standsede de og tog Fodtøj og Benklæder af.

Røgteren brød paa Døren, bankede, raabte, skældte og truede, men alt var forgæves.

Derpaa kørte de Vognen ud i Søen, saa dybt saa Vognbunden næsten berørte Vandets Overflade. Da Røgteren kunde mærke, de kørte i Vand, skreg han:

„Ih, Gud forbarme sig! De vil drukne mig!"

Svendene gik nu tilbage og tog deres Klæder paa. Derpaa lagde de sig til at sove i noget blødt Græs, som var tæt ved Søen. De var skjult bag nogle Træer. Røgteren tav nu stille. Han havde begrebet, at det kunde ikke nytte, han raabte om Hjælp paa denne Tid.

De to Gavtyve sov den retfærdiges Søvn. Da Klokken var omtrent 5, blev de vækkede af Sang og Spøg. Det var en Flok Karle, som kom fra et Dansegilde. Da de kom udfor Søen raabte Jenspæsen i høje Toner om Hjælp.

De unge standsede og lyttede. Snart begreb de, at nogle Skælmer havde udført det hele og de fandt det skammeligt. Men ingen havde Lyst til at klæde sig af.

„Ja, saa tror jeg, jeg vil," sagde den ene af Smedesvendene, som ubemærket havde blandet sig i Karleflokken. „Det er da Synd, at lade Jenspæsen sidde der hele Dagen. Men jeg kan vist ikke ene slæbe Vognen op af Mudderet. Hvem vil hjælpe mig?"

„Det kan jeg," sagde en af Karleflokken.

De sprang ud i Søen og fik snart Vognen paa det tørre. Derpaa lukkede de Døren op, og Jenspæsen kom ud. Røgteren bandte, skældte og græd, og Karlene syntes, han var sket stor Uret. Han havde sat Krogen paa Døren igen, men en af Smedene sagde:

„Lad os se om Sengklæderne er blevet spolerede!"

Og dermed rev han Døren op og trak Sengklæderne fra hverandre. Men sikken et Halloj der blev, da „Pigen" fra Fattighuset kravlede frem. Hun udstødte et Skrig og tog Flugten med Træskoene i Haanden. Nu forstod Karlene hvorledes det var gaaet til, og nu var al Medlidenhed med Jenspæsen forbi.

„Det var lige tilpas til saadan en gammel Hankat! Hvem mon der har gjort det? Det var," saa bandede de, „udmærket lavet!"

Disse Ytringer syntes Røgteren saare ilde om. Han svarede ikke, men skyndte sig med lange Skridt bort op ad Hovmarken til.

Smedene syntes bedre om disse Udtalelser, men de tav dog stille uden at gøre Fordring paa den Ros, de kunde vente.

Naa, nu fik Folk noget at tale om i Vedby, ja, det plejer de forresten aldrig at mangle, men dette var nu noget ekstra. Da det var en Søndag Morgen, Røgteren var blevet befriet, var der flere unge, som gjorde Valfarter ud til Hovmarken for at have Sjov med ham. Men de traf ham ikke. En Husmand fra Byen havde overtaget hans Embede.

„Hvor er Jenspæsen?" spurgte Ungdommen. „Ja, det maa den søde Grød vide," var Svaret. „I Middags da de skulde have Mad ud til ham var han væk. — Han havde jo ogsaa blevet alt for meget til Nar, hvis han var blevet her."

Ja, det havde Røgteren forudset og det var mere end han kunde bære. Straks efter at være gaaet fra Søen, havde han, ad en Omvej listet sig ind i Karlekamret, hvor alle sov endnu, og der havde han samlet sine Pjalter sammen i en Byldt, og saa var han vandret ud i den vide Verden. I Stenlille tiggede han sig et Stykke Mad og en Drik Øl, og saa gik han videre ad Roskilde til. Naar han blev træt, lagde han sig til at sove i en Vejgrøft, og naar han blev sulten, gik han ind i en Bondegaard. Men han havde ikke megen Ro paa sig, for han syntes ikke han kunde komme langt nok bort.

En Gang han sad paa Grøftekanten blev han tiltalt af en Mand, som gik paa Landevejen. Han sagde:

„Hvor er du fra?"

„Jeg er fra Slagelsekanten."

„Hvad sidder du her efter?"

„Jeg skulde hvile mig lidt, for jeg har gaaet en lang Vej."

„Hvor skal du hen?"

„Ja, det ved jeg saamænd ikke?"

„Er du tosset?"

„Ja, jeg kan jo være tosset nok, men jeg fejler da ikke noget paa Forstanden."

„Det skulde man sgu da tro! Du render en lang Vej og ved ikke hvad du render efter."

„Jeg skal sige dig, jeg var Røgter paa en Herregaard, men saa kom jeg derfra i Utide, og saa blev jeg saa harm, saa jeg vilde rejse langt bort og faa en anden Plads."

„Du har da vel stjaalet?"

„Nej, det skal Gud vide i den højeste Himmel, at jeg har aldrig stjaalet saameget som der kan ligge paa en Negl.“

„Men kanske saameget som du kunde bære paa din Ryg?“

„Nej, nej, nej! Nu vil jeg ikke snakke mere med dig,“ sagde Jenspæsen og vilde gaa sin Vej.

„Holdt, holdt, det haster vel ikke saa haardt! Jeg vil nok tro dig; du ser da ikke saa udspekuleret ud. Har du faaet noget Brændevin i Dag?“

„Nej, ikke en Draabe,“ svarede Jenspæsen, sukkende.

„Naa, saa skal du faa en god Snaps nu,“ sagde den anden og satte sig hos Vandringsmanden.

Nu halede den fremmede en fuld Trepægleflaske frem, sagde Skaal, drak og flyede Flasken til Jenspæsen.

Naa, hvor hans Øjne straalede! Han rystede paa Haanden af bare Glæde, men han glemte dog ikke at sige Skaal, for det vilde være uhøfligt.

Jenspæsen tog et langt, dybt Drag. Den anden fulgte ham med Øjnene, men sagde ikke noget.

Han var en stor, sværtbygget Mand med smaa, forvovne Øjne, kraftig Næse og en tyk, sandselig Mund. Klæderne var gamle og slidte, og Renligheden stod paa svage Fødder.

„Hvad hedder du?“ spørger han.

„Jeg hedder Jenspæsen. Det er mit ærlige Navn og Tyverygte, som de siger,“ svarede han med en begyndende Gemytlighed. „Men hvad hedder du?“

„Jeg hedder Las Lavsen.“

„Naa, det var dog noget svært godt Brændevin! Er det fra Holbæk eller Roskilde? Ja, du kan lade mig smage en Gang endnu, saa kan jeg sige dig, enten det er fra Holbæk eller Roskilde.“

„Ja, det skal ogsaa bare være at smage.“ Væsgo! — Holdt! Du er længe om at smage. Naa, hvor er det saa fra?“

„Det er fra Roskilde.“

„Nej, saadan Brændevin har de ikke der.“

„Saa er det ogsaa fra Holbæk.“

„Ja, du er svært dygtig til at gætte.“

„Det er ligemeget, men Brændevin er dog det bedste, der er i denne Verden, Las Lavsen!“

„Ja, dersom ikke der var Brændevin til, saa var det ikke værd at leve.“

„Det er rigtig! Skal vi drikke paa det?" sagde Jenspæsen og rakte efter Flasken.

„Nej, holdt! Jeg skulde dog ogsaa have lidt at holde Søndag med."

„Aa, Skidt! Lad os drikke den Tat, der er igen, saa giver jeg en ny Flaske, for jeg har Penge paa Lommen, Laves!"

„Det er vist ikke mange?"

„Aa, her er dog to Rigsdaler og otte Skilling," sagde Jenspæsen og kiggede i en fedtet Lærredspung.

„Naa, lad gaa, men saa vil jeg drikke først."

Han tog nu den største Part, men hans Kammerat lod sig godt nøje med Resten, da han var i et ypperligt Humør.

„Hør, Laves! Siden du har været saa god imod mig, saa vil jeg fortælle dig, hvad jeg aldrig vil fortælle til noget Menneske. Men du skal love mig højt og dyrt, at du aldrig vil snakke om det!"

Nu blev Løftet givet, baade Gud og Fanden blev kaldt til Vidne paa, at det skulde holdes.

Saa kom Jenspæsen frem med Nattens Tildragelse, og Las Lavsen lo saa det klukkede i ham.

„Men hvad vil du nu, Jenspæsen?"

„Jeg vil følges med dig, Laves, hvor du gaar hen, for du er min bedste Ven. — Men skal vi itte lægge os at sove et lille Gran?"

„Nej, saa er det bedre vi gaar hjem, for du vil jo følges med mig."

„Gu' vil jeg saa!"

„Det er ikke ret langt, det er nede ved Stranden, ud for Eriksholm."

„Men tør du nok tage mig hjem med for din Kvinde?"

„Jeg har ingen Kvinde, hun er død."

„Det var lige tilpas for mig, for saa kan jeg være din Kvinde. Har du heller ingen Børn?"

„Jo, men de er ude at tjene."

„Herre, min Gud, hvor det er lavet godt for Jenspæsen! Saa vil vi leve sammen som Brødre."

„Ja, nu proberer vi paa det. Kan vi ikke forliges, saa kan vi slaas. Hvad kan du bestille?"

„Jeg kan jo da bestille alt hvad der kaldes Bonde-Arbejde,

men slaas det vil vi itte, for saa ved jeg at jeg faar Hug. Hvad Arbejde har du?"

„Aa, alle Slags, hvad der kan træffe sig. For Tiden skærer jeg Tørv. Der kan du godt komme til at hjælpe mig."

„Ja, lad mig det! Det er vel ikke saa strengt Arbejde. Og lad os saa være halvt om al Ting. Om Fortjenesten og om —."

„Ja, det kommer sgu an paa, om du kan svare din halve Hammel. Du skal tjene Penge ligesom du arbejder til."

„Det er natyrlig. Men skal vi saa itte gaa hjem, for jeg er møgtræt."

De kom nu afsted og naaede snart Las Lavsens Hytte. Den saa lidt halvsimpel ud, og inde i Stuen var der baade Stank og Skidt. Men der var jo da en Seng og Bord og Bænk. Jenspæsen blev ganske henrykt over disse Herligheder. Han udbrød:

„Herre min Gud! Og jeg kan faa Lov at bo her!"

„Ja, det kommer sgu an paa, hvordan du skikker dig."

„Ja, Laves, vi skal aldrig blive „usaates", naar jeg kan faa Lov til at bo i saadan et dejligt Hjem."

„Aa ja, Jens! det er da bedre end et Hyrehus og bedre at være her end at være Slave paa en Herregaard."

De fik saa, hos den nære Høker, købt en Flaske Brændevin, som de holdt Søndag med. Og som de sad der i Hytten, holdt de maaske bedre Søndag end mange pæne Folk, som knap vilde have set til dem. Disse enlige og foragtede Stympere sad der og var saa glade over, at de havde fundet hinanden. De snakkede saa fortrolig, som om de havde været kendt i mange Aar. De fornærmede hverken Gud eller Mennesker. Vel var deres Snaps temmelig høj, men, Herre Gud, de kendte jo intet bedre. Og da det tørre Maaltid var forbi og Flasken var tom, skulde de i Seng.

Jenspæsen, som skulde først deri, trillede et Par Gange omkuld paa Gulvet, men saa tog Las Lavsen ham i sine stærke Arme og bar ham i Seng som et lille Barn. Og derefter sov de fredelig ved Siden af hinanden, disse to ny Brødre.

Om Morgenen tidlig blev Jenspæsen purret, de skulde paa Arbejde. Der var en stor, dyb Tørvemose, omringet af Kratskove. Mosen var opskaaren og forvandlet til en vid Sø. Hvem, der nu vilde have fat i Tørvemassen maatte fiske den op fra den dybe Bund. —

De havde saa smaa firkantede Pramme, som de sejlede ud

med. De to Mænd, som udgjorde Prammens Besætning, havde lange Stænger med et Slags Jærnskovle paa Enden. Hermed øste de Tørvemassen op i Prammen; naar den var fuld, stagede de til Land. Derpaa blev „Tørvemøjet“ klappet ud paa Engen og fik den sædvanlige Behandling.

Her sejlede nu de to Brødre i den bedste Sommertid, og de enedes godt. Vel kunde Laves knurre lidt og give lidt Ondt af sig, fordi Jenspæsen ikke var rask nok, men denne gav altid gode Ord og var frugtbar paa Undskyldninger. Men en Gang blev de ikke taget for gode Varer.

De havde med sig ombord en Pægleflaske, fuld af Brændevin. Denne Styrkedrik havde de hidtil delt broderlig og Flasken boede i Las Lavsens Lomme.

Men en varm Dag havde han hverken Vest eller Trøje paa, og han havde da letsindig betroet Flasken til Jenspæsens Lomme.

Denne Fristelse kunde han ikke staa for. Flere Gange, naar Laves havde rigtig travlt med at hale en fed Mundfuld op og da stod og vendte Ryggen til Jenspæsen, benyttede denne Lejligheden til at tage sig en Halsfuld af Flasken.

„Naa, nu har jeg sgu fortjent en Dram,“ sagde saa en Gang Las Lavsen og rakte efter Flasken.

Da han fik den var der næppe en halv Snaps i.

„Saa skulde dog den Onde gale i din gamle Fyldebøtte!“ raabte han rasende.

„Aa, Laves! Jeg var saa fortørstig!“

„Saa skal du, saa min S'æl, faa slukket din Tørst,“ og dermed gav han sin Kammerat et Skub, saa han røg baglænds ned i det dybe Vand.

Jenspæsen kom hastig tilsyne igen i Vandskorpen. Han gav et Vræl fra sig og rakte begge Hænderne i Vejret, for han kendte ikke andre Svømmetag. Las Lavsen lod ham skraale og gaa til Bunds igen; han stod som om han var bleven en Stenstøtte af bare Skræk. Men der var Folk paa en anden Pram i Nærheden, de kom snart til og fik fat i Jenspæsen, da han kom op tredie Gang. Han var bevidstløs, da de fik slæbt ham i Land.

„Hvorfor Fanden trak du ham ikke op, din lange Skurk? Vilde du have, at han skulde drone. Og Frederik, han siger, du skød ham selv ud.“

Saadan en Tordentale fik Las Lavsen af den ene af Ned-

18
N.
W.
96.

ningsmandskabet. Han svarede ikke et Ord, men kastede sig ned over Jenspæsen og græd, ja, hulkede. Aldrig havde nogen set ham græde. En af de andre rullede Jenspæsen nogle Gange og fik ham til at aflevere noget Tørvemosevand. Las Lavsen var ligesom lammet, han var ikke Mand for at give en eneste Haandsrækning. Men da endelig Jenspæsen fik Øjnene op og begyndte at trække Vejret, kastede Las Lavsen sig over ham igen, favnede og kyssede ham og raabte med en graadkvalt Stemme:

„Nej, Jenspæsen! Det skal jeg aldrig glemme dig af, at du vilde komme til Live igen!“

„Skal du myre ham en Gang til, din store Skrubsak!“ udbrød den ene af de fremmede og rev Las Lavsen bort, ja, slængte ham som en Visk hen i Engen. Det skulde have været paa en anden Tid, at de havde budt Laves saadan en Behandling! En af dem kom med noget Brændevin til Jenspæsen og denne Drik, som nær havde voldet ham Død, blev nu et Livets Vand for ham og han begyndte at tale:

„Jøsses dog, hvor det gjorde godt. Men se, hvor jeg er vaad! Jeg er nok fuldet i Vandet.“

De fremmede trak paa Smilebaandet og gik derpaa hen til deres Arbejde.

Nu havde Las Lavsen fattet sig noget. Han sagde:

„Lad os nu gaa hjem, Jens! Og kan du ikke gaa, saa vil jeg bære dig.“

Jens kunde nok gaa, men Laves kunde ikke lade være at holde ham i Armen. De var ikke gaaet ret mange Skridt, før Las Lavsen maatte lette sin Samvittighed og fortælle hvad han havde gjort. Han endte med at sige:

„Ja, du kan aldrig give mig det til, Jens, og vi kan heller ikke være sammen mere, men nu vil jeg rende min Vej, og du maa beholde Hytten og alt, hvad der er.“

„Sikke nogen Sludder, Laves! Kan jeg ikke give dig det til? du vidste jo itte, hvad du selv gjorde. Det var jo heller itte mere end jeg havde fortjent. Og hvis du render, saa render jeg med. Jeg har jo sagt, at jeg vil følge dig. Hvad skulde der blive af mig, naar du rendte fra mig? Saa kom jeg jo ligestraks paa Sognen. Og jeg kan itte undvære dig!“

Skønt de var forligte, drak de dog et lille Forsoningsbæger da de kom hjem. Men de kom ikke paa Prammen mere, Laves vilde ikke. Og Tørvetiden var da ogsaa næsten forbi.

Disse to Stympere levede endnu i mange Aar sammen, som gode Brødre. Siden Vandgangen i Tørvemosen, var Las Lavsen mere mild og overbærende mod sin Kammerat end forhen. De var belavede paa at følges ad paa Fattiggaarden, naar ikke de kunde arbejde mere. Men det kom de aldrig til, for det stod skrevet i en eller anden Stjerne, at Vandet fremdeles skulde blive Jenspæsens Ulykke. Naa, det var vel kun retfærdig Gengæld, for han havde altid hadet det grundig, baade til Vask og Drikke. Der kunde maaske ogsaa paastaas, at Brændevinen blev hans Ulykke, men hvis den blev det, da var det i høj Grad uretfærdigt, thi Brændevinen havde han jo elsket saa højt.

Det kan nu ikke hjælpe at nægte, at vore to Fostbrødre blev værre og værre til at drikke Brorskaal.

De undværede langt hellere et Maaltid Mad end en Flaske Brændevin, men de var altid fuldstændig enige, for nu siden Tørvehistorien optraadte Las Lavsen ikke som Formynder mere.

En Søndag Aften om Efteraaret var Stemningen ualmindelig høj. De var færdige med deres Spegesild og Brød, og den anden Trepægleknægt var snart paa Hæld; saa siger Laves:

„Vi drikker altfor meget, Jenspæsen. Det er den ledelige Spegesild, der gør os saa tørstige, men vi har jo ikke Raad til at købe andet Sul. Hvad skal vi gøre?"

„Hm, hm! Det skal jeg sige dig, Laves, vi sejler ud at mede Fisk. Du har jo fisket saa tit."

„Du er ikke saa tosset, Jens! Lad os afsted straks, for jeg ved, at Hans Hansens Søn er nylig kommen hjem med sin Baad. Den laaner vi lidt, og deri er nok alt, hvad vi skal bruge."

Naa, det gik for sig. Ingen saa, de laante Baaden, de sejlede ud og det var blikstille i den lille Vig.

Jenspæsen fik først Bid, men det var formodentlig i noget Tang, som var groet fast i en Sten. Han halede og halede. Tilsidst smuttede Medekrogen og Fiskeren gik overbord. Denne Gang var Las Lavsen rask til at række Haanden ud, men da Jens var saa tung at faa op af Vandet, at den lille Baad truede med at kæntre, raabte Jens:

„Du maa ikke, Laves. Du droner ogsaa, og det er ingen Nytte til. Jeg kan nok holde mig ved Baaden, naar du roer sindig til Lands."

„Nej, jeg tør sgu'tte ro, for du slipper; du kan ikke udholde

det. Men hør! Jeg tager dette Reb og slaar dig under Armene, og det binder vi til Baaden. Tror du det kan gaa?"

„Ja, mavelig. Men ro alt det, du kan, for Vandet er hundekoldt."

Det blev lavet i Stand og Laves trak godt paa Aarerne. Da de havde sejlet nogle Favne, sagde han:

„Hvordan gaar det, Jens?"

„Aa, det kan nok gaa an, men ro bare til."

Las Lavsen roede saa Aarerne bugnede, og det varede heller ikke mere end et Kvarter saa var de ved Landet.

„Naa, kom nu Jens! Nu kan du bunde."

Jens svarede ikke, han var undskyldt. Da springer Las Lavsen ud i Vandet, tager Rebet af og siger:

„Herre Gud! Er du saa forfrossen, at du ikke kan støtte paa Benene."

Han bar ham nu op og lagde ham paa Strandbredden. Men der kom ingen Livstegn og Laves begyndte at blive bange. Han rullede og rystede Jenspæsen, men det var omsonst. Saa huskede han paa den Slat Brændevin, de havde levnet. Nu prøvede han paa at faa Jens til at synke lidt, men det gik ikke. Alligevel vilde han ikke tro, han var død. Han vilde bære sin Ven hjem og lægge ham i den varme Seng, saa kom han sig nok, men da Laves skulde til at løfte ham, da faldt han ovenpaa ham. Hans Hoved var for tungt og Benene stod daarligt. Saa drak han selv Brændevinen, derpaa lagde han sig ved Siden af Kammeraten og tog ham i sin Favn for at varme ham. Da han havde ligget lidt faldt han i Søvn.

Næste Morgen, da Solen var højt oppe, vaagnede han og troede, at de laa i deres Seng, men han kunde ikke begribe, hvordan Jenspæsen var kommet til at ligge i hans Favn, eller hvorfor det var saa koldt. Han ruskede blidt i sin Ven og sagde:

„Jens, Jenspæsen! Vi skal op!"

Men da lige med et gik den sørgelige Virkelighed op for ham: Jenspæsen var død, fordi de havde drukket formeget. Og selv var han forfrossen og halv syg. Han rejste sig op og jamrede sig, han græd og rev sig i Haaret, han raabte den ene Gang efter den anden:

„Det forbandede Brændevin!"

Endelig kom han lidt til Ro. Han tog den Døde i sine Arme og bar ham hjem. Derpaa gik han hen til Sognefogden,

fortalte ham det passerede og forlangte at blive arresteret. Men det kunde Sognefogden ikke tjene ham i. Las Lavsen fik nu Hjælp af Naboerne til at faa klædt Liget, lagt det i Kiste og begravet det.

Siden den Aften da Ulykken skete, smagte Las Lavsen aldrig Brændevin mere. Han kunde heller ikke faa Ro til stadigt Arbejde, men rendte fra et til et andet og led tit Kulde og Sult. Da saa en af hans Døtre blev gift, fik Sognet hende og hendes Mand til at tage hjem til Las Lavsen; de havde da heller intet andet Hjem. Nu blev Hytten sat i Stand udvendig og indvendig, og Las Lavsen hjalp trolig til. Han blev snart Bedstefader og Barnepige, og al hans Vildskab og Uro forsvandt.

Hver Søndag gik han i Kirke, men det var nok mest for at se til Jenspæsens Grav.

Et fornøjeligt Arbejde.

At bygge en Rede tæt og lun,
med bløde Dun,
til Værn, naar Stormene bruse,
det kan ej blot Skovens Fugle smaa,
nej, Menneskebørn det ogsaa forstaa,
hvor Kærlighed er til Huse.
At slig en Rede man bygger her,
saa blød og saa fin, det ser jo enhver!

J. J.

Naar Roserne blomstre

Skitse af M. P. Sørensen.

Paa et smukt og henrivende Højdedrag ligger Duse Præstegaard. Landevejen gaar tæt forbi, og kun nogle frodige Buske skiller Gaardspladsen fra Vejen. Præstegaardens to Ladelænger vende Gavlene ud mod Vejen. Bag Gaardspladsen med Vandposten og Vandtruget ligger det gamle ærværdige Stuehus og støtter sig til Ladelængerne.

Det var en Juniaften lidt før Skumringen, at Præstens Bryggersdør, som var i Gavlen af Stuehuset, aabnedes, og Præstens Datter, Agnes, traadte ud paa den lille brolagte Plads og gik ud i Haven.

Hun var en smuk Pige paa tyve Aar, havde al Ungdommens og Landlivets uskyldige Trylleri over sig. Et rigt, mørkt Haar, som var lidt krøllet i Panden og bundet i en stor Knude bagtil, fremhævede Kindernes Rødme og Halsens Hvidhed. En lys Kjole sad om hendes ungdommelige, yppige Legeme. Et hvidt Forklæde med Smæk over Barmen, og om Halsen et let, hvidt Blondestykke gjorde hende endnu mere indtagende.

Alt bar Præg af Ungdom og Lykke, men saa man Øjnene, fik man næsten en hel anden Tro. De lyste med en lidt sørgmodig og bange Forventnirgs Glød, men nægtes kan det ikke, at det gjorde hende endnu mere indtagende.

Hun plukkede af Rosenklyngernes Knopper og udsprungne Roser og fyldte i sit Forklæde. En dejlig hvid, omtrent helt udsprungen, satte hun paa sit Bryst.

Hun gik ind gennem Gangene, saa sig forskende tilbage og smuttede saa ud af Haven i Vildnisset og gik frem ad en Sti, som hun alene havde traadt. Hun kom ud oppe paa Bakken, hvor hun tankefuld lænede sig op til en slank Bøgestamme, som stod lige ud til Stien; længselsfuldt saa hun ud over Landsbyen, langt ud ad den støvede Landevej, hvor Solen, stor og mægtig i sin Nedgang, straalede ude.

— Den Vej drog han med de andre sidste Sommer en tidlig Morgen.

Og siden!

Mange, mange Timer var svundne siden den Gang, fulde af Sorg og Uro; thi den Lykke de faa Høstdage havde bragt hende, jog Efteraarsstormen snart bort i lange, klagende Toner, og Vinteren kom og frøs sammen om alle hendes unge Tanker og hvirvlede Minderne sammen i store frostkolde Billeder. Men da Vaaren kom, varmedes hun op paa ny, hendes Fantasi fik Flugt og Elskovslængslen Næring, og Minderne steg op for hendes Blik i sene Høstnætters Glans og troldgjorte hendes vege Sind med betagende Længsel.

— Hun sank helt hen i Minder og Tanker og glemte alt om sig. Hun hørte heller ikke Skridt bag sig, før een standsede ud for hende.

Hun fo'r sammen, vendte sig om og — der stod Præsten, hendes Fader, lige for hende.

En ældre Mand med Fuldskæg og furede Træk, med høj Pande, store Øjenbryn og et Par dybtliggende Øjne, som lyste med en mild og kærlig Glans. Han var høj af Vækst og en imponerende Skikkelse.

Overraskelse stod præget i hvert af hans Træk, og han saa forbavset paa sin Datter.

Hun slængte i samme Øjeblik, hun saa sin Fader, alle Roserne, saa bedende paa ham og stammede:

„Fa'r . . ."

Han saa paa Roserne, der rullede ud af hendes Forklæde og lagde sig som en beskyttende Blomsterring om hendes Fødder, saa paa hendes rødmende, forvirrede Ansigt og bedende Blik.

Han gik ind i Grønsværet til hende, tog hende blidt ved Skulderen og saa kærlig, bebrejdende paa hende, men hun skjulte sit Ansigt ind ved hans Skulder og begyndte at hulke.

Han strøg hende med Haanden kærlig ned over Haaret og Kinden, men hun borede Hovedet ind ved hans Skulder, mens Graaden skjalv gennem hende.

Pludselig rev hun sig løs fra Faderen, løb ind paa Stien og ned gennem Vildnisset i fuld Fart, ind gennem Haven og op paa sit Kammer, hvor hun sank ned ved Sengen.

„I Morgen, i Morgen", lød det inde i hende, og hun saa atter Faderens milde, bebrejdende Blik hvile paa sig.

Hvileløs gik hun fra det ene til det andet for at finde Ro. Hun tog sit Arbejdstøj frem og begyndte at brodere, men det vilde ikke gaa, Broderirammen sank ned i hendes Skød og drømmende stirrede hun hen for sig.

Længe sad hun tavs, mens Brystet vuggede i mange Tanker. Saa kastede hun Rammen tilside, lukkede sin Komodeskuffe op og tog frem en lille Bog i grønt Pragtbind, hvorpaa der med sirlige Guldbogstaver stod: „Digte til hende".

En fin Rødme jog op over hendes Kinder, og feberagtig flygtede Øjnene ned over Linierne. I Halvmørket, hvor hun sad, kunde hun næppe se, men dog bladede hun tankefuld videre, thi hun kendte alt hver Linie i Bogen udenad, og det var dog kun tre Dage siden den kom, indsvøbt i Silke og med stor blegrød Konvolut om.

Da hun hørte de var gaaet til Ro underneden i Stuerne, satte hun sig hen ved Vinduet, lukkede det ene op og hældede sig ud af Karmen.

Himlen stod dunkel og mørk med enkelte matte Lysstriber, ja op over Bakken stod endnu som en svag Afglans fra den sunkne Sol i lette Overgange til det mørke højere oppe, mens Sommernattens sære Skumring hvilede over al Naturen og gjorde det saa hemmelighedsfuldt inde i alle Kroge.

Der steg en berusende Duft op til hende fra Haven. Blomsterne havde lukket Kronerne til, Buskene og Træerne kastede Skygge hen over Græsplænerne og en sagte, aandende Vind strøg ind gennem Haven og fik alle Blade og Blomster til at dirre. De var endnu kun saa unge og grønne i Forventningens Alder.

Kirken rejste sig høj og mægtig lige for hendes Blik, Spiret ragede højt op, Vindhanen knirkede paa sine Hængsler, hvorved en Ugle skræmtes ud fra Lydhullerne og fløj skrigende bort.

Længere tilbage rejste sig Bakken med Vildnisset og de ranke Træstammer, hvis Toppe stod mørke mod Horisontens Lysstriber.

Der havde hun vandret saamange Timer i Længsel og Sorg; Stien, der sneg sig op gennem Krattet, var hendes, kun hun alene havde traadt den, og mange af hendes Taarer havde vædet den.

Og Nattens Skygger fik Liv for hendes Blik og dansede og hvirvlede hende ind i en Mindestrøm uden Ende — aandende Nattens store Stilhed og tvingende Taarerne frem i ubevidst Sorg og Salighed.

— Og hun saa det saa klart: Det var Sommer og Ferie.

Haven, med de mange Blomster og Buske laa i Solskin. Op af Landevejen kom tre unge Studenter i lystig Samtale og drejede ind over Gaardspladsen, lige ind i Præstegaardens smaa hyggelige Stuer. Præsten modtog dem med Glæde og bød dem Gæstfrihed.

Der gik en hel Uge. Han var den lystigste og mest overgivne, men til Tider ogsaa den tavseste og næsten tungsindig. Med sine dybe graa Øjne fangede han Agnes. Han gik med hende i Haven og botaniserede, fortalte hende om Teatrene i København, om alt muligt, og om Aftenen, naar de alle sad ude i Lysthuset efter Theen, sang han for dem, sære, tungsindige Sange, og hans Øjne hvilede paa hende med bedende Ømhed.

Hun satte sig altid længst fra ham, helst i en Krog, og mens hans gribende Sanges Fantasi bølgede over hende, lukkede hun ubevidst Øjnene og grebes af en navnløs Længsel.

Ugen gik, og før hun vidste af det, var de borte. Og mens hendes Fader stod ude paa Landevejen og vinkede efter dem, sad hun sammenkrøben oppe paa sit Kammer og stirrede stift hen for sig.

Men før de rejste, havde han i en kort enlig Stund hvisket til hende:

„Jeg kommer igen, naar jeg har bestaaet min Eksamen med Ære.

Efter den Dag sneg Tiden sig langsomt afsted for hende. Efteraaret og Vinteren gik, og hun hørte aldrig fra ham. Ligesaa uventet som han var kommen, ligesaa pludselig var han forsvunden, efterladende hende vekslende imellem Haab og Frygt.

Men da Vaaren kom, og al Naturen stod i Flor, vaagnede Længslen efter ham dobbelt stærk i hende, og hun fik mange søvnløse Nætter. Da var det hun banede Stien op gennem Vildnisset, thi deroppe paa Bakken var det, han hviskede hende: „Jeg kommer igen,“ da de stod deroppe og saa ud over Landsbyen til Afsked.

Saa for nogle Dage siden kom Bogen. Skælvende gik hun op paa sit Kammer og brød Konvoluten. Med rystende Hænder aabnede hun Bogen. Hun vidste ikke hvorfor Blodet fik Hjertet til at banke, men hun havde en Anelse om, at dette var det saa længe ventede Bud fra ham.

„Digte til hende, af Erik Blom“, stod der paa Titelbladet.

Hun sank ned paa en Stol. Det svimlede for hende, thi paa Bindets indvendige Side stod:

— „Til Agnes," og underneden, jeg kommer igen — en af de første Dage.

Med glødende Kinder bladede hun frem i Bogen. Der var flere af de Sange, han sang for dem sidste Sommer ude i Haven. Hun læste og læste. Enkelte vare frejdige Kærlighedssange, men de fleste tungsindige, gribende Længselssange til den Elskede.

Rødmende læste hun; den Elskede var jo hende.

Hun havde læst dem hver Dag siden.

— Natvinden strøg forfriskende op og kølede hendes varme Kinder. De lange Lysstriber vare forsvundne i Horisonten, og Kirken lignede et stort Spøgelse. Hun trak Vinduet til, men blev staaende i Tanker med Bogen i Haanden.

Vilde han nu virkelig komme? Aa nej, hun turde næsten ikke tro det, det var altfor stor Lykke efter den lange Ventetids Tvivl og Kummer.

— — —

Da hun vaagnede, sad Faderen ved hendes Seng og saa kærlig paa hende.

„Hvad var der saa i Konvoluten, Agnes?"

Hun gned Øjnene og saa som i Drømme paa Faderen.

Men det endte med, at Faderen fik Lov at tage Bogen i Skuffen, medens hun undselig vendte Ansigtet bort.

— — —

Efterhaanden som Dagen gik, blev Agnes mere beklemt. Hun havde en Følelse af, at Timen snart maatte komme. Hun frygtede den.

Hen mod Aften tog hun den lyse Kjole paa og gik ud i Haven og plukkede Roser.

Hvor det var underlig, at hun i Dag ikke behøvede at skjule det; ja se, Præsten stod endog inde bag Vinduet og saa paa hende. Da hun saa det, saa, at han smilede ud til hende, blev hun blussende rød og løb ud af Haven og op gennem Vildnisset med Forklædet fuldt af Roser.

Men da hun nærmede sig Bakken, snørede Brystet sig sammen, og hun var ved at græde. Hun standsede og følte da, hvor voldsomt Hjertet bankede. Hun maatte læne sig mod et Træ og tørre sine røde Kinder og vaade Øjne med Lommetørklædet.

Men som hun bedst stod, hørte hun Skridt oppe paa Bakken. Det raslede i Buskene, og hun saa lyse Benklæder og Knapsko

under Buskene paa den snævre Sti. Hun maatte læne sig tættere mod Træet og det ligesom sortnede for hendes Øjne.

Men i et Nu var han ved hendes Side og aabnede sine Arme mod hende.

„Aa, Agnes . . .“

Hun gemte sig ind hos ham.

Solen var ved at gaa ned, da de nærmede sig Haven. Agnes slap hans Arm og gik undselig ved hans Side.

Da de gik rundt om Græsplænen, sang Nattergalen oppe i Vildnisset.

Og lidt efter sank Solen bag store Skymasser langt ude over Bakkerne, og Natten listede frem af alle Kroge.

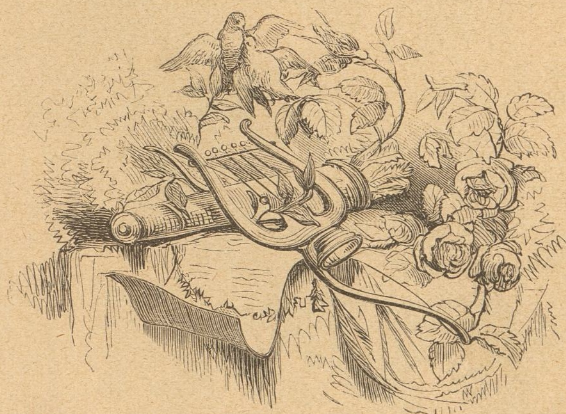
Men inde i Stuerne hørtes Klang fra Glas, der stødtes sammen, og Præstens brede Stemme lød gennem de aabne Vinduer. Han talte til de to unge og forjættede dem, at naar de vilde holde trofast ud sammen, skulde de nok finde Kærlighedens Krone, Lykken og Glæden.

Længere ud paa Aftenen kom de to unge ud i Haven.

Arm i Arm besøgte de Mindestederne.

— Og de talte om Livets Lykke — om unge Hjerters store Haab . . .

Mens Sommernatten sænkede sin Skumringsfred over Duse Præstegaard og skjulte den for vore deltagende Blikke.

To Juleaftener.

Fortællinger af **Marius Hansen.**

---

1. Den gamle Degns Juleaften.

Det var bitterlig koldt og blæste temmelig stærkt. Den vestlige Himmel var farvet luerød af den nedgaaende Sols Straaler, der kastede et gyldent Skær hen over de hvide Snemarker.

Det var Juleaftens Dag. I et lille straatækt Hus, der laa for Enden af Skovvejen, sad en højt bedaget Mand og stirrede tankefuldt ud af Vinduet. Skolelærer Thrane eller gamle Thrane, som han i Almindelighed blev kaldt, havde for et Par Maaneder siden taget sin Afsked og tilligemed sin Hustru flyttet herud til en Datter, der var gift med en Urmager.

Egentlig havde han ventet vel længe med at søge bort fra sit Embede; og det havde knebet for ham at gøre Fyldest i sin Gerning de sidste Aar; men han havde ikke turdet opgive det, før han havde faaet den Gæld betalt, som han havde stiftet under sine Børns Opvækst; thi Kaldet havde hørt til de mindste, saa at hans Pension kun udgjorde 500 Kr., og deraf kunde de to gamle ikke leve, naar de samtidig skulde svare Afdrag og Renter.

Værelset, som den gamle Skolelærer sad i, var kun tarveligt udstyret, uagtet det rummede de bedste af de Møbler, som han havde anskaffet i tidligere Dage, medens han endnu haabede paa at blive befordret til et bedre Embede. Op til den ene Væg stod et rødmalet Klædeskab og en højrygget Sofa med stærkt slidt Betræk, over hvilken der hang et Spejl i forgyldt Ramme tillige med et Par smaa Træsnit. Henne under Vinduet stod et aflangt Bord samt to Stole, og i den modsatte Side af Stuen fandtes Kulkassen og Kakkelovnen, hvis tynde, revnede Plader og forældede Udseende røbede, at den havde gjort Tjeneste i mange Aar.

Dattersønnen, en lille Purk paa fire Aar, red støjende frem og tilbage over Gulvet paa sin Kæphest, idet han af og til skævede hen til Bedstefaderen, om denne dog ikke snart med nogle anerkendende Ord vilde lønne hans Anstrængelser for at tæmme det uregerlige Dyr.

Men Thrane sad i Nærheden af Kakkelovnen i sin gammeldags, simple Træarmstol og stirrede op mod Skoven med et æng-

steligt og forventningsfuldt Udtryk i det magre, rynkede Ansigt. Han havde glemt, at hans Hustru og Datter, der havde travlt med Forberedelserne til Aftensmaden, havde bedt ham om at passe paa, at lille Aksel ikke tilsmudsede sit pæne Tøj ved at rode i Kulkassen.

Tilsidst blev Rytteren misfornøjet med Bedstefaderens Uopmærksomhed, han kastede Væddeløberen fra sig midt paa Gulvet og saa fortrydelig paa den gamle Mand. Purkens Misstemning svandt imidlertid hurtig igen, og hans Ansigt oplivedes af en ny Interesse; thi det var ikke undgaaet hans Jagttagelsessans, at den forhenværende Skolemesters Pibe var gaaet ud; men at tænde den hørte til hans største Fornøjelser; og han raabte triumferende: „Din Pibe er gaaet ud Bedstefa'r!"

Det gav et Ryk i den gamle, og han saa forvirret paa den pluskæbede, hvidhaarede Fyr, der stod foran ham og skrævede ud paa Benene med en ivrig, afventende Mine. Han kom dog snart paa det rene med, hvilke Planer og Ønsker Dattersønnen omgikkes med, hvorfor han venligt sagde: „Ja, sandelig, du har Ret lille Aksel! Kan du ikke tage mig en Fidibus i Bordskuffen og tænde den igen."

Det var netop denne Opfordring Stumpen ventede paa, og med ikke ringe Selvbevidsthed over at kunne yde Bedstefaderen en saa vigtig Tjeneste holdt han den brændende Fidibus til Tobakken, medens den gamle smilende betragtede den spændte Opmærksomhed, hvormed Dattersønnen fulgte Papirets Opblussen.

Men saa snart det var besørget rettedes Thranes Blik atter over mod Skoven, og efterhaanden som Tiden gik, antog hans Ansigt et halvt bedrøvet Udtryk. Jægermester Brun paa Krogholm plejede til Julen at sende ham en Pengesum og nogle Pund Tobak; men i Aar lod Foræringen til at udeblive. Han var jo heller ikke længere i Embedet; dog havde han saa smaat gjort Regning paa, at Gaven som sædvanlig vilde indfinde sig; thi han trængte haardt til Pengene og han satte ogsaa stor Pris paa Jægermesterens gode Tobak, da han var en lidenskabelig Røger.

Solen var ved at synke under Synskredsen, og Blæsten tog til. Sukkende strøg Vinden gennem Træernes Kroner og hvirvlede en Sky af fine Snefnug ud over Vejen. Fjernt bag Skoven begyndte Landsbykirkens Klokker at kime; deres rungende Malmrøster naaede vidt ud over Egnen, vakte Skovens og Bakkernes slumrende Ekko og bleve blødere og mere dæmpede jo længere de

trængte ud i Rummet. Snart løde de svagt og hendøende, naar et Vindstød brusende fo'r ind mellem de ranke Graner og lyse Birke, men tiltoge atter i Styrke, naar Blæsten sagtnede et Øjeblik.

Gamle Thrane bøjede Hovedet og foldede Hænderne; det var jo Julen, der ringedes ind; hans Læber bevægede sig i stille Bøn. Trods det Haab, som lod til at skulle skuffes, satte ham i en

vemodig Sindsstemning, syntes han dog, at han havde saa meget at takke for.

Vel havde han altid levet i smaa Kaar, og Næringssorgerne havde til Tider været temmelig trykkende; men Folk havde været gode mod ham, saa egenlig Nød havde han ikke lidt; og det var derfor ogsaa af et fuldt og taknemmeligt Hjerte, at den gamle takkede Julens Herre for de Aar, der vare gaaede, og bad om, at Ufreden og Misnøjen fremdeles maatte blive fremmede Gæster i hans ringe Hjem i de Dage, som han endnu havde tilbage.

Tusmørket indfandt sig, og Klokkerne tav. Nede i den lille By, hvor han havde virket i saa mange Aar, begyndte Lysene at blinke frem; han rettede sig atter og saa endnu en Gang over mod Skoven.

Men hvad var det? Der kom jo en Slæde henne paa Skovbakken! Var det ikke Jægermesterens de graa Køreheste, og var det ikke Søren Kusk, som sad strunk og stiv i sin tykke Kappe uden at ændse den sygende Sne.

Nu lod han Hestene slaa over i Trav, og Slæden gled i rask Fart ned ad Bakken forbi det solide Rækværk, der stod ved en Krumning af Vejen, som paa dette Sted førte over en mindre Aa.

Blodet steg Thrane til Hovedet, og han kom til at ryste saa stærkt, at Benene næppe kunde bære ham, da han fo'r op af Stolen; og han kaldte saa heftigt paa sin Hustru, at Aksel, der laa paa Knæ foran Kulkassen og ragede med begge Hænder i Kullene, forskrækket rejste sig, og skrigende løb hen imod ham, idet han raabte: „Jeg skal ikke gøre det mere, Bedstefa'r! Jeg skal ikke gøre det mere!"

„Men Aksel dog!" sagde han bebrejdende til Dattersønnen da han saa hvorledes Fyren saa ud. Hans Stemme havde imidlertid en saa fornøjet Klang, at den lille Synder straks faldt i Ro igen; thi han forstod, at det ikke var hans Opførsel, der havde fremkaldt dette Oprør hos Bedstefaderen, hvorfor han helt flegmatisk gik hen og samlede sin Ridehest op og drog sig tilbage til den mørkeste Krog af Stuen.

„Hvad er der paa Færde, Thrane?" spurgte hans Kone næsten ængstelig, da hun hastigt kom trippende.

„Jægermesterens Søren er paa Vej herned," svarede han med oprømt Mine.

„Herre Gud, saa har han da husket paa os to gamle," udbrød hun rørt.

I det samme svingede Slæden op foran Døren, og de skyndte sig ud.

Søren lettede paa Kasketten og sagde med et lunt Smil: „A sku' hils' fraa Jægermesterens, at her var en Brev og en Sæk te' æ Degn."

Han rakte Thrane Brevet, hvorpaa han halede en stor Sæk frem under et Hestedækken og satte den forsigtigt over paa Trappestenen.

„Det er godt, lille Søren, vil du bringe Jægermesteren vor hjerteligste Tak," svarede Thrane med en Stemme, som vidnede om, at den var oprigtig ment.

„De' skal a'," sagde Søren, idet han svøbte Dækkenet om Benene og gjorde sig færdig til at vende hjem til Krogholm, hvorefter han paany lettede paa Kasketten og bød: „Faaval!"

Svigersønnen kom ud og hjalp de gamle Sækken ind, medens deres Datter fik Lampen tændt. Forventningsfulde stimlede de alle sammen om Thrane, som med skælvende Hænder aabnede Brevet.

Det indeholdt fem Tikronesedler og et Kort, hvorpaa der stod skrevet:

„Glædelig Jul og venlig Hilsen fra
Deres gamle Ven
H. A. Brun."

Taarerne kom de gamle i Øjnene, og Thrane udbrød bevæget: „Hvor han dog er en velsignet Mand. Vorherre gengælde ham al den Godhed, han stedse har vist mod os."

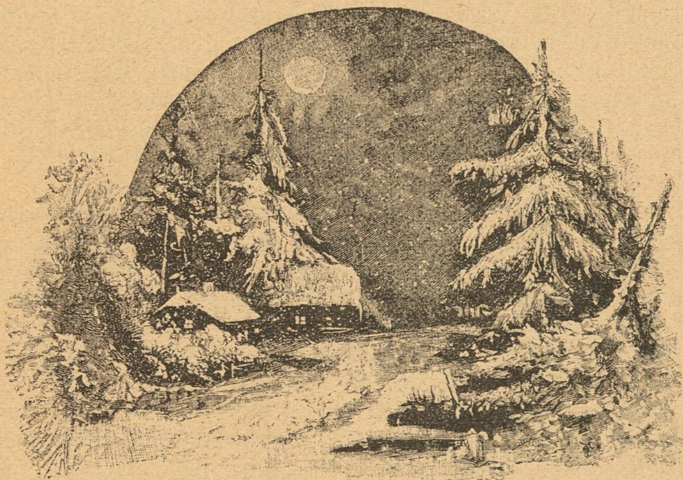
Sækkens Indhold interesserede Aksel endnu mere; thi deri fandtes foruden et Par Bøtter Tobak baade Føde- og Klædevarer; og nu fejredes Juleaften i det fattige Hjem med en saadan Glæde og Tilfredshed, at ethvert ufordærvet Menneske maatte fryde sig ved at være Vidne dertil.

Da Aftensmaden var til Side, og Juleevangeliet læst, fik Thrane og Svigersønnen fat paa Piberne for at smage Jægermesterens Tobak. Lille Aksel sad paa Bedstefaders Knæ det meste af Aftenen og lyttede med blussende Kinder og tindrende Øjne til alle de dejlige Eventyr, som den gamle fortalte, medens han med Velbehag smøgede af sin Pibe; men da Klokken slog 10, sagde Madam Thrane mildt: „Saa, nu skulle vi i Seng Børn, at vi kunne komme op og til Kirke i Morgen."

„Du har Ret, Mo'r; vi kunne nok trænge til at faa hvilt rigtig ud, naar vi skulle gaa den lange Tur i Morgen; og til

Kirke ville vi, selv om Vejen er noget lang, saa længe Vorherre da vil give os Kræfter til at vinde med," svarede den gamle Degn bifaldende.

Kort efter var alt lukket og slukket i det lille Hus, hvor Beboerne laa i tryg Søvn; men ude over de hvide Snemarker lyste og blinkede de myldrende Stjernehære paa den klare Himmel. Blæsten havde lagt sig, og en højtidsfuld Stilhed laa over Egnen; det var som om hele Naturen i andagtsfuld, lyttende Tavshed ventede paa Budskabet om Frelserens Fødsel; thi det var jo Julenat.

2. Haandværkssvendenes Juleaften.

Juleaftens Dag var oprunden med klart Solskinsvejr og klingrende Frost. Jo nærmere det lakkede ad Aften, desto strængere blev Kulden, saa det ved Solnedgang frøs en halv Snes Grader. Da Kirkeklokkerne i Kellerup begyndte at kime, kom to Haandværkssvende, en Murer og en Maler, gaaende ned ad Hulvejen, der fører forbi Sønderskoven efter Hjortekær.

Mureren, en høj, mager Skikkelse med fremstaaende Skuldre og fladt Bryst, slæbte sig langsomt af Sted, idet han støttede sig tungt til en svær Knortekæp. Hans Ansigt var graablegt og indfaldent, og der var et forpint Udtryk i hans lyse Øjne, som tydelig viste, at han følte sig baade syg og træt. Klædedragten var tyndslidt og hullet, og Tæerne stak frem under det revnede Overlæder paa hans Støvler, saa det var ikke at undres over, at han rystede af Kulde.

Hans Kammerat, der saa ud til at være et Par Aar ældre, havde endnu neppe fyldt de tredive; men hans lidt opdunsede Ansigt bar allerede Spor af Hang til spirituøse Drikke. Den bløde Filthat var trukken langt ned i Nakken, og han fægtede ivrigt i Luften med sin Stok, medens han lod Munden løbe. Hans Klædedragt var i en noget lignende Forfatning som hans Følgesvends; men det lod ikke til, at han brød sig derom; thi hans dristige, mørke Øjne lyste af Sorgløshed og han var ret en Type paa en lidt forfalden, vandrende Haandværkssvend.

„Nu skal du ikke hænge med Hovedet, Karl," sagde han opmuntrende til Kammeraten. „Vi kan jo opslaa vort Nattekvarter hist ovre," tilføjede han, idet han pegede paa en enlig Bondegaard, der laa ved Foden af nogle store Bakker en halv Fjerdingvej derfra.

„Jeg er saa træt, og mine Fødder er stive af Kulde," udbrød den tiltalte klagende og dybt mismodig.

Et heftigt Hosteanfald, som næsten tog Vejret fra ham, tvang ham til at standse, og da det var overstaaet sagde Maleren medlidende: „Det er da en nederdrægtig Hoste; jeg kunde næsten fristes til at ønske, at Sognefogden i Skovby havde nappet os. Det var tydeligt at han var svært opsat paa det. Saa vare vi rigtignok blevne sendte hjem paa Fattiggaarden, og det var jo en flov Historie; men skidt med det! det var dog alle Tider bedre, end at du der gaar og samler dig saa megen Forkølelse, at du aldrig slipper af med den mere. Det er bedst, at jeg bytter „Gagakker" med dig; for mine ere i alt Fald uden Ventiler", tilføjede han spøgende og pegede paa Murerens nøgne, blaafrosne Tæer.

„Nej, det tager jeg ikke imod, Johan," svarede Mureren afvisende.

„Naa, saa det gør du ikke, lille Ven. Nej, jeg vil saamæn godt tro, at du har Lyst til at sætte dig paa Bagbenene; du er jo en stridig Rad; men nu bander Johan Nielsen og jeg paa, at

hvis du ikke giver efter, saa kaster jeg dem ind over Skovhegnet og spadserer de sidste fire Mil til Svendborg paa Hosesokker."

„Saa er jeg jo nødt til at føje dig; du kunde være tosset nok til at holde Ord, hvis jeg ikke gør det; — men det er Synd mod dig selv, at du tvinger mig," svarede Maleren træt.

„Aa Sludder, min Fa'r, mine Fødder „tronner" formelig af Hede; for jeg fyrede godt i Kakkelovnen oppe hos den gamle Delerist paa Bakken, som ikke kunde nænne at give os en Øre, men endelig vilde have, at vi i Stedet skulde drikke „en lille Sort" med ham. Du skulde ikke have sagt nej, saa havde du nu haft Varme i Kadaveret. Hvor han skævede skeløjet til sin rare grønne Klukflaske, da jeg havde destileret mig en „Krasser" af den," sagde Maleren og lo overgivent.

„Bare du ikke vænner dig til at snapse for meget, Johan, saa du faar en lignende Næse, som ham du taler om," svarede hans syge Kammerat advarende.

„Fanden heller vel!" udbrød den tiltalte med en forlegen Latter. „Man er jo nødt til at sætte en Smule Kulør paa Tilværelsen; for det er sku ikke noget Slaraffenliv at „loppe" Landet rundt og alle Vejne blive vist af med den Besked, at der ingen Arbejde er at faa før til Sommer."

De satte sig i en Snedrive og byttede Støvler, medens Blæsten dryssede Rim fra Egenes mosgroede Grene, der hængte ud over Vejen, ned paa dem.

„Hør, nu ringes Julen ind," sagde Mureren og lyttede tungsindigt til Klokkeklangen. „Om en kort Stund tændes Julelysene i alle de mange Hjem . . . og Folk ønske hverandre glædelig Jul . . . men ingen ofrer os en venlig Tanke? Hvor vi kommer frem, smækker man enten Døren i for Næsen af os, eller skynder sig med sure Miner at smide en Toøre til os, for hurtigst muligt at slippe os. Det synes næsten, som Vorherre ogsaa har glemt os to usle Stakler," lagde han sagte til, idet han stirrede mørkt og grundende ned for sig.

„Det er nok rimeligt; og det vilde ogsaa være for meget forlangt, at han skulde huske paa os i Aften, hvor der bliver skraalt paa ham fra hver en Krog. Jeg synes allerede, at det er rigtigt pænt af ham, at han er i Færd med at hænge Lygterne ud, saa vi ikke behøve at tradske om i Mørke," svarede Maleren forsorent og pegede paa de funklende Stjerner, som begyndte at lade sig til Syne.

„Fy!“ udbrød hans Kammerat forarget; men fik samtidig et langvarigt Hosteanfald, der øjensynligt smertede ham og helt tog Kræfterne fra han.

„Den Satans Hoste!“ brummede Maleren bekymret, idet han rejste sig for at gaa videre, og da den anden fulgte langsomt efter, fortsatte han undskyldende: „Du maa ikke blive vred, Karl; men jeg mente min S'æl ikke noget ondt med det.“

Mureren svarede ikke, men standsede stønnende af Anstrængelse og saa modløst over mod Gaarden.

„Saa, nu ere vi straks i Havn; kan du ikke „aarke“ det sidste Stykke, er jeg, ta mig tusen, Mand for at kunne bære dig. Kom, lad mig tage dig under Armen, Kammerat, saa skal du se, at saa glider det nok,“ sagde hans Fælle opmuntrende.

Han fik ham under Armen; og det kunde ogsaa gøres nødig, for Staklen var næsten segnefærdig. Endelig naaede de Gaarden, hvor de modtoges af en bidsk Lænkehund med en rasende Gøen.

En Mand stak Ansigtet tæt ind til en af Ruderne i de oplyste Vinduer; men da han saa, hvad det var for et Par Skikkelser, der kom frem af det mørke Portrum, tog han Hovedet til sig i en Fart. Inden de naaede Indgangsdøren aabnedes denne, og Gaardejeren viste sig paa Trappen; hans Kone blev staaende inde i Gangen med et tændt Lys i Haanden og stirrede ængsteligt paa de kommende. Hendes Ægtefælle mønstrede dem med et skarpt, aarvaagent Blik, idet han myndigt og selvbevidst skrævede ud paa Benene og stak Tommelfingrene ind i Vestens Ærmegab.

Maleren fik straks Fornemmelsen af, at her blev det neppe nogen let Sag at erobre Nattelogi. Næsten ydmygt tog han Hatten af, hilste og ønskede „glædelig Jul“, hvilket besvaredes med et mut: „Tak, i lige Maade!“

Undskyld et Par fattige Rejsende, som ere for trætte til at gaa videre, at vi er nødt til at bede dem om Husly for i Nat. Vi vil være Dem saa taknemmelige, dersom vi blot maa faa Lov til at ligge i den varme Stald,“ tilføjede han hastigt, da han kunde se, at Manden vilde afslaa hans Begæring.

„Nej,“ lød det kort og bestemt. „Vi ta'r ikke mod Folk vi ikke kender. Det kan godt være, at I er skikkelige nok, men I kan ogsaa være nogle Løjsere — og det ser I mest ud til. Vi vil ikke have vor Juleaften spoleret for jer Skyld. Desuden er der kun en halv Times Gang til Søholm Kro. Der kan saadanne Folk, som I, faa Logi.“

„Aa, sig nu ikke nej, min Kammerat er saa syg, at han ikke orker at gaa videre," sagde Maleren bønfaldende. „Er du ikke, Karl?" tilføjede han henvendt til denne.

„Jo," kom det tonløst fra Mureren, som længselsfuldt saa gennem Vinduerne ind i det oplyste Køkken, hvor Stegen brasede paa Komfuret, og Dampen fra den store Suppegryde fyldte Rummet.

„Den Historie har vi hørt før, saa den narrer I os ikke med; det er nok snarere Brændevin, der har gjort ham sløj paa Benene," svarede Gaardejeren haardt.

„Deri tager De fejl; for han smager aldrig Spiritus," udbrød Maleren ivrigt.

„Det er lige fedt! Vi tage ikke imod jer, saa I maa helst se at komme af Sted igen," sagde Manden ærgerlig over, at de vare saa vanskelige at slippe af med.

„Da er De ogsaa den mest ubarmhjertige Bonde, som jeg nogensinde har truffen paa," svarede Maleren, der ikke længere kunde betvinge sin Harme.

„Hvad! Skælder du ud, din Æsel! Vil I nu se, at I skruppe a', ellers skal jeg snart hjælpe jer af Sted," raabte Gaardejeren opbragt og traadte dem truende et Skridt nærmere.

Maleren tog igen sin Kammerat under Armen og sagde med dirrende Stemme: „Dette vil I komme til at fortryde. Kom saa, Karl! Der er ikke andet for, end at vi maa prøve paa at naa et Hus, hvor Folk vil vise sig mere menneskelige end her. Farvel og „glædelig Jul" — I rare Mennesker!"

Mureren havde ikke sagt et Ord, sløvt og fortabt stirrede han frem for sig og lænede sig elendig ind til sin Fælle, som langsomt trak af med ham.

„Han er dog vist alligevel syg, Klavs," udbrød Konen, idet hun saa efter Haandværkssvendene.

„Jeg er mere tilbøjelig til at tro, at han er fuld. De lugtede saadan af Brændevin, at de ikke var til at komme nær," svarede hendes Mand haanligt og lo; men Latteren lød ikke rigtig ægte; for hans Samvittighed hviskede til ham, at dersom Stakkelen virkelig var syg, saa havde han handlet som en slet Karl imod dem. — Og det var endda paa den højhellige Juleaften.

„Det var slemt, at jeg glemte at byde dem noget . . . det var dog kedeligt, at de skulde „bære vor Jul ud", sagde hun hurtigt og saa raadvild efter dem. „Skulde vi ikke . . ."

„Aa, det er for sent, lad dem nu bare gaa," svarede han utilfreds med sig selv.

Det blev drøjt for Maleren at faa sin Kammerat med op over Bakkerne, og hvert Øjeblik maatte de standse. Førstnævnte blev ved at bruge Mund og skælde over den haardhjertede Bonde; men hans Fælle svarede ikke og lod ikke engang til at høre efter.

Oven for Bakkerne laa en stor Grusgrav, og da de naaede denne, stønnede Mureren svagt: „Jeg kan ikke mere, Johan. Lad os hvile os her."

„Det bliver vi vel nødt til; det er ellers et trist Sted at tilbringe Juleaften paa," svarede den anden.

De satte sig paa en Grusdynge under en høj Skrænt, der skærmede dem mod den isnende Blæst.

„Jeg bliver saa underlig; jeg er næsten bange for, at jeg ikke kommer videre," sagde den syge og saa paa sin Kammerat med et ejendommeligt udslukt Blik, saa denne blev bange og udbrød ilfærdigt: „Skal jeg ikke skynde mig tilbage til Gaarden og hente Hjælp, Karl?"

„Aa . . . du maa ikke gaa fra mig," sagde den syge og famlede efter hans Haand. „Jeg tror, at jeg dør," tilføjede han næsten uhørligt.

„Sig dog ikke det, kære Karl," udbrød den anden ulykkelig. Hans Sorgløshed og Forvovenhed var forsvunden. Raadvild og hjælpeløs saa han sig omkring.

„Kan du ikke . . . læse et . . . Salmevers for mig?" stammede den syge afbrudt.

„Jeg tror ikke, at jeg kan huske nogen. Jo, bi lidt, er det ikke en Salme?" og skælvende fremsagde han et Vers af en bekendt Aftensang.

„Løs hver Livets Gaade, bryd hver Lænke brat,
og forløs i Naade dem, som dø i Nat!
Mørke her i Tiden følger vore Fjed,
tag os, Gud, fra Striden op til Lys og Fred!"

„Fader vor", hviskede den døende og knugede kraftløst hans Haand.

Taarerne løb ned ad Malerens Kinder, medens han bad Herrens Bøn. Han neppe havde bedt i mange Aar, men under disse Forhold greb den ham dybt — for første Gang.

„Hils!" . . . mere hørte Maleren ikke; Resten blev til en

utydelig Mumlen, og livløs sank Haandværkssvenden tilbage paa Grusdyngen.

„Karl!" raabte hans Kammerat fortvivlet og kastede sig paa Knæ ved Siden af den døde; men da han mærkede, at Livet var udslukt, sprang han atter op og løb grædende tilbage til Gaarden, hvorfra de for en Time siden var blevne vist ud.

Snart efter kom han igen ledsaget af den opskræmte Gaardmand og dennes Karle, der fulgte ham i Løb.

Da Gaardmanden fik Øje paa den døde, som laa med et Udtryk af stille Fred i sit Ansigt, klart belyst af Maanens Straaler, udbrød han bestyrtet og dybt rystet: „Gud forlade mig min Synd!"

„Tavse løftede de den døde op og bar ham ned over Bakkerne, medens hans Kammerat hulkende gik bag efter.

Den sidste Pleje.

De mødte hinanden i Ungdoms Vaar,
de fulgtes i Sommerens Dage,
og trælsomt Læs under fattige Kaar,
det fik de tilsammen at drage.

Og Flokken blev stor, og Stuen blev trang,
Mad kræved' de hungrige Munde;
Mens Mutter stopped' og vugged' og sang,
sled Manden som bedst han det kunde.

Men Aarene svandt, og Ungdommen veg,
og Sundhedens Roser forjoges,
da Kampen faldt svær, thi Kræfterne sveg,
med Sot og med Svaghed de droges.

Omsider laa han som et søndret Vrag,
opslængt imod Strandbreddens Stene,
da daled' en Kende vel Haabets Flag
for Ejler og for hans Malene!

Men hun som fordum ham skænked' sin Tro
og delte hans fagreste Drømme,
hun er end hans Sol i det lave Bo
og hjælper ham Kalken at tømme.

Hun mildt ham rækker hver læskende Drik,
ham favner med kærlige Arme;
det bristende Øje i hendes Blik
end læser om Ungdommens Varme!

Anton Andersen.

En „klog Mand“.

Virkelighedsbillede, fortalt af Lars.

Med Tegninger af O. Hermansen.

I Sommeren 1853 boede jeg et Par Maaneder i Landsbyen H. i Midtsælland. Jeg havde lejet et Værelse hos Byens Smed — Søren Smed — blev han almindelig kaldt af Folk, og selv kaldte han sig aldrig andet.

Han var ikke saa bevandret i Skrivekunsten, at han kunde skrive sit Navn; thi paa Lejekontrakten mellem os underskrev han sig blot med S.... S...

Da jeg gjorde ham opmærksom paa, at det vilde falde vanskeligt at tyde disse Runer, tilkastede han mig et lunt Blik og sagde belærende: „Det maa da være et sølle Fæ, som ikke kan se, at der staar Søren Smed.“

Jeg tav til denne Udtalelse og erklærede Underskriften gyldig.

Søren var paa den Tid tredsindstyve Aar, middelhøj og mager, ja næsten knoglet. Paa hans tynde kulfarvede Læber spillede fra Morgen til Aften et ubeskriveligt spydigt Smil, og ikke saa sjældent formede hans Tanker sig til Ord, der med knusende Vægt faldt paa en af de tilstedeværendes Hoveder.

Søren var en Original.

Paa Knud Hertugsdag, den 7de Januar, Knud Kongersdag, den 10de Juli, og Marie Himmelfartsdag, den 15de August, maatte der ikke tændes Ild paa Essen, lige saa lidt som Smediedøren maatte aabnes, selv om Kunderne kom med nok saa presserende Arbejder.

Søren paastod ogsaa, at Nutidens Smede — især de ældre — vare ligesaa duelige til at kurere paa Folk og Fæ, som deres Kollegaer i gamle Dage havde været det; og deri kunde han vel nok have Ret.

Ligeledes paastod han, at det var den simpleste Sag af Verden „at vise igen“, „skaffe Smør“, „mane Genfærd ned“ og „slaa Øjet ud paa en Tyv“.

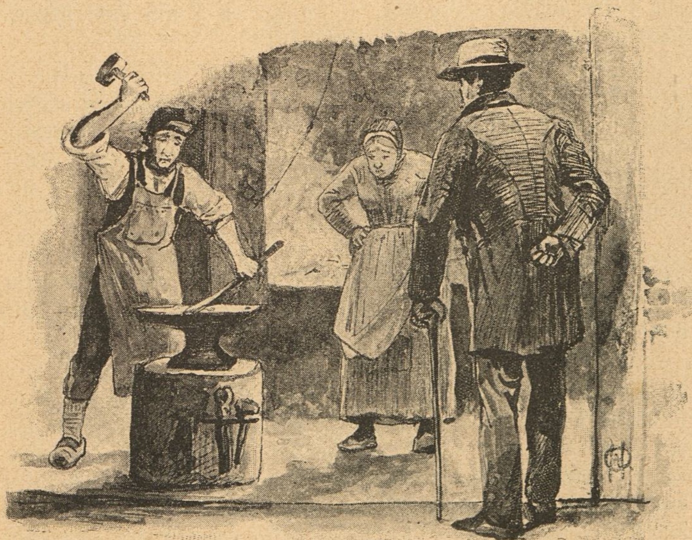
Hvorledes det gik til med sidstnævnte Kunststykke, fik jeg heldigvis Lejlighed til at se. En Dag jeg stod i Smedien og sladrede med Søren, kom en gammel Gaardmandsenke ind ad Døren

og fortalte grædende, at der var sket Indbrud i hendes „Overstestue" om Natten, og at Tyven havde stjaalet en stor Pakke Linned, hvorfor hun bad om, at Søren vilde ulejlige sig derned og „vise Sagerne igen".

Søren udspurgte Enken paa det omstændeligste, og da han kom paa det rene med, at Indbrudet var foregaaet gennem et Vindue, der vendte ud til Haven, erklærede han alvorligt: „For Øjeblikket er der ikke noget ved den Sag at gøre. Det skulde da være, om du vil have et Øje slaaet ud paa Tyven?"

„Ja, Tak, det vil jeg gerne have, Søren; thi det vilde dog være en Skam om saadan en Tyveknægt skulde slippe saa nemt til alt mit gode Linned", svarede hun klynkende.

Søren gav Skraaen nogle kraftige Tryk mellem Tænderne, hvorpaa han lod en vældig Spytklat falde ned paa Ambolten. Klatten blev omhyggelig tildækket med de saakaldte Hammerskæl, derefter tog han en glødende Jernstang, lagde den ovenpaa og i samme Nu lod han den store Hammer falde ned paa Jernet med et kraftigt Slag. Der lød et Knald som af et Pistolskud.

Den gamle Kone sank i Knæ; og jeg, der dog havde staaet for Fjendernes Kugler baade ved Frederits og Idsted uden at blinke, maa til min store Skam tilstaa, at jeg gjorde et Hop som en kamplysten Hanekylling.

„Se, saa," sagde Søren grinende, „det var Tyvens venstre Øje. Jeg tager altid det venstre Øje først; thi det kan Folk bedst undvære. Men hør nu godt efter Mo'er! Naar der en skøn Dag — jeg tør ikke nævne Datoen — kommer en enøjet Stakkel ind i jer Stue og beder om lidt „i Guds Navn", saa maa hun ikke sige et eneste Ord til ham, hverken Goddag eller Farvel, men stiltiende give ham en god Mellemmad og en Kop Kaffe; thi den Fyr er ikke til at spøge med. Han er — imellem os sagt — næsten lige saa klog som jeg; og det vilde dog være ilde, om hun for et hidsigt Ords Skyld skulde sætte hele sin Velfærd paa Spil."

„Vorherre bevare os!" udbrød Enken forfærdet. „Ja, nu faar du have Tak for Ulejligheden, Søren," tilføjede hun roligere og gik efter Døren, men standsede atter, vendte sig halvt om og sagde dæmpet: „Hør Søren! Du kan lade din Tøs gaa ned til mig i Eftermiddag. Jeg tror, at jeg har en Krukke Fedt staaende, som jeg ikke har Brug for i Øjeblikket!"

Søren takkede med et let Nik, og Enken forlod Smedien.

Samme Dags Eftermiddag sad jeg tillige med Byens aldrende Lærer ude i Skolehavens Lysthus og nippede til en Rødvinstoddy.

Efter at have talt om forskellige Ting, kom jeg ganske naturligt til at berøre den Scene, som jeg havde været Vidne til i Smedien om Formiddagen.

Lærerens Ansigt formørkedes, og han udbrød med et Suk: „Ja, det er en sørgelig Kendsgerning, at det 19de Aarhundrede, der er udbasunet som Oplysningens Guldalder, endnu huser megen Overtro.

I de 15 Aar, jeg har været Lærer her, har jeg gjort, hvad der har staaet i min Magt for at udrydde disse Rester fra Katolicismens Dage, men der findes dog endnu Personer her i Sognet, paa hvem alle mine Omvendelsesforsøg have vist sig frugtesløse, og den mest forstokkede er den Enke, de nys nævnte. Hendes Tro paa Søren Smeds Alvidenhed er saa gammel og rodfæstet, at den ikke er til at rokke. Hvis De ønsker det, kan jeg fortælle Dem Aarsagen dertil?"

Selvfølgelig var jeg nysgerrig, og han fortsatte derfor med et lille Smil, medens han stoppede sin Pibe: „Det er, som sagt, 15 Aar siden jeg kom hertil, og samme Aar købte Søren Hansen Smedien nede ved Gadekæret. Det var fattigt for ham i Begyndelsen; thi han havde ikke meget at bestille af den simple Grund, at Folk havde det knappere med Penge, end nu, saa det var kun det nødvendigste, man lod lave.

For dog at kunne bjærge Føden til sig og sine, drev Søren ved Siden af sit Haandværk, en lidt efter lidt temmelig udbredt Praksis som Kreatur- og Menneskelæge.

Han har nemlig et Eksemplar af den velbekendte Henrik Schmidts Lægebog. Læse kan han nu ikke, men det gør mindre til Sagen; thi hans Kone kan; og hun behøver ikke at læse et Stykke mere end to Gange for ham, før han kan huske hvert eneste Ord. Stundom kom han vel galt af Sted og gav et dødssygt Menneske et Hestepulver eller en bovlam Krik en Dosis Kinin, men det gjorde ikke saa meget; thi han var ofte heldig med sine Kure, og mislykkedes de, forstod han at bibringe vedkommende den Tro, at Hekse eller andet Troldtøj havde haft sine Fingre med i Spillet.

Sit Ry for at kunne „vise igen“, vandt han forresten paa en lige saa snild som original Maade. En Dag kom ovennævnte Enkes Mand — Jens Hansen — ind i Smedien med et Langjern. Manden saa nedslaaet ud, og Søren, der har en medfødt Evne til at komme Folk „paa Tværs“, buste ud inden Manden fik Tid til at hilse: „Saadan du surmuler i Dag, Jens. Du møder jo med et Mundtøj, som man kan binde om med en hjemmelavet Bænkedyne.“

Een kan sagtens komme til at se gal ud, naar man tyvstjæler ens bedste Klenodie ud af Huset,“ brummede Jens.

„Aa, ja. — Hvad har man stjaalet fra dig?“ spurgte Smeden.

„Et gammelt Sølvbæger, efter Sigende en Foræring fra højsalig Kong Frederik den Tredie til min Stamfader, fordi han i Krigen 1658 fangede en svensk Officer.“

„Hille den! Det maa have været en Kærnekarl, din Stamfader. Min Stamfaders største Heltebedrift bestod i, at han som tolvaars Purk knækkede begge Benene paa en Pattegris. — Hm! — Hvordan er saa egentlig det Tyveri foregaaet?“

„Ja, det er en besynderlig Sag; der er ikke Spor af Indbrud at opdage. Bægeret stod i et Linnedskab oppe i Øverstestuen. Skabet er altid laaset, og vor Mo'er har selv Nøglen til det; hun gaar med den i sin Kjolelomme; og Skabet var laaset som sædvanligt, da hun kom og aabnede det og opdagede Tyveriet."

Søren slap Blæsebælgen og saa nogle Øjeblikke op mod det sodede Loft, hvorpaa han klappede Jens paa Skulderen og sagde i en lavmælt Tone: „Taalmodighed Jens, bare Taalmodighed! Jeg tænker, at der er Raad for den Skade, om I vil gøre, som jeg siger. Først og fremmest maa hverken I eller jer Kone omtale Tyveriet. Dernæst skal I og hele jer Husstand, naar Klokken slaar tre i Eftermiddag, være samlet i Øverstestuen. I skulle alle møde paa Strømpesokker og med blottede Hoveder. Til samme Tid og Sted skal jeg ogsaa komme, men husk vel paa, at ingen af jer maa mæle et eneste Ord til mig."

Med denne Besked forlod Jens Hansen trøstet Smedien.

Paa Slaget tre traadte Søren ind i Jens Hansens Storstue, hvor baade Manden, Konen, Børnene og Gaardens Tjenestefolk stode i en Klynge midt paa Gulvet.

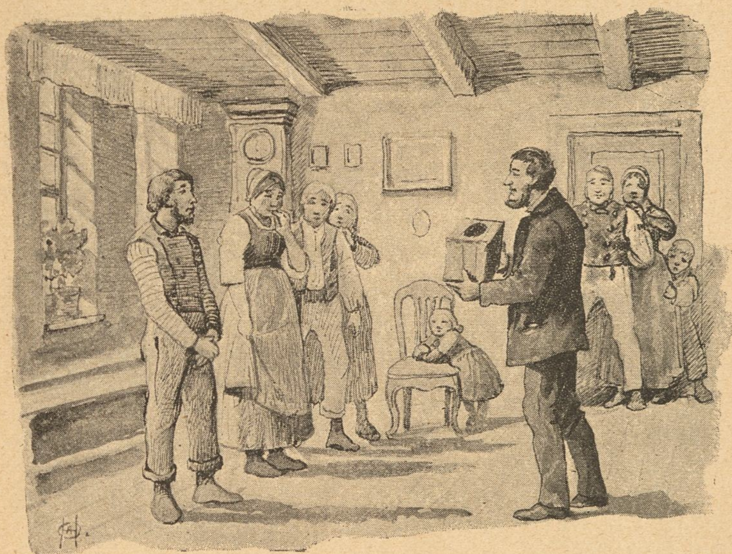
Under den højre Arm bar han en Trækasse, der maalte omtrent en Fod i Længde, Brede og Dybde. Uden at sige et Ord opstillede han Tjenestefolkene langs med den ene Ydervæg. Mandfolk og Fruentimmer mellem hverandre, kun tagende Hensyn til Højden.

Derpaa holdt han Kassen frem for det forventningsfulde Publikums Øjne og forklarede i en myndig Tone, idet han pegede paa et Hul i Kassens Laag, at denne indeholdt et djævelsk Instrument, der var propfuldt af hulslebne, forgiftede Barberknive, der i et Nu afhuggede alle Fingrene paa den, som havde stjaalet Sølvbægeret, medens uskyldige Mennesker dristigt kunde stikke Haanden lige til Bunds uden at blive lemlæstet.

Derpaa holdt han Kassen hen foran Avlskarlen og befalede ham at stikke den højre Haand gennem Kassens Laag."

Søren rystede Kassen et Par Gange og bød ham saa hurtigt som muligt at tage Haanden til sig og lægge den om paa Ryggen uden at se paa den.

Da alle Folkene paa denne Maade havde haft Haanden i den mystiske Kasse, gik han om bag ved Rækken og betragtede opmærksomt de paa Ryggen hvilende Hænder.

Neppe naaede han den ældste af Pigerne, før han gav hende et Puf i Ryggen, saa hun stejlede flere Skridt frem foran de andre, hvorpaa han raabte strængt: „Gaa straks og hent Bægeret, hvis du ikke vil times al Landsens Ulykker!"

Tudskraalende forlod Pigen Stuen, men kom kort efter tilbage med det forsvundne Sølvbæger.

At Sørens Evne til at „vise igen" dermed var slaaet fast, i det mindste for en Del af de ældres vedkommende, behøver jeg vist næppe at tilføje."

„Aa, nej," indrømmede jeg beredvilligt; „men kom De aldrig til Kundskab om, hvori Hemmeligheden ved den omtalte Kasse bestod?" tilføjede jeg spørgende.

„Jo, jeg gjorde," svarede han med et polisk Smil. „Som en Løbeild fo'r jo Rygtet om Søren Smeds Bedrift gennem Byen, og da jeg efter endt Skoletid traadte ind i Dagligstuen, opvartede min Hustru mig med Historien lige saa varm, som hun havde modtaget den fra vor Nabokone."

For at faa at vide, hvor megen Sandhed, der var i Rygtet, gik jeg straks over til Jens Hansen og bad ham fortælle mig, hvorledes alt var gaaet til. Han var saa glad som en nyslaaet Toskilling, fordi han igen havde faaet sit Bæger, og han fortalte Begivenheden paa samme Maade, som jeg havde hørt den af min Kone; men hvilke Hemmeligheder Kassen indeholdt, kunde han ingen Besked give om.

Fra ham gik jeg hen til Smedien; men den Formaningstale, som jeg holdt for Søren om for Fremtiden at lade slige Kunster fare, gjorde ham kun grov, og han raabte arrig: „Vil De ikke rejse Pokker i Vold! Jeg skal nok selv passe mine Sager, saa kan saadan en Penneslikker holde Næsen derfra.“

Ærgerlig forlod jeg Smedien, men forinden havde jeg dog opdaget, at der over Filebænken stod en firkantet Kasse; og det slog mig straks, at det var den, som var bleven benyttet til Udførelsen af Kunststykket. Da jeg saa nogle Dage efter fik Underretning om, at Søren var rejst til Kjøbenhavn, skyndte jeg mig hen i Smedien for at undersøge Kassen.

Der var heldigvis ingen til Stede, og med et Stemmejern fik jeg i en Fart Laaget skruet fra. — Og hvad tror De saa den indeholdt?“

Da jeg ikke turde indlade mig paa at gætte, fortsatte han efter et lille Ophold: „Der var ikke andet end et Nøgle Uldgarn, som var sværtet med Kønrøg!“

„Da forstaar jeg ikke, hvorledes det kunde hjælpe Søren paa Spor efter Tyven,“ indvendte jeg.

„Det er ikke vanskeligt at forstaa,“ sagde Læreren leende. „Søren havde jo fortalt Folkene, at de, der vare uskyldige, dristigt kunde stikke Haanden til Bunds; thi kun Tyvens Fingre vilde blive huggede af. Selvfølgelig har derfor de, som vidste sig fri, frejdigt stukket Haanden helt ned, hvorved deres Fingre bleve sværtede af Kønrøgen, medens Tyven ikke har vovet at komme saa langt ned, at Haanden kunde komme i Berøring med Nøglet. Ved nu bagefter at undersøge Hænderne var det en let Sag for Søren at udpege den skyldige.“

„Det var jo et ganske snildt Paafund af Smeden, saa jeg synes næsten, at han fortjente Ros for sin Opfindsomhed,“ svarede jeg smilende, idet jeg bød Læreren Haanden til Farvel.“

Endnu engang skulde det lykkes Søren at overraske mig med sine Kunststykker, og ved denne Lejlighed optraadte han som Tand-

doktor. En af de sidste Dage, jeg boede hos ham, kom en høj, tyk Mand med Hovedet indhyllet i et stort uldent Tørklæde, ind i Smedien.

„Hvor i alle hellige Sladderkærlingers Navn har du haft dit kloge Hoved i Klemme?" buste Smeden ud, inden Manden fik hilst.

„Aa, det ere de forbistrede Tænder, der ikke lade mig have et Øjebliks Ro," brummede Manden, der ikke var nogen ringere end Byens gamle, hæderlige Sognefoged.

„Har du ikke søgt Doktoren eller Barberen?" frittede Søren.

„Hvad skulde det vel nytte! Nej, saa stoler jeg dog bedre paa dig; og jeg tænker nok, at du kan give mig et godt Raad; thi du har mere Forstand paa slige Sager end baade Doktoren og Barberen," sagde Sognefogeden.

„Hm! Hm! — Det kan maaske være noget i," svarede Søren med et eget Smil, idet han trak Fogeden hen til Filebænken, viklede Tørklædet af Hovedet paa ham og stak et Par af sine sodede Fingre i hans Mund, hvilket bevirkede, at Manden udstødte et lydeligt Av.

„He, he," lo Søren, „der har vi nok Gavtyven? Han sidder s'gu i Overkæven."

„Aa, de ere saamænd lige slemme alle sammen," paastod Fogeden.

„Vist ikke!" lød det korte Svar. Derpaa tilføjede han formanende: „Nu bliver du staaende ganske stille paa denne Plet, til jeg kommer tilbage."

Søren forlod Smedien, men kom efter nogle Minutters Forløb igen med en gammel fedtet Bog i den ene Haand og en fin Violinstræng i den anden.

Paa Maa og Faa aabnede han Bogen og bevægede Læberne, som om han læste, hvilket jeg jo imidlertid vidste, at han ikke kunde, saa jeg havde Vanskelighed ved at lade være med at le.

„Ja, jeg syntes jo nok, at det var saaledes, mumlede han endelig halvhøjt, idet han lukkede Bogen og stak den i Lommen.

„Det er forresten et meget simpelt Middel; men 'probatum est,' som gamle Henrik Schmidt siger," tilføjede han højt med overlegen Værdighed.

Derefter lavede han en Løkke paa Violinstrængen og fastgjorde den paa den syge Tand, som rimeligvis har siddet temmelig løst.

Den anden Ende af Strængen bandt han til Filebænken, og stillede derpaa Sognefogeden saaledes, at Strængen omtrent var stram.

„Aa, det er sandt," udbrød han pludselig og skyndte sig hen til Blæsebælgen, „jeg glemmer jo, at Ilden gaar ud."

Medens Søren halede i Bælgen, saa Gnisterne røg ham om Ørerne, stod jeg — og Sognefogeden vist ikke mindre — i spændt Forventning efter at se Slutningen paa Kuren.

Paa engang rev Smeden en Jernstang ud af Ilden, fo'r hen over Gulvet til Filebænken og jog den glødende Ende lige op imod Sognefogedens Næse. Forfærdet slog denne Nakken tilbage, hvorved der lød et lille Smæld, og — den syge Tand hang og dinglede ved Siden af Filebænken.

Sognefogeden udstødte et hjærteskærende Brøl. Derefter greb han sit uldne Tørklæde og for ud ad Døren bandende som en Hedning.

„Manden blev vred; men den Kur var ogsaa lovlig grov at anvende overfor en gammel Mand, som tilmed er Sognefoged," sagde jeg bebrejdende, da han var forsvunden.

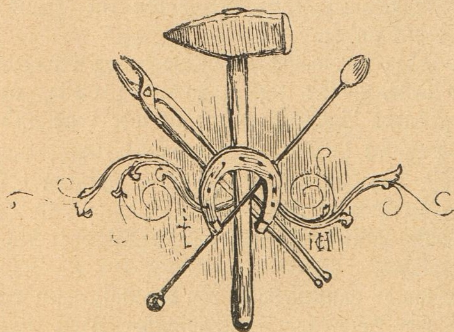
„Aa, han bliver vel god igen," brummede Søren ligegyldigt.

Og det blev han.

Da Smeden og hans Ægtehalvdel sade ved Aftensbordet, traadte Sognefogeden ind i Stuen og lagde et Tremarksstykke paa Bordet med de Ord: „Det er for din Ulejlighed, Søren, og saa faar du have Tak til!"

„Det hjalp altsaa paa Gebisset?" grinte Søren.

„Javist! Tænderne bleve s'gu rolige, inden jeg kom hjem," svarede Sognefogden fornøjet.

Per og „Guldklumpen."

Fortælling af **Knud Skytte.**

Om tre andre Aar mod, bliver det lige halvtredsindstyve Aar siden, jeg kom i Lære hos Snedkermester Bigum, fortalte min Hjemmelsmand, gamle Snedkermester Anders Kusken, og han nævnede da ogsaa Navnet paa den lille nordjydske Købstad, hvor Læremesteren boede. Mester Bigum — vedblev Fortælleren — havde vel allerede de halvtredje Snese paa Bagen, men var dog endnu en kraftig og rask Mand, der selv arbejdede med paa Værkstedet fra Morgen tidlig til Aften silde og drev og passede sin Forretning med sjælden Dygtighed. Han fortjente dygtig Penge, og han forstod at passe paa dem, saa han i Aarenes Løb havde samlet sig en ikke ubetydelig Formue, efter den Tids Forhold. Han ejede selv sit Sted, der var saa stort, at han, foruden den Lejlighed, han selv beboede, havde fire andre Lejligheder at tage Lejeindtægt af; han havde en stor Have, og han ejede en Part i Skoven, hvor han kunde skove saa meget Brænde, at han ikke blot havde nok til eget Brug, men oven i Købet kunde sælge adskillige Favne Bøgetræ aarlig. Naar hertil kommer, at han desuden havde ikke saa faa Tusinder paa Rente, gaar jeg vist ikke for vidt, naar jeg siger, at Mester Bigum var en formuende, ja, maaske en rig Mand.

Mester Bigum var en meget alvorlig og streng Mand og meget striks over for os Læredrenge — han havde gerne to af den Slags og tre, somme Tider fire Svende — og han sagde ikke et Ord til os uden lige netop saa mange, som var nødvendige. En varm Lussing vankede der ikke saa sjælden, og skulde det være rigtig godt, saa lagde han os med Maven ned ad over sit venstre Knæ og tildelte os med højre Haand nogle kraftige Slag paa en vis kødrig Legemsdel. Det kaldte han at give os „Strambows". Naa, vi vilde selvfølgelig ikke gerne have „Strambows"; thi Mesters flade Højre kunde give os nogle ordentlige Klask; men det var dog ikke Svie og Pine altsammen; „Strambows" havde ogsaa for os sin morsomme Side. Paa Værkstedet havde Mester altid en høj, sort Fløjels Kalot paa Hovedet. Naar han nu i sin stærkt foroverbøjede Stilling begyndte at klaske løs, gled Kalotten ved hvert Slag et lille Stykke længere ned paa Panden

og faldt tilsidst af og ned i Spaanerne. Synderen havde begge sine nedhængende Hænder fri, og han skulde nok vride og vende sig saaledes, at han fik fat i Kalotten, og saa saare han havde fanget den, spyttede han i den og smed den saa fra sig, ind under Høvlebænken eller hen i en Krog, hvilket Mester i sin Iverighed aldrig lagde Mærke til. Saa snart han var færdig med Klaskningen og havde rejst sig op, tog han sig altid til sit skaldede Hoved og spurgte: „Hvor blev min Kalot af?“ og en af de andre Drenge skyndte sig saa at svare: „Den fløj her hen, Mester!“ og bringe ham den.

Men vi nærede alligevel stor Respekt for ham og var ham i Grunden hengivne; thi han sørgede godt for, at vi lærte noget hos ham, og Mester Bigums Udlærlinge havde i Reglen det Lov paa sig, at det var de bedste og dygtigste Svende, der udgik fra Byens Snedkerværksteder.

Hans Kone var vi derimod ikke videre tilfredse med som Madmoder; thi hun gav os altid harsk Smør paa vor Mellemmad og, i Steden for Kød eller andet Paalæg, et lille tyndt Lag reven Ost. Vi spiste den dog alligevel uden enten at knurre eller klage; men kunde vi komme ad med det, naar hun havde vendt sig om for at forlade Spisestuen, saa pustede vi den tørre, revne Ost efter hende, saa det fine, tørre Støv blev hængende som Pudder i det tykke uldne Tørklæde, der yderst dækkede hendes brede Rygstykker. Opdagede hun det straks, saa vendte hun tilbage og sagde: „Jeg kan saagu' da ikke forstaa, hvordan det gaar til, at jeg faar al den velsignede, revne Ost paa mit Tøj, naar jeg har været inde med Mellemmad til jer!“ „Aa, Madam Bigum,“ svarede saa en af Svendene — vi Læredrenge turde aldrig tage til Genmæle — „det er jo nemt at forstaa. Det er lette Sager, og saa snart en Dør gaar op, fyger Ostestøvet om i Luften ved Trækken, der bliver.“ Saa saa hun lidt paa ham og gik saa sin Vej uden at sige mere.

I Tiltale titulerede vi hende selvfølgelig altid „Madam Bigum“; men vi vidste, at hendes Fornavn var Mette, og da vi ikke kunde lide hende, og hun havde en underlig, trippende Maade at flytte sine Fødder paa, omtalte vi hende mellem os selv indbyrdes aldrig med noget andet Navn end „Fimmer-Mette“.

Mester Bigums og Madam Bigums hele Børneflok var en voksen Datter, der hed Matilde. Hende holdt vi mere af; thi hun undte og gav os altid en god Forplejning, naar det traf sig,

at Moderen var fraværende, og Datteren skulde staa for Husholdningen saalænge.

Efter hvad man fortalte, var Mester ked af, at han ikke havde en Søn, der kunde overtage Forretningen efter ham, og at hans lønligste Haab og højeste jordiske Ønske nu gik ud paa, at da Vorherre havde nægtet ham Sønnen, han saa vilde unde ham en brav og dygtig Svigersøn, der engang i Tiden kunde løse ham af.

Men ihvor mange brave og dygtige Svende der end arbejdede paa Mester Bigums Værksted det ene Aar efter det andet, havde endnu ikke en eneste af dem ladet sig fange ved Jomfru Matildes duemilde Øjne; for et Par kønne, kærlige Øjne havde hun; men det var ogsaa den eneste Yndighed, hun ejede, stakkels Pige. Det var en lille fed Stump med Dobbelthage, store fremstaaende „Batterier" og et Par umaadelig tykke Arme. Hun var næsten lige saa drøj som høj, og hun bevægede sig med en tung vraltende Gang. Svendene rev Vittigheder af sig, saa ofte den rige Arving lod sig til Syne, og omtalte hende aldrig under andet Navn end „Guldklumpen". De skiftedes til at tage hende med paa Svendeballerne — de kunde jo ikke være bekendt andet end at tage hende med —, men af Dans fik hun ikke mere end lige den skrevne Skat af vore egne Svende, og saa for Resten kunde hun selv om, hvorledes hun bedst kunde faa Has paa Tiden.

En Dag, som hele Husstanden sidder og spiser til Middag, gaar Døren op, og ind træder en kæmpestor, men køn og velskabt Bondekarl.

„Goddaw og Singot!" siger han.

„Goddag!" siger Mester; „vil du tale med mig?"

„Ja, det er mit Ærinde," svarer Karlen. „Jeg har lært Snedkeriet paa Landet, men kunde nok have Lyst til at lære noget mere og blive gjort til Svend. Kunde jeg ikke komme til Dem som Forbundter og saa blive gjort til Svend om et Par Aars Tid?"

Mester betragtede ham i nogle Sekunder med et forskende Blik. Det lod til, at det Skudsmaal, der stod skrevet i Karlens aabne, ærlige Ansigt, stod ham an; thi han svarede imødekommende:

„Jo, det kan maaske lade sig gøre, i alt Fald kan jeg tage dig en lille Tid paa Prøve; for jeg maa jo først vide, hvad du kan, inden jeg binder mig. Kan du noget i Møbelfaget?"

„Ja, jeg har været med til at lave en Dragkiste," svarede Knøsen tillidsfuld.

Svendene stak i at fnise, og selv Mester kunde ikke bare sig for at trække paa Smilebaandet.

Forhandlingen endte med, at de blev enige, og nogle Dage efter mødte Karlen paa Værkstedet.

Den nye Forbundter var en yderst godmodig og gemytlig Fyr, og saa blidsindet var han, at det næsten ikke var muligt at

gøre ham vred, skønt han maatte døje mange Skoser og Stikpiller, baade af Svende og Drenge, indtil han fik de værste Kanter høvlet af sig. Vi morede os i Førstningen næsten daglig over ham, og naar vi lo, stak han ogsaa i at le, og ingen lo hjerteligere end han.

Vi havde nylig faaet en tysk Svend, der endnu døjede meget med at udtrykke sig paa dansk. Han og Forbundteren kunde nu slet ikke forstaa hinanden, og det fik vi en morsom Prøve paa den første Dag, Karlen var paa Værkstedet.

„Vat eter du?“ spurgte Tyskeren.

„Aa to, lig' for Ti'en æder a ingenting,“ svarede Forbundteren nok saa rolig.

„Dumme Gnekt! Jaj sper nikt, vat du *eter*, aber vat du *eter*!“

„Han vil vide, hvad du hedder,“ indskød en af Svendene.

„Aa, no saa'n at forstaa! A hedder *Per* — *Per Sørensen*.“

„Na, saa er du vel en af disse dumme Dænen, som later sig kalde Hr. Sørensen?“

„Nej, gu' minsiel er a ej! A haar aaller i min Daw ladt mig kalde andet end slet og ret Per Sørensen, og det skuld' a wal ha'e Lov te, for saa'n *hedder* a!“

„Dumme Gnekt!“ sluttede Tyskeren og vendte sig fra ham. Han vilde ikke snakke mere med Per *den* Dag.

Men det varede ellers ikke længe, inden der blev en bedre „Forstaaelse“ imellem dem, og de kom til at holde af hinanden. For Per vilde lære at snakke Tysk, og det kunde Tyskeren godt lide.

Det skete meget hyppig, at Tyskeren vendte sig til Per og sagde: „Na, Peter! Hvorletes gaar det? gut?“

Og hver Gang svarede Per ufravigelig: „Ja, minsiel gaar det gut, og endda møjet gut. Hvad ist æ Klok?“

Jeg hørte aldrig, at Per fik lært mere Tysk end de to Ord „gut“ og „ist“.

Men hvad han *skulde* lære paa Værkstedet, det kom han let efter; thi han var haandsnild og havde et godt Nemme. Da Prøvetiden var endt, erklærede Mester, at han var godt tilfreds med ham og gerne vilde beholde ham. Per blev altsaa hos os, foreløbig i de to Læreaar.

Jeg havde kun været to Aar i Lære, da Per kom til os

som Forbundter, og var den Gang endnu yngst Dreng; jeg var altsaa baade Dreng og Drengs Dreng, en Stilling, der ikke er videre behagelig. Efter min Alder var jeg endnu baade lille og spinkel og havde ondt ved at klare mig overfor de andre Drenge, der ikke alene var ældre og et Trin eller to højere oppe, men ogsaa baade større og stærkere. Min Lidenhed og min yderst underordnede og vanskelige Stilling, der mange Gange var som en Hunds mellem et Spil Kegler, gjorde Indtryk paa den skikkelige Kæmpe; han fattede stor Godhed for mig og var altid rede til at tage sig af mig og række mig en hjælpsom Haand. Herpaa maa jeg anføre et Eksempel.

En Aften var jeg og nogle andre unge Læredrenge gaaet ind i en Købmandsbutik for at købe „Studenterhavre". Foruden os var der ingen andre Kunder til Stede end et Par halvfulde Daglejere, der havde sat sig paa en gammel Bænk og delte „en halv Pægl". Butiksdrengen havde ingen Hast med at ekspedere os. Han stod indenfor Disken og spiste en Haandfuld Svedsker, og hver Gang han havde spist Kødet af en Svedske, „knibsede" han Stenen over i Hovedet paa Daglejerne. Længe ænsede de det ikke; men omsider blev de opmærksomme derpaa og begyndte at skælde os ud; thi de troede, at det var „de forbandede Unger", der kastede Svedskestene paa dem, og den ene af dem langede ud og gav mig en ordentlig en paa Kassen. Derover blev vi alle højlig forbitrede. Nu brød vi os ikke mere om „Studenterhavre", men skyndte os ud og lagde Raad op om, hvorledes Forsmædelsen bedst kunde hævnes.

Resultatet af Forhandlingen blev, at jeg skulde gaa hjem og faa fat i Per og bede ham om at være vor Hævner, medens de andre blev og „holdt Vagt" saa længe.

Per var allerede gaaet i Seng og falden i Søvn, da jeg kom hjem; thi han gik altid i Seng, saasnart vi havde faaet Fyraften, og levede i det hele saa skikkeligt, at Svendene drillende kaldte ham „et Guds Ord fra Landet".

Jeg vækkede ham og sagde ham i Hast, hvorledes det var gaaet mig, og hvad jeg forlangte af ham.

„Jo, Anners!" svarede han og sprang ud af Sengen; „det kan lade sig gøre, og han skal faa sine Klø, det uforskammede Bondebæst!" Per begyndte allerede at føle sig som Købstadmenneske.

I en Fart kom han i Klæderne, og vi skyndte os ud og ed ad Gaden.

Da vi naaede Købmandens, kom mine Kammerater frem af Krogene og hviskede til os: „De sidder derinde endnu!"

Vi vidste, at de boede i et Par Smaahuse en fem Minutters Gang udenfor Byen. Der skyndte vi os alle ud og lagde os i Skjul ved et gammelt Stendige.

Det varede ikke længe, saa kom Daglejerne dinglende op ad

Vejen, ivrig snakkende i Munden paa hinanden. Maanen skinnede klart, og vi havde let ved at kende dem.

„Hvilken et 'et, Anners?" hviskede Per til mig.

„Ham, der gaar bagerst!" svarede jeg.

Nu sprang hele Bagholdet op. Per ilede til og greb bagfra Manden om begge hans Arme og „knyholdt" ham, saa han ikke kunde røre sig af Pletten.

„Slaa nu, Anners!" raabte Per; „brug din Knytnæve og giv ham det lige ind i Snuden!"

Manden var høj, og jeg var lav; jeg maatte rejse mig paa Skonæserne for at kunne naa, og saadan stod jeg og slog den sølle Mand ind i Ansigtet saa længe, som jeg kunde orke det. Jeg har fortrudt det mange Gange siden; men jeg var jo knusende gal

paa ham, og hvad kan man ikke gøre, naar Vreden løber af med en? Manden brølte „av, av, av!" og kaldte paa sin Kammerat, at han skulde komme ham til Hjælp; men Kammeraten, der havde sat sig paa det gamle Stendige, svarede blot: „Saagu' vil jeg ej! Du skulde ikke have blandet dig i med dem," og han blev siddende ganske rolig, indtil Per syntes, at nu havde min Modpart „faaet den Lussing godt betalt", og lod ham gaa.

Fra nu af var der et nøje og fortroligt Venskab mellem Per og mig, og vi gjorde den Aftale, at vi vilde blive sammen saa længe som muligt.

Jeg kunde ikke komme paa det rene med, om min Ven Per havde forelsket sig i Jomfru Bigum, eller hvorledes det forholdt sig. Han var aldrig med til at gøre Nar ad hende, var tvært=imod altid Høfligheden selv overfor Pigen, og om Sommeren kunde han Søndag Eftermiddag sidde Timer i Træk hos hende ude i Lysthuset og passiare med hende om Dit og Dat. At Svendene saa det og siden drillede ham med „Guldklumpen“, det brød Per sig ikke det mindste om, men gav dem en Sludder for en Sladder, og saa var han den samme Per Sørensen igen. Kun en eneste Gang hørte jeg ham kalde hende „Guldklumpen“; men det skete ved en Lejlighed, da han blev greben i at have vovet sig ind paa et Omraade, hvor han ikke havde Lov at komme, og Ordet slap ham vist ud af Munden i en Slags Forskrækkelse.

Det var først paa Sommeren og en Søndag Eftermiddag. Per og jeg havde været en Tur i Skoven og kom nu gaaende langs det høje Plankehegn, der var mellem Gaden og Apothekerens Have, og hvis ene Ende gik klods op til Hjørnet af Mester Bi=gums Hus. Inden vi naaede Indgangsdøren, traadte Jomfru Bigum ud ad den og gik os i Møde.

„Aa, lille Sørensen!“ begyndte hun, „hvor det dog var et kedeligt Uheld! Se en Gang der over!“ og hun pegede paa et stort blomstrende Pæretræ ovre i Apothekerens Have. „Ser De, hvad det er, der hænger deroppe paa en af de øverste Grene?“ vedblev hun. „Det er et af mine Forklæder, og jeg ved ikke, hvordan jeg skal faa det igen!“

„Hvordan er det kommen der op at hænge?“ spurgte Per deltagende.

„Det gik saamænd ganske naturligt til, kære Sørensen,“ svarede hun og fæstede sine milde Øjne paa ham. „Mo'er og jeg har fra i Gaar af noget Tøj hængende til Tørre paa Stik=kelsbærbuskene ude i vor egen Have. Saa for lidt siden kom der en Hvirvelvind og tog Forklædet og blæste det over Stakittet og op i Træet, og der blev det hængende. Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre!“

„Ja, men det ved jeg!“ sagde Per resolut, og uden videre Vrøvl greb han med begge Hænder fat om Plankeværkets øverste

Kant, hævede sig i sine stærke Arme op over det og sprang ned i Haven.

„Han er stærk, hva'? et flinkt ungt Menneske, hva'? altid parat til at hjælpe, hva'?" sagde Jomfru Bigum til mig og nikkede saa ivrig, at hendes to Hager blev til tre.

Jeg fandt en lille Aabning mellem to af Hegnets Planker; den satte jeg mit Øje til og kunde nu magelig se hele Pæretræet og overse det meste af Haven.

Per steg behændig fra Gren til Gren op i Træet og var næsten kommen saa højt op, at han kunde naa Jomfru Bigums Forklæde, da Apothekeren i det samme traadte ud af sit Lysthus med en Avis i den ene Haand og en lang Pibe i den anden.

„Halløj, De der!" raabte han; „hvad Pokker har De oppe i mit Træ at bestille?"

„Undskyld, Hr. Apotheker!" svarede Per; „det er æ Guldklump hendes Forklæ', der er fløwn op i æ Pær'træ, og det skuld' je' hente nier."

„Naa, ja, værs'go'!" sagde Apothekeren leende. Han blev staaende og saa til, medens Per langede ud og snappede Forklædet og hurtig steg ned af Træet igen. Han svang sig atter over Plankeværket og ned til os med Forklædet i Haanden, det han derpaa rakte Jomfruen med et artigt Buk, idet han sagde:

„Værs'go', Jomfru Bigum! der har De Deres Forklæ'."

„Tak, kære Sørensen!" sagde hun og sendte ham et mildt Blik; „det skal De rigtignok have Tak for!"

Om hun havde hørt, hvad han kaldte hende oppe i Pæretræet, skal jeg lade være usagt. Hun sagde i hvert Fald ikke noget til ham derom.

Men Dagen efter blev Plankeværket forsynet med en Række skarpe Jærnpigge, saa den Adgang til Haven, som Per havde benyttet, var fra nu af spærret.

Da de to Aar var omme, blev Per gjort til Svend, og der var i den Anledning stort Svendegilde paa Snedkernes Lavshus. Der var jeg selvfølgelig ikke med; for jeg var jo kun Dreng endnu og havde et Læreaar tilbage. Ved dette Gilde maa det forøvrigt være gaaet helt gemytligt og lystigt til; thi baade Per og alle vore tre Svende kom fulde hjem hen i Dagningen.

Per var altsaa Svend, og fra nu af blev han en ivrig Dyrker af „et rigtigt Svendeliv". Om Søndagen strøg han op og ned ad Gaden, med hvidt i Brystet, Hatten „paa tre Haar"

og med en Cigar mellem Fingrene, i Flok med andre Svende. Han gik paa Værtshusene, spillede Kort og Kegler, drak Punsch og Likør og frydede sig over at være „Dus“ med alle Svendene.

Nu var der ingen mere, der kaldte ham „et Guds Ord fra Landet“, han var ikke for „skikkelig“ længer, men en „rigtig“ Svend.

Han havde det Fortrin fremfor sine Kammerater, at han var langt den stærkeste af dem alle; thi han var en ren Kæmpe af Kræfter. Det blev han sig mere og mere bevidst, og han fik Lyst til „at vise sig“, dog ikke ved Slagsmaal — dertil var han for fredelig — men paa anden Maade. Jeg saa ham en Gang ved en Fest i Skoven med sine Tænder at gribe fat i Kanten af et lille Bord, paa hvilket der stod en Mængde Glas, fyldte med Punsch, og bære det rundt paa Pladsen og sætte det fra sig igen uden at spilde en Draabe. Han havde et Jærnhelbred, og af berusende Drikke kunde han taale mere end de fleste. Det morede ham at drikke sine Kammerater under Bordet, og at „drikke til Pæls“ blev efterhaanden en ren Lidenskab hos ham.

Det var en farlig „Morskab“, min Ven Per var kommen ind paa; han fik mere og mere Lyst til Drik, paa Værtshuset vilde og skulde han hver evige Aften, og en Gang imellem blev han der baade Nætter og Dage, indtil hans Penge slap op. Nøden drev ham da hjem, og han arbejdede flittig paa Værkstedet i nogle Dage; men saasnart han atter havde faaet Penge paa Lommen, maatte han afsted igen, som gjaldt det om at faa sat Veje for dem saa hurtig som mulig.

Naar han saadan „rasede“, og Drikkedjævelen havde stadig Tag i ham, kunde han foretage sig de besynderligste Ting.

En tidlig Morgenstund gik han og drev om nede paa Havnepladsen. Der kom nogle Arbejdere og steg i en Baad.

„Hvor skal I hen, med Forlov?“ spurgte Per.

„Vi skal paa Arbejde ude paa Mudderprammen,“ svarede en af dem.

„Det Arbejde kunde jeg ogsaa nok have Lyst til at prøve for en Gangs Skyld,“ sagde Per, idet han uden videre sprang ned i Baaden og satte sig.

„Ja, da er der s'gu' nok at bestille derude,“ svarede de og saa til hverandre. De lod ham tage med.

Medens de roede, bemærkede Per: „Her er vist dybt?“

„Ja, gu' er her dybt, Sørensen,“ svarede en af de andre,

„og nu kommer det an paa, om De kan svømme, hvis Baaden gaar hen og kæntrer for os."

„Tror De kanske ikke, jeg kan svømme?" raabte Per, og inden nogen kunde hindre det, sprang han paa Hovedet ud i Vandet, svømmede et Par Gange rundt om Baaden og kravlede saa op i den igen. „Det lærte jeg i Kongens Tjeneste," sagde han og satte sig.

Hele Formiddagen stod han paa Mudderprammen og sled som en af de bedste. Tøjet tørredes efterhaanden lidt paa Kroppen af ham; thi det blæste stærkt. Om Middagen tog han i Land med de andre; men i Steden for at gaa hjem, satte han sig ind i et Værtshus, blev siddende der hele Eftermiddagen og til langt ud paa Aftenen og gik saa ud i Skoven og lagde sig paa den bare Jord og sov sin flere Dages Rus ud. Det var i Slutningen af Oktober, og Vejret var koldt.

Om Morgenen indfandt han sig paa Værkstedet og arbejdede flinkt hele Dagen til Fyraften. Han havde ikke skiftet Tøj siden Svømmeturen i Havnen, fortalte han mig om Aftenen, og da jeg undrede mig over, at han ikke var bleven syg, svarede han:

„Ja, jeg var rigtignok lidt skidt tilpas i Morges, da jeg vaagnede derude i Skoven; men det gik over, da jeg havde faaet min Davre og var kommen til at arbejde. Jeg har aldrig været syg, Anners, og jeg tror ikke, jeg kan blive det."

Jeg havde nu kun en Maaned tilbage af min Læretid, og da den var gaaet, blev ogsaa jeg gjort til Svend. Per var med til Højtideligheden; men den Aften holdt han sig ædru, og naar de andre Svende vilde presse mig til at drikke mere, stillede Per sig stadig paa mit Parti og formanede mig til at holde Maade, hvilket jeg da ogsaa gjorde. Mig vilde han ikke have med paa „Galejen", og dette ædle Træk i Kæmpens Karakter gjorde Indtryk paa mig og gav mig fornyet Haab om, at han selv engang skulde faa i Sinde at vende om og „tage Skeen i en anden Haand."

Dette Haab blev ikke beskæmmet. Thi vel havde han efter den Tid et Par „Bumleture"; men saa god en Grund var der alligevel i ham, at han omsider af egen Tilskyndelse fattede det Forsæt, at „nu skulde det ta'es paa en anden Fason". Og han gennemførte sit Forsæt som en Karl! Thi da han først havde fattet det, var ingen i Stand til at rokke ham derfra.

Han fortalte mig det selv, at nu skulde det saadan være.

„Det er jeg rigtig glad ved at høre, Per!" svarede jeg. (Thi selv efter at vi var blevne Svende, vedblev vi i vore fortrolige Samtaler at kalde hinanden ved vore Fornavne). „Og det saa meget des mere," vedblev jeg, „som du hidtil aldrig har villet lytte til mine Raad og Formaninger. Jeg har været meget bekymret for, hvorledes det skulde ende med dig."

„Ja, da skal du minsiel ikke gaa og sørge over mig, Anners, det er der ingen Grund til, for nu er det Pust overstaaet, og jeg har rendt Hornene af mig. Det morede mig i Førstningen, at jeg kunde overvinde dem alle, baade naar vi tog Livtag med hinanden, og naar vi drak til Pæls. Men nu er jeg inderlig ked af hele Kommersen, det er alligevel et sølle Liv. Jo, du kan tro jo, jeg har lyttet til dine Raad og Formaninger," tilføjede han, „og jeg har ogsaa lagt mig dem paa Sinde; men jeg skulde jo have Tid til at rase ud. Nu er det forbi, rent forbi."

Jeg sad og saa paa ham og tænkte: „Ja, bare du nu kan staa fast!" Hvis han giftede sig med Jomfru Bigum, kunde hun maaske holde lidt igen med ham, om han atter skulde føle sig fristet til at skeje ud. Men jeg havde hidtil ikke kunnet blive klog paa, hvorledes det havde sig, om han var Kæreste med hende eller ej. Nu spurgte jeg ham ligefrem derom.

„Ja, hvad tykkes du om hende, Anners?" sagde han.

„Aa jo . . . hun har da kønne Øjne."

„Naa, saa det har du ogsaa lagt Mærke til! Ja, vel har hun kønne Øjne. Videre!"

„Det er vist ogsaa en sjælden rar og god Pige. Og hun er dygtig — sikke Mad, hun kan lave!"

„Ja, og det er da ogsaa et godt stærkt Stykke Fruentimmer, ihvor lille hun er."

„Det tror jeg ogsaa, Per, og saa maa vi heller ikke glemme, at hun er eneste Arving til alle Mesters Penge, og ham køber di ikke for en Slik."

„Der har vi Humlen!" raabte Per og slog Knips med Fingrene, „og Hus og Have og Skov og Penge, det er minsiel ogsaa nok værd at ta'e med! Jo," vedblev han efter et lille Ophold, „jeg holder meget af Matilde, og det har jeg gjort, siden jeg kom her. Jeg har ikke sagt hende det endnu; men jeg skal snart have gjort Alvor af det. Der bliver vist ikke noget i Vejen, efter hvad jeg kan skønne."

„Vent dermed et halvt Aars Tid eller maaske hellere et helt," sagde jeg.

„Hvorfor det, Anners?"

„Det skal jeg sige dig, Per. Før du blev Svend, da var du svært i Kridthuset, ikke alene hos Pigebarnet, men ogsaa hos Mester og Fimmer=Mette . . . om Forladelse! Madam Bigum, mente jeg."

„Det gør ikke noget, Anners; hende kan jeg heller ikke lide. Du tror altsaa, de kunde lide mig alle tre?"

„Ja, for du var jo dygtig . . ."

„Aa ja, der er vist ikke mange, der skal mestre mig."

„Og du var saa skikkelig."

„Ja, ret „et Guds Ord fra Landet"! lo Per.

„Og endelig var du galant overfor Jomfruen. Dette sidste var hendes Forældre især glade ved — de haabede at faa dig til Svigersøn, og Jomfru Bigum havde vist ikke det mindste at indvende mod Partiet."

„Det tror jeg heller ikke, Anners. Hvem skulde ellers tro, at du saadan kunde stave og lægge sammen! Naa, men hvad saa mere?"

„Ja, saa var det jo, du fik Smag paa Mosten og blev en Drukkendidrik . . ."

„Saa minsiel gjorde jeg ej, jeg morede mig blot."

„Ja, du „morede" dig, og jo mere du „morede" dig paa Værtshusene, des længere blev Mester i Ansigtet, Jomfruen græd og sørgede . . ."

„Det er da vel ikke sandt, Anners?"

„Jo, vel er det sandt, Per, og Madammens Ansigt blev saa surt og runkent som et hengemt Vinteræble. Mange Gange har jeg set hende aabne Vinduet og true ad dig med Haanden, naar du forlod Værkstedet og rendte i Galop hen ad Gaden — paa Vejen til Værtshuset. Se, saadan stander Huen nu udi denne Del af Nørrejylland; thi ingen af dem ved, at du har fattet det gode Forsæt at forsage Brændevinsdjævelen. Derfor skal du ikke bejle hverken i Dag eller i Morgen; thi du udsatte dig da sikkert for at blive afvist. Nej, giv Tid, Per, og vis i Gerning, at det er ramme Alvor med det gode Forsæt; vent et Aar, og kan du i den Tid staa fast og holde dig brav, det vil sige: ikke slaa til Søren en eneste Gang, saa forstaar de,

at du er gaaet i dig selv og er vendt om, og saa skal du se, du kommer til at staa højt for dem igen."

Per sprang op, slog i Bordet og udbrød:

„Ja, saadan skal det være! Og lad os nu skynde os ind paa Værkstedet og arbejde, alt hvad vi jet bitte Korn ka'!"

Og Per holdt Ord som en stads Karl. Han gik aldrig mere paa Værtshusene, hvor meget der end lokkedes for ham, men blev hjemme og passede sit Arbejde og var som før galant mod Jomfru Bigum. Og Jomfru Bigum frydede sig og græd ikke mere,

men lod atter sine duemilde Øjne hvile med Velbehag paa den omvendte Kæmpe. Rynkerne i Madam Bigums Ansigt glattedes ud igen, og Mesters Ansigt fik lidt efter lidt sin normale Længde, som Dage, Uger og Maaneder svandt, og Per blev ved at opføre sig til hans fulde Tilfredshed.

Da „Prøveaaret" var til Ende, klædte Per sig en Dag fint paa og gik ind og meldte sig som Frier til Husets Datter, og, som det var at vente, fik han et glad „Ja" baade hos hende og hendes Forældre.

Kort Tid efter blev Per Sørensen gift med sin Guldklump. Jeg var selvfølgelig med til Bryllupet, og det glædede mig at se, hvor glade og tilfredse alle Parter var. Der var Dans om Aftenen, og den Aften fik Matilde saamænd Dans nok og var „paa Gulvet" hele Tiden. For vilde ingen andre danse med hende, saa vilde Per, og det gik baade let og fejende, at se paa i det mindste; thi han havde Kræfter til at „føre" hende paa rette Maade, det vil sige: han næsten bar hende i sine stærke Arme, saa hendes Taaspidser lige berørte Gulvet, men heller ikke mere, og det lod ikke til at anstrænge ham det mindste.

Dette tog jeg som et godt Varsel for deres Fremtid. Det bares mig for, at de passede godt sammen, og at de trolig vilde hjælpes ad hele Livet igennem.

Kort efter fik jeg Bisselæder i Skoene og begyndte mine Vandreaar. I fem Aar rejste jeg, og i den Tid gæstede jeg baade Tyskland, Østerrig og Frankrig, hørte og saa meget og lærte ikke saa lidt. Saa blev jeg greben af Hjemve og rejste sporenstregs tilbage til mit Fædreland og til den lille jydske By, hvor jeg havde staaet min Lære ud.

Per kunde ikke straks kende mig, og han rakte mig ikke Haanden til Velkomst. Dette undrede mig; men saa kom jeg i Tanker om, hvad der var i Vejen. Jeg, den før saa glathagede Knøs, havde i Mellemtiden lagt mig et stort, kraftigt Fuldskæg til, og dette mit „Alderstillæg" gjorde mig ukendelig.

„Fremmed Svend, der søger Arbejde," sagde jeg.

Nu kendte han mig paa Røsten. „Aa, det er jo Anners!" raabte han med et Ansigt, der formelig straalede, og nu fik jeg et Haandtryk saa hjerteligt og kraftigt, at det gjorde ondt i min Haand.

Mester Bigum var endnu baade rask og rørig og havde sin vante Plads ved den nærmeste Høvlebænk. Ogsaa han var glad over at se mig og bød mig hjertelig „velkommen hjem!"

Madam Bigum fik jeg derimod ikke at se, hun var død for et Aar siden. „Og det er jeg i Grunden glad ved," betroede Per mig, da vi i Enrum sad og snakkede om Sagerne; „for Svigermo'er var jo — ja, jeg vil ikke sige for meget, du forstaar mig jo nok, Anners — Svigermo'er var jo lidt vanskelig og ikke saa let at komme til Rettes med."

Og Guldklumpen? Ja, var der nogen, der var glad over at se mig igen, saa var det hende. „Jeg ved, hvad De har været for min Mand, det har han selv fortalt mig," betroede hun mig under fire Øjne og græd af lutter Rørelse. For min Skyld bakkede hun op og gjorde Gilde for os hver Dag i den Uges Tid, jeg blev hos dem.

Per havde holdt sig bravt, det var let at skønne, og det var det bedste af det hele. Det sagde jeg til ham; men saa pegede han paa et Par kønne Smaabørn, der gik og legede paa Gulvet, og sagde:

„Nej, der ser du det bedste af det hele, Anners!"

Et tilfreds og lykkeligt Ægtepar var min Ven og hans Guldklump. Forøvrigt passede Øgenavnet ikke længer paa Madam Sørensen. I sin korte Ægtestand havde hun tabt saa meget af sit tidligere altfor rigelige Huld og derved forandret sig saa vel til sin Fordel, at hun nu med Rette kunde kaldes en godt udseende, køn lille Kone.

En Julegave.

Madam Jensen maatte holde Jul i Sengen i Aar. Det var den Influenza, der nu for tredje Gang aflagde hende Besøg. Egentlig var den nu overstaaet, men Lægen havde sagt, at hun skulde blive i Sengen nogle Dage endnu, og naar man søger Læge, saa maa man følge hans Raad. Der var ikke Juletræ hos Madam Jensen, men festligt var der alligevel. Anna — hendes Datter — havde haft travlt hele Dagen, skønt det var Søndag, med at pudse, skure og polere, og hun havde gjort det lige saa godt, som Moderen kunde gøre det selv, hvad der ikke vilde sige saa lidt, for Madam Jensen var en meget dygtig Ren=

gøringskone. Jo, Pigen kunde nok bestille noget i Huset, endskønt hun ellers havde Plads paa et Kontor. Faderens Billede, den smukke Sortkridtstegning, hun overraskede sin Moder med i Fjor, havde hun pyntet med Gran og med røde og hvide Roser; et Par Julelys var bleven anbragt i det grønne, og da de ved Mørkets Frembrud var bleven tændt, havde hun bragt sin Julegave: et smukt broderet Bordtæppe, hvori hun selv havde syet hvert Sting. Det var ikke til at forstaa, hvor det havde været muligt, uden at Moderen mærkede det. De havde spist deres Julenadver, og nu kunde Madam Jensen ligge ganske rolig og vekselvis betragte sit ny Bordtæppe og Billedet med de kære kendte Træk — hvis hun da ikke foretrak at se paa hans levende Billed — den unge Pige, der nu sad i Sofaen og læste.

Ja, hvor hun dog lignede sin Fader! Netop som hun sad der med Hovedet støttet mod Haanden, den kønne Profil med det blonde Haar, der krusede let om Tindingen, de lange frynsede Øjenhaar, og saa Munden, der var saa køn, naar hun var alvorlig, men blev langt kønnere, naar hun smilte — alt mindede om ham. Og som hun lignede ham i Udseende, saa lignede hun ham i Sind og i sin Maade at være paa. God, mild og føjelig i sin daglige Færd, men ikke til at rokke et Haarsbred fra sin egen Overbevisning, naar noget alvorligt skulde afgøres. Madam Jensen drog et lille Suk. Saa lukkede hun Øjnene og aabnede Mindets Bog:

Det var en Juleaften. Et lille smukt Juletræ stod paa Bordet, og lille Anna hoppede paa sin Faders Arm og klappede i de smaa Hænder af Glæde. Og Faderen — ja han var lige saa glad som Barnet. „Til næste Jul, saa tænker jeg du kan gaa paa dine egne smaa Fødder," sagde han, „og saa skal du have et Juletræ, der kan staa paa Gulvet og naa helt op til Loftet." „U—u!" raabte den lille og strakte Hænderne op mod Loftet, som om hun havde forstaaet ham, og Forældrene lo og var saa sjæleglade.

Næste Aar stod der ganske rigtig et Juletræ paa Gulvet som naaede et godt Stykke op mod Loftet, og lille Anna trippede rundt om det paa sine smaa Fødder og var nok saa fornøjet, men Moderen sad bleg og sammensunken i en Krog. Hun havde svøbt et Sjal om sig og holdt det helt sammen om Hovedet. Lysene skar hende i Øjnene. Hun sad og tænkte paa Graven, hvorhen de havde bragt ham for 3 Uger siden. Hun havde daglig været der

ude, og det havde været hende en Trøst at Kransene holdt sig saa smukke; — men i Aften var det et haardt Vejr. Hun kunde jo dog ikke gaa fra sit Barn, hun maatte se at bruge sin Fornuft og se fremad i Stedet for at se tilbage.

Fremad — ja, hvad var der saa at vente, naar han ikke mere var ved hendes Side? Hvor skulde hun faa Udkommet, og hvor skulde hun finde Arbejde? Hans Tøj skulde sælges. En Del af Bohavet maatte sælges, og saa maatte hun se at finde en mindre Lejlighed. Men hvert Stykke hun ejede mindede jo om ham, hvor kunde hun dog skille sig derved. Et Liv i Sorg og Savn, ene, ene . . .

„Anna dele," lød pludselig en lille Stemme, mens et Par smaa Hænder famlede ved Tørklædet. Den lille havde faaet pillet en Figen af Træet og kom nu som sædvanlig for at dele med sin Moder.

„Vil du dele med Moder, min velsignede lille Pige. Aa, Gud ske Lov og Tak at jeg har dig!" udbrød Moderen. „Nej, jeg har ikke Lov til at være ulykkelig.

Madam Jensen blev ikke en bleg, tungsindig Kirkegaardsvandrerske, men ret et sundt, frimodigt Arbejdsmenneske, som aldrig lod sig forbløffe. Desuden — „stort havde hun mistet, men stort hun fik".

Hvilken Glæde og Lykke hendes Barn blev for hende, var ikke til at beskrive. Tidlig lærte hun at holde det lille Hjem i Orden, saa Hjem og Hvile for Moderen kom til at betyde et og det samme, og selv var hun jo som en lille Solstraale, der lyste og varmede over det hele. Kort efter at hun havde begyndt at gaa til Konfirmationen, kom hendes Lærerinde en Dag og sagde, at Pigen var ualmindelig dygtig til Regning og Skrivning og at hun derfor burde uddannes til Kontorarbejde. Lærerindens Forestillinger var det jo ikke let at modstaa, især da hun samtidig mindedes om, at hun derved vilde faa et Ønske opfyldt, hun ellers aldrig havde vovet at nære, det nemlig, at kunne beholde sin Datter hjemme.

Nu havde Anna alt i flere Aar haft Plads paa et Kontor og tjente en forholdsvis god Løn, og da Moderen selv endnu var stærk og kraftig og Arbejdet ude var blevet hende en Vane, saa hun nødig vilde undvære det, saa tjente de deres gode Udkomme og kunde have det hyggelig og rart den Tid, de var i deres lille Hjem.

Men Menneskehjertet er en egen fordringsfuld Tingest. Det er ikke al Tid tilfreds med at have det godt i Nutiden, og have lyse Minder fra Fortiden, det vil ogsaa gerne have et Haab for Fremtiden. Det var et saadant Haab, Madam Jensen havde kælet for i flere Aar, og som hun nu frygtede skulde briste.

„Det er da ogsaa farlig saa optaget Pigen i Aften er af at læse, hvad mon det er, hun læser i? Aa, det er naturligvis et af de tossede Kvindeblade."

Anna sad endnu med Hovedet hvilende i venstre Haand. Med den højre, der vendte hen imod Madam Jensen, holdt hun de bagerste Blade lidt paa skraa, saa Moderen lige kunde se det gule Omslag. I den Stilling havde hun vist snart siddet en halv Time uden at røre sig. Det saa næsten ud, som hun bestandig læste paa en Side. Madam Jensen rømmede sig, saa drog hun et dybt Suk, saa vendte hun sig om paa den anden Side og tilbage igen, saa hostede hun et Par Gange, men endnu sad Pigen i samme Stilling.

Endelig udbrød Moderen: „Du lovede mig en Kop The!"

„Ja, Moder, nu skal du faa din The." Anna havde rejst sig, men stod endnu et Øjeblik og læste. Endelig foldede hun Heftet sammen og bar det paa en egen varsom Maade hen og lagde det i Kommodeskuffen, hvor hun omhyggeligt ordnede og lagde til Rette. Naa, proper og pillen var hun ved alt, hvad hun havde med at gøre, og det syntes Moderen godt om; men nu var der alligevel noget ved denne Omhu, der irriterede.

„Hvad er det, du har været saa optaget af?" spurgte hun.

„Det er en Artikel i „Kvinden og Samfundet," svarede Anna.

„Ja, det saa jeg nok, men hvad var det om?"

„Det var — om — Ægteskab."

„Tag og læs den for mig."

„Men du skulde jo have The nu, jeg kan høre Vandet koger."

„Aa, det haster slet ikke med Theen, jeg blev kun træt af at se til, mens du læste. Lad mig kun høre, hvad det var."

„Er det værd i Aften, Moder? du plejer jo ikke at synes om Kvindebladene. Jeg vilde saa gerne have dig rigtig glad og fornøjet i Aften."

„Ja, hvis du tror jeg bliver fornøjet over at du sidder og læser noget, som jeg ikke maa vide, hvad er, saa tager du fejl," snærrede Madam Jensen.

„Jeg vil saamænd læse hele Bladet for dig i Morgen, hvis du ønsker det.“

Anna havde taget Plads paa en Stol, der stod ved Hovedgærdet af Moderens Seng. Hun bøjede sig ned over hende, glattede hendes Haar og kyssede hendes Pande.

„Du kunde gøre mig en stor Glæde, Anna, om du blot vilde.“

„Men hvormed dog, Moder?“

„Jeg mener, hvis du vilde melde dig ud af den Kvindeforening.“

„Men Moder, naar jeg nu holder saa meget af at komme der? Du plejer da nok at ville unde mig en Fornøjelse.“

„Ja, det vil jeg gerne, men du maa tro mig min Pige, jeg siger det kun fordi det vil være til dit eget Gavn.“

„Jeg kan ikke begribe, hvad Skade du tror jeg kan have af at være i Kvindeforeningen.“

„Det kan gerne være. Men — ja, jeg kan lige saa godt sige det rent ud. Du er nu snart 23 Aar; saa gammel var jeg, da jeg blev gift — naa, dermed vil jeg ikke sige at du har tøvet for længe, men naar du siger nej til det ene gode Tilbud efter det andet, saa ender det desværre let med, at du bliver gaaende for den, du er.“

„Er det virkelig derfor? er du bange for at jeg skal blive gammel Pige?“

„Ja, Barn, det er netop det, jeg er bange for.“

„Du har dog sagt saa tidt, at det er ingen Ulykke ikke at blive gift, men en stor Ulykke at blive daarlig gift.“

„Ja, og det siger jeg endnu. Men jeg siger ogsaa — for jeg ved det jo af Erfaring — at det er en stor Lykke at blive gift med en god og retskaffen Mand, og det skal ingen lade haant om. Ja, rent ud sagt, Anna, hvorfor sagde du dog nej til Sadelmager Jørgensen? Var han dog ikke et pænt og ordentligt Menneske i et og alt?“

„Jo, det var han virkelig.“

Tror du da ikke, han holdt af dig og mente det ærligt?“

„Jo, det har jeg aldrig tvivlet om.“

„Men Barn, hvorfor tog du ham da ikke?“

„Fordi jeg ikke holdt af ham, Moder.“

„Ja, det behøver du ikke at sige mig; men hvorfor holdt du ikke af ham? det er netop Sagen. Skal jeg sige det, Anna?

Det er fordi, du har alle de gamle Frøkener henne i Foreningen til at tude dig Øret fuldt om al den Uret, Kvinden maa døje."

„Gamle er Frøknerne da ikke alle sammen," svarede Anna smilende, „og vi har ogsaa unge Fruer," tilføjede hun.

„Saa! Da gad jeg vidst, hvad det er for Fruer. Det er nok nogle der har samme Opfattelse som Fru Tarp. Du skulde bare have hørt hende, sidst jeg var der at vaske. Hun var vred, fordi Manden var kommen sent hjem om Aftenen, og saa skældte hun og holdt et Spektakel, saa det kunde høres igennem hele Huset. Og Manden, han stod der som en Per Tot og havde ikke et Ord at sige. Er det saa rigtig, er det saadan I vil have det?"

„Nej, vi vil hverken have at Mand eller Hustru skal staa som Per Tot for hinanden."

„Naa, det vil I ikke. Ja hvad vil I da? Tror I da, det al Tid er Manden, der har Uret? Er der ikke mange Hustruer, der snyder og bedrager deres Mænd, saa det baade er Spot og Skam?"

„Det har de ikke Lov til," sagde Anna.

„Lov til; ja hvem har vel Lov til at gøre Uret?"

„Det har Mændene, Moder. Der staar for Eksempel i Loven . . ."

„Aa, jeg blæser ad alle jere Lovparagrafer. Naar Mand og Hustru er hinanden tro, saa behøver de ikke Loven til at tale sig imellem."

„Det siger jeg ogsaa, Moder," svarede Anna.

„Ja, og om der nu er et eller andet i Loven, der ikke er, som det bør være, tror du saa, at du og Jutta Holm kan forandre noget deri? Nej, det bliver saamænd aldrig anderledes. Men I kan gaa og forspilde jer egen Velfærd over saadan noget. Tror du ikke, jeg har mærket det, siden du begyndte at komme saa meget sammen med Jutta, at der er noget paa Færde. Du har aldrig før gaaet saadan i Tanker og svaret i Øst, naar jeg spurgte i Vest. Hvad det er I har for, ved jeg jo ikke; jeg hverken kan eller vil have noget med de nye Ideer at gøre. Men jeg kan ærgre mig over, at saadanne to unge Piger gaar og benytter deres Ungdomstid til at give sig hen i tossede Grublerier, der ikke fører til noget. Men Folk nu om Stunder er slet ikke som forhen. — Kom ind!" raabte hun barsk, da der i det samme blev banket paa Døren.

Det lod næsten til, at den kommende var bleven bange for

den haarde Tiltale, for det varede et Øjeblik inden Døren aabnedes. Anna havde rejst sig og stod midt i Stuen, da en høj, ung Mand med blond Fuldskæg traadte ind. Pigen ilede ham i Møde, rakte ham først den ene Haand, saa den anden med og — Himmel! kyssede de ikke hinanden? Nej — det gjorde de dog vist ikke, men de hviskede nok noget til hinanden. Nu førte Anna den unge Mand hen til Sengen.

„Moder," sagde hun, „jeg har endnu en Julegave til dig. Du har jo ønsket dig en Svigersøn. Her har du en!"

„Hvad — hvad — er du forlovet?" udbrød Moderen.

„Jeg haaber da ikke, De har noget imod det, Madan Jensen." Den unge Mand havde taget sin tilkommende Svigermoders Haand.

„Jeg — nej — ja, jeg kender Dem jo slet ikke."

„Vi har dog før kendt hinanden rigtig godt. Husker De ikke Snedker Linds Rudolf?"

„Men Rudi, er det dig? — er det Dem? — Nu har jeg aldrig kendt Mage. Aa, det var jo et af mine allerførste Vaskesteder. De er lige 2 Aar ældre end Anna."

„Ja, jeg tænkte jo nok, at De ikke havde glemt mig."

„Nej, det tror jeg dog nok, jeg kom jo i Deres Forældres Hus i over 10 Aar, lige til Deres Moder døde. Men hvor er De nu, Hr. Lind? De kom jo i Snedkerlære, ikke sandt?"

„Jo, jeg lærte hos min Onkel, da Fader var død. Siden har jeg arbejdet nogle Aar i forskellige større Byer i Udlandet. Nu er jeg igen hos min Onkel, men til Foraaret, tænker jeg at kunne begynde paa egen Haand."

„Men hvor er I dog bleven kendt med hinanden, Børn?"

„Min Kusine, Jutta Holm, er jo Annas Veninde, der er vi truffet sammen."

„Og det har du ikke fortalt mig et Ord om. Ja, det ligner dig. Men sig mig, Hr. Lind, er De med paa dette — dette med Kvindesagen?"

„Anna og jeg har fuldstændig samme Opfattelse af denne Sag."

„Ja saa! det var noget andet, saa har jeg ikke mere at sige dertil. Jeg laa da lige her og holdt Forelæsning for Anna; men kanske det var Dem, der havde skrevet den Artikel, hun sad og læste?"

„Nej, det har jeg ikke."

Anna lo: „Jo vist har du saa, vil du bare tilstaa. Det var netop din Artikel, jeg læste, den om Ægteskab."

Han saa spørgende paa hende. „Var det mit Brev?"

„Ja, netop. Det kom i Eftermiddag tilligemed „Kvinden og Samfundet," og jeg læste Brevet mens jeg bagte Æbleskiver. Men jeg vilde gerne sidde i Ro og læse det en Gang til, og saa lagde jeg det inden i Heftet og lod, som det var det, jeg læste i, for ikke at gøre Moder nysgerrig. Jeg vilde overraske dig, lille Moder, og det lykkedes jo."

„Ja, hvor kunde jeg dog tænke det? Hun kan nu hitte paa mange Kunster, det var der ellers ingen, der skulde tro om hende. Men det har hun efter sin Fader, for saadan var han!"

K. M.

Vingerne skulle prøves.

Skitse af H. M.

I et hyggeligt lille Værelse, møbleret med al Nutidens Komfort og Smag, sad den gamle Frøken Vind veltilfreds og strikkede, medens hun lyttede til sin unge Plejedatter, der sad i Mørkningen og fantaserede paa det gamle Klaver.

„Men hvad er nu det, du spiller, lille Aase? Det synes jeg oprigtig talt slet ikke er kønt. Kan du ikke spille saadant noget som „Slumresangen" af „Den Stumme"? Det var saamænd det sidste Nummer, jeg indøvede, medens jeg endnu spillede."

„Ja, saa slumrede nok Tantes Musikalskhed ind med „Slumresangen"," sagde Aase muntert. „Det, jeg spillede, var nogle smaa Variationer over Folkesangen „Hr. Peder kasted' Runer over Spange"."

„Naa, du vilde vel gerne have, der skulde komme en Hr. Peder og vinde dig, kan jeg tænke! Det er mig nu aldeles ubegribeligt, at nogen kan ønske mere, end hvad vor lille, hyggelige Tilværelse byder. Naar dine smaa Morgenpligter: at støve Nipset af og sørge for Kanariefuglen er forbi, saa kan du jo hele Dagen have Lov til at læse højt for mig i en god Bog, sidde med et pænt Broderi og saa gaa ud med mig og gøre smaa, venskabelige Visitter hos mine Venner; de ville virkelig saa gerne have, at du skal følge med. Kan det dog ikke være nok for dig? Skal der endelig et Mandfolk til for at det skal være, som du ønsker?"

„Aa, det har jeg ikke tænkt videre over — det maa komme, som Livet føjer det. Men jeg har somme Tider nok Lyst til som Helleliden at hejse mit Anker og sejle fra Danmark „og fra de gamle Møer"," sang Aase. „Jeg vilde ønske, jeg maatte tage over til Svendborg til Frida Hansen; hendes Tante har et stort Vadskeri, og hun skrev netop, at de havde god Brug for en flink Strygejomfru. Hun kender mig fra det vi lærte fransk Strygning sammen og ved, at jeg er ikke bange for at tage fat, naar det gælder. Aa, lad mig faa Lov, søde, lille Tante, saa vilde jeg blive saa glad!"

„Det var da en mærkelig Vej at gaa for at blive glad, staa og slide hele Dagen i den skrækkelige Hede! Og mig tænker du

slet ikke paa! Tænk, hvor jeg faar det ensomt; nu skulde jeg da til at have lidt Glæde af dig, nu du er voksen og ikke mere skal i Skole eller lære saa det ene, saa det andet. Men jeg kender dig jo; jeg ved, der bliver ikke Fred, før jeg giver efter. Naa,

rejs saa i Guds Navn, Barn! Jeg tænker, du bliver snart ked af det Trælleliv og vender tilbage til det fredelige Liv hos den gamle Tante."

En stormende Omfavnelse, der nær havde væltet Frk. Vind ned af Stolen, var Aases Svar, og nu kom der et Par travle Dage, hvor Frøken Vind knap vidste, om hun stod paa Hovedet

eller paa Benene — efter sit eget Udsagn, og det maa man da tro. Derpaa kom Afrejsen. Alle Afskedsvisitter overlod Aase til Plejemoderen at besørge, og glad og frejdig dampede hun af med Toget, der skulde føre hende ud til Arbejde, det vidste hun vel, men ogsaa til Frihed og Liv, og det er dog det, de unge hige efter.

Et Par Dage senere var to unge Piger ude at spadsere ved „Høje Bøge" ved Svendborg. Det var Aase og hendes Veninde, Frida Hansen.

„Naa, Aase, var det saa ikke en fornuftig Ide, at faa dig herover? Er dette her ikke anderledes morsomt end at gøre rent hos Hansemand og tørre alle de smaa Vaser og Krukker af? Nej, saadan at staa og arbejde om Dagen og da mærke, man kan udrette noget i denne Verden, og saa om Eftermiddagen paa Slaget 6 være sin egen Herre og ikke en Kat til at ærke sig over, hvor man gaar hen, det kalder jeg Liv."

„Ja, du kan tro, jeg er glad over, at jeg er borte fra „de gamle Møer"," sagde Aase og lo. „Og hvor er her dejligt alle Vegne! Se Sundet, saa blaat, og se, Røgen fra Damperen staar som en lang Fjer hen i Luften, saa stille er det."

„Naa, der er Damperen allerede, saa maa vi ned at se, hvem der kommer; maaske er der nogen, vi kender, og hvis ikke, kan man fantasere om, hvem det er; det er saa morsomt, hvis det slaar til, at man har gættet rigtigt."

„Skal vi allerede bort fra dette yndige Sted? Der er vist ingen, jeg kender — jeg bryder mig ikke om at gaa med."

„Jovist, min Pige, du skal med. Du maa følge dine ældre og erfarne Venner, og at se Damperen komme, det hører med til „bon ton" her i Svendborg. Kom nu bare!"

Roligt og sikkert gled Damperen ind mod Broen; den sædvanlige Menneskemængde, der i de smaa Byer følger den saa spændende Begivenhed, at Damperen kommer hver anden Dag, var forsamlet paa Broen og Kysten.

En høj, mørk, ung Mand sprang først i Land.

„Hvem mon det er?" hviskede Frida. „Han ser saa flink ud."

„Lad være at se derhen," sagde Aase, „jeg kender ham godt fra Stedet hjemme; han boede paa anden Sal. Det er en ung Arkitekt."

„Aa," sagde Frida, „saa er det ham, der skal restaurere

Raadhuset; jeg har hørt, der skulde komme en Arkitekt fra København. Det er morsomt, du kender ham."

„Aa, hvad mit Kendskab til ham angaar, saa indskrænker det sig til en fremmed Hilsen paa Trappen, og herovre træffes vi vist næppe. Husk paa, jeg er jo ikke andet end Strygejomfru."

„Ja, men du glemmer den patriarkalske Tone i vore hyggelige Smaabyer," sagde Frida. „Her skal du se, det er ganske anderledes end i dine store, fine, blaserede Hovedstadskredse."

„Aase lo højt ved disse Ord. „Ja, jeg skal love for, jeg kommer fra blaserede Kredse! Nej, vor Kreds kunde for den Sags Skyld sættes lige ind i hvilken som helst Ravnekrog og passe der, som om den var født der. Det var jo evig og altid det samme: min kære, rare Plejemoder, der aldrig var gladere, end naar hun kom op paa sin Kæphest „Mændenes Nederdrægtighed"; Frøken Bine, der altid gav hende Ret og fra sit Pensionatsliv havde alle Byens Skandalehistorier fra første Haand, og Frøken Emma, der havde gjort de sørgelige Erfaringer, at den „Løgtenant", der inklinerede for hende en Gang, ikke straks lagde Haand og Hjerte for hendes Fødder, og nu stadig lever paa sin Skuffelse og hentyder mystisk til den ved alle mulige og umulige Lejligheder; desuden alle de andre med deres Raad mod Gigt og Alverdens Daarligheder — nej, jeg er saamænd ikke blaseret af Selskabslivet."

Søndagen derefter viste Aase i Praksis, at det var sandt, hvad hun havde hævdet; thi ved Dansen ude i „Anlæget" var der vist ingen, der morede sig bedre end hun.

Saa snart Skrædder Flommesen spillede op paa Violinen, svingede hun sig muntert paa Dansens Vinger. Der var ingen stiv Præsentation paa „Anlæget"s gæstfri Danseplads. Alle de unge, der var mødte, hørte med til en eller anden Husstand, hvis værdige Overhoved var Medlem af „Foreningen" og som saadan garanteret for at høre med til det gode Selskab. Et „Med Forlov, Jomfru?" og en kraftig Arm om Livet var Formen for at tage sig en Dame. Engagere i Forvejen brugtes ikke, og den samme Herre kunde danse lige saa længe, han vilde, med samme Dame, uden at det vakte Anstød.

Snart banede Arkitekt Peter Holck sig Vej gennem Parrene, bukkede for Aase og „førte hende udi Dansen". Og det blev ikke sidste Gang. Hvor morede hun sig, naar hun saa den lille, tykke Kommis Sørensen tørre sin sveddryppende Pande og stile over Gulvet henimod hende, og saa lige for Næsen af ham

svinge ud i Armene paa den høje Arkitekt, der havde taget Gulvet i to Skridt og var kommen foran for Byens anerkendte „Løve".

Frit og fortroligt gled Samtalen snart imellem dem; han kendte jo hendes Forhold fra Hjemmet, kunde fortælle, at han havde set Frøken Vind sejle smilende og i bedste Velgaaende ud af Porten. „Alle mine Venner gøre saamænd Chokoladeselskab for mig, for at trøste mig over, at min Plejedatter er rejst fra mig, ligesom de gamle Kæmper holdt Gravøl; jeg gaar fra den ene Gravchokolade til den anden. Ja, i Nøden skal man kende sine Venner," havde hun sluttet.

Og Aase fortalte om, hvor glad hun følte sig ved selv at staa paa egne Ben; hun kunde godt komme ud af det med det, hun fik paa Strygeriet; vilde saa Plejemoderen sætte noget fast for hende til de gamle Dage, var det jo godt; hvis ikke, skulde hun nok komme ud af det uden det. Hun var ikke bange.

Og han fortalte om, hvor glad han var over, at han havde været saa heldig at faa det store Arbejde med Raadhusets Restauration. Det havde givet ham Anbefaling hos flere andre Byraad, og han havde allerede flere Bestillinger paa nye Arbejder. Ved Spisningen om Aftenen indbød Ejeren af Vadskeriet, Hr. Bjørn, Arkitekten til at holde til ved deres Madkurv. Og denne viste sig i Besiddelse af en uopslidelig Gemytlighed, paaskønnede alle Ægteherrens Vittigheder og roste Fruens solide Madvarer.

Saaledes gik Sommeren; hver Søndag var man sammen i „Anlæget" og lærte hinanden bedre og bedre at kende. Og saa kom Hjemvandringerne; disse uforglemmelige Ture, naar Maanens Sølvskær spillede hen over Sundet, og Elverpigerne i lette Skrud svævede hen over Engene.

Da følte Arkitekten mere end nogen Sinde, at for ham var der kun een Lykke i Livet: at kunne kalde hende sin Brud, der nu gik saa frejdig og glad ved hans Side.

Men han følte, at den Medbejler, der stod ham i Vejen, var ikke af Kød og Blod — det havde maaske ikke været saa svært at besejre en saadan —, men det var denne Uafhængighedstrang, der ligger i Tiden. Hvorledes skulde hun, der lige nu stod i den fulde Følelse af, at hun ikke behøvede at være afhængig af andre, finde sig i at bøje sig for en Mands Vilje, være den, der gav efter, og være tilfreds med at finde Lønnen i sin Mands Kærlighed?

Da kom den lille Gud Amor ham til Hjælp. Skønt samme

lille Person tidt har Ord for at være af en højst lunefuld Natur og finde sin Lyst i at drille og pine Elskende, viste han sig her i Svendborg i det mest rosenfarvede Skær. Et Restaurationsarbejde af en karakteristisk, gammel Vindeltrappe paa en nærliggende Herregaard kaldte Arkitekten bort paa en 14 Dages Tid.

Medens han var borte, mærkede Aase først rigtig, hvor kær han var hende, og hvor hun var blevet vant til at drøfte enhver Sag med ham, høre hans Mening, og sige ham imod; men næsten altid, naar hun tænkte over Sagen, maatte hun indrømme, at han havde Ret, at han havde et større og friere Blik paa Livets Forhold end hun, og i sit stille Sind bøjede hun sig for ham.

Hvor længtes hun ikke efter, at de 14 Dage skulde være forbi! Heldigvis for hende savnede den brave, gamle Bjørn ham ikke mindre, og Talen drejede sig tidt om ham. Saa hørte hun ham da nævne, uden selv at bringe hans Navn paa Bane, hvilket hun aldrig kunde bekvemme sig til.

Men desværre blev der ogsaa nævnt andre Navne i Forbindelse med hans. Fatter Bjørn mente, at en af de tre Komtesser paa Gaarden kunde ikke gøre bedre end at tage ham; det var saa godt for det adelige Blod at faa sundt, borgerligt Blod ind i Slægten. Og Mutter Bjørn talte om en Forvalterdatter, der var vidt bekendt paa hele Fyens Ø for sin Skønhed.

Nu følte Aase med Ængstelse, at han havde vundet en Plads i hendes Hjerte, og fik hun ikke ham, saa blev der ingen Lykke for hende i Livet i den Forstand. „Saa skal det vise sig, om jeg bliver saadan en gammel Dødsejler, som Tante og hendes intetsigende Veninder; men med Guds Hjælp haaber jeg da ikke, det skal ske. Jeg vil blive ved at arbejde alvorligt, og hvad jeg ikke selv bruger, vil jeg anvende til at hjælpe unge Kvinder til Uddannelse i en eller anden Retning, saa de kunne staa selvstændigt og frit paa deres egne Ben og lære at sørge for sig selv."

Hver Søndag, medens han havde været borte, havde Aase som sædvanlig gaaet med til „Anlæget"; det vilde vække Opsigt hos de gamle Bjørns, hvis hun svigtede, følte hun, og ingen skulde ane hendes Hemmelighed. Som sædvanlig lod hun sig svinge i Dansen af diverse af Byens „Løver", og baade de unge Herrer paa Apoteket og de første Kommis'er viste den Smag at sætte Pris paa en Dame fra Kongens København, saa hun var sjælden af Gulvet. I en lille Pavse, da hendes Tanker netop fløj ud til Højboholm og til alle disse Komtesser og Forvalterdøtre, der na-

turligvis var saa nedladende og imødekommende — hun kendte nok de gode Provinsdamer —, saa hørte hun et skælmsk: „Med Forlov, Frøken!“ bagved sig, og en smilende, brunøjet Ridder førte hende i Dansen.

„Han er kommet tilbage!“ jublede det i hende — de havde ikke kunnet holde ham en Dag længere end Bestemmelsen. Den Glæde, hun følte, gav en Varme og Blødhed i hendes Stemme og hele Væsen, og paa Hjemturen var der en, der fik Mod til at udtale det skæbnesvangre Spørgsmaal, om hun vilde betro sig til ham for hele Livet. Og Svaret blev, som han ønskede det. Ingen af Parterne fandt nogen Sinde Lejlighed til at angre deres Valg.

I det lille Kabinet hos Frk. Vind blev der stor Bevægelse. Efter først at have meddelt den livlige Hansemand sine Følelser, der modtoges med en Trille op i vilden Sky, tog Frøkenen Hat paa Hovedet og Stav — alias Paraply — i Haand og gik rundt til hele Kredsen af Veninder.

„Er det dog ikke en mageløs Spaadomsgave, jeg har,“ sagde hun triumferende. „Har jeg ikke hele Tiden sagt, at hun ventede paa en Hr. Peder, der kunde kaste Runer? Og nu hedder „Genstanden“ Peter, hvad gi'er I mig? Det bliver vist et lykkeligt Hjem; Aase har jo hos mig set, hvordan et Hjem skal være. Men een Sorg har jeg: hun faar saamænd aldrig rigtig Sans for Nips.“

Dog, denne Mangel savnede Arkitekten aldrig hos sin unge Hustru.

En Skov-Idyl.

Fortælling af **Marius Hansen.**

Harald Nørregaard var Engmester og boede alene i et lille teglhængt Hus, der laa paa Nordsiden af Vistorpeskoven, som strækker sig helt ned til Visøen og næsten omkranser denne. Det laa venligt i Skovens Udkant, og naar man kom ovre fra Landsbyen, kunde man allerede i lang Afstand se dets hvide Gavl.

Tæt bag ved det voksede en gammel Eg, som her ret havde Plads til at brede sig, og hvis vældige Grene næsten rakte ud over Taget. En mindre Jordlod laa paa den anden Side af Vejen, og skønt hans Bestilling gav ham meget Arbejde for fremmede, blev den dog passet mønsterværdigt.

Her var lidt ensomt at bo; thi Vejen var ikke synderlig befærdet; kun Kragerne, der havde opslaaet deres Standkvarter i den gamle Eg, udgjorde det meste af hans Selskab, naar han enkelte Dage var hjemme, og de var blevne saa kendte med ham, at de knap ansaa det for Umagen værd at gaa til Side for ham, naar de selvbevidste spankede frem og tilbage udenfor hans Dør.

Folk fandt det mærkeligt, at han ikke giftede sig, da han snart var tredive Aar og nok kunde forsørge en Kone; men naar man talte med ham derom, lo han og erklærede, at det hastede ikke; og dog bar han paa en lønlig Kærlighed; thi siden han i Foraaret havde været nede at anlægge Jakob Tjørnholms Eng, hvis Gaard laa ved Søen lige ind til Skovhegnet, havde han mistet sin Hjertefred.

Jakob Tjørnholms Datter, Katrine, der holdt Hus for sin Fader, var ogsaa en ualmindelig køn Pige, og der var mere end een Ungersvend, som sværmede for hende. Rygtet havde derfor ogsaa travlt, og snart hed det sig, at hun skulde giftes med en og saa med en anden, uden at det dog forholdt sig saaledes; men Folk syntes, at det kunde passe, og saa troede man det, indtil at vedkommende Bejler, der var udpeget til at være den udkaarne, blev ked af at gaa og sukke og „gøre sine Hoser grønne“ for den ubønhørlige skønne og derfor valgte sig en anden.

Naar det Emne var paa Bane, var der ingen opmærksommere Tilhører end Engmesteren, uagtet han ofte følte sig ilde berørt af de mange Gange dadlende Udtalelser; thi Folk syntes, at Katrine, som kun var født i en lille Gaard, skulde prise sin Lykke og træffe sit Valg mellem de mange gode Tilbud.

Og naar han hørte, hvorledes den ene Frier efter den anden blev afvist, glædede det ham vel; men han havde dog alligevel ikke Mod til at aabenbare sine Følelser for den unge Pige, og hver Gang han traf sammen med hende, blev han saa faamælt og underlig beklemt, saa han nøjedes med at fortælle hende med Øjnene, hvor meget han holdt af hende.

Og Katrine forstod nok Engmesterens stumme Øjensprog, saa det var ingen Hemmelighed for hende, at Harald Nørregaard var

hendes Tilbeder. Saa ofte hans Paalidelighed og Dygtighed blev rost i hendes Paahør, gled et fornøjet Smil over hendes Ansigt; thi naar alt kom til alt, holdt hun mere af hans tavse, tilbage-

holdne Hyldest, end af sine øvrige Bejleres besværlige Paatrængenhed. Uden at hun selv ret vidste af det, blev han hende kær, saa hun med Længsel imødesaa de Lejligheder, hvor han kom forbi hendes Hjem, saa at hun kunde faa et Glimt at se af hans kraftige, mandige Skikkelse.

En Lørdag gik han hjemme og gravede Drænrender paa sin Mark; og han var saa optaget deraf, at han ikke mærkede, at nogen havde nærmet sig, før han pludselig hørte en Stemme, der muntert sagde:

„Goddag, Nørregaard! Naa, du skaaner sandelig ikke dig selv!"

Han saa hastigt op; og han kunde ikke forhindre, at han blev helt rød i Kammen, da han fik Øje paa Katrine og en af hendes Veninder, Skovfogedens Datter, som stod ovenfor.

Sidstnævnte havde Bud til ham fra sin Fader, at denne ønskede at tale med ham, saa snart han kunde faa Tid til at komme derud.

Han lovede at indfinde sig hos Skovfogeden den følgende Dag. I en Fart kom han op af den dybe Rende, idet han spøgende sagde:

„Ja, Damerne maa undskylde, dersom jeg ikke havde været saa snavset, vilde jeg have bedt dem ind paa en Kop Kaffe, men nu ved jeg næsten ikke, om det kan gaa an?"

De unge Piger skottede leende til hinanden, hvorpaa Katrine saa paa ham med et Smil og svarede med skælmsk Drilleri: „Du skal saamænd ikke være bange for os, Nørregaard. Kan du virkelig lave en Kop Kaffe, saa tage vi med Fornøjelse mod Indbydelsen, hvis du da ikke er alt for længe om at faa den færdig."

„I tror nok ikke, at jeg kan?" sagde han leende.

De indrømmede begge, at de nærede en vis Tvivl til hans Dygtighed i saa Henseende, og under munter Snakken tilbagelagde de Vejen hen til Huset, hvor han bød dem ind i sit Ungkarlehjem, der kun var tarveligt udstyret.

Paa kort Tid fik han Kaffen lavet; men om den var som den skulde være, er jo et andet Spørgsmaal. Rigtignok roste Pigerne den; men mente det næppe rigtig alvorligt; thi hver Gang de førte Kopperne til Munden, saa de til hinanden og lo.

Han sad fornøjet for Bordenden med et Krus Øl foran sig; thi hans Kaffekande var højst beregnet for to Personer. I Anledning af Visitten var der bredt en Dug paa Bordet; rimeligvis havde den engang været hvid, men i Øjeblikket var dens Farve lidt ubestemmelig som Følge af, at han undertiden i en snæver Vending brugte den til at støve af med; for det kan ikke nægtes, at han, som Husmoder betragtet, havde adskillige Unoder og Mangler.

Sin Trøje havde han slængt fra sig paa Gulvet, og Hatten havde han glemt at faa af; men der laa Solskin over hans Ansigt, og alt hans tidligere Forlegenhed var som blæst bort, saa han frit og utvungent lod Munden løbe, medens hans glade Blik næsten uafbrudt dvælede paa Katrine.

Paa engang aabnedes Døren, og Engmesterens nærmeste Nabo, en ældre Skomager, traadte ind. Hans Kone malkede Nørregaards Køer og passede dem, naar han var fraværende.

Den gamle blev staaende midt paa Gulvet og udbrød overrasket:

„Nu har jeg oplevet det med! Har du virkelig faaet Damefremmede, Nørregaard?"

„Forekommer det dig saa utroligt, Skomager?" spurgte Engmesteren oprømt.

„Ja, det gør det; thi jeg havde aldrig ventet at se andre Kvindfolk end Motter i denne Stue. Nu synes jeg s'gu, at der alligevel er Haab om, at du kan blive gift, Nørregaard."

Engmesteren rødmede og lo, og med et Sideblik til Kathrine, spurgte han: „Naa, Skomager, hvilken af dem vil du saa foreslaa, at jeg skal fri til."

Den gamle gav sin laadne Hue et Skub og gned sin Arm med en polisk Mine: „Det ved jeg sku ikke rigtig, Nørregaard, thi det er jo et Par nysselige Piger begge to."

Pigerne brast i Latter, og Engmesteren lagde Albuerne paa Bordet og støttede Hovedet i sin venstre Haand og lo: „Saa er jeg jo lige nær; for mere end een kan man da jo ikke godt fri til."

Skomageren listede sig om bag Skovfogeddatteren og pegede paa hende med et svedent Smil: „Tag hende her, Nørregaard; hun ser ud til at kunne unde mig en lille Kaffepuns, naar jeg kommer og besøger jer."

Den unge Pige lo lystigt og svarede overgivent: „Jeg kan desværre ikke paatage mig at lave Kaffepunsene, for jeg har taget Plads som Selskabsdame for Anders Busses Køer i Grimstrup."

„Saa vil jeg minsæl raade dig til at fri til den anden," udbrød Skomageren ilfærdigt med komisk Alvor.

„Tror du ikke, at jeg for i Dag burde nøjes med den Kurv, som jeg har faaet; jeg er ellers næsten bange for, at jeg faar en

til?" sagde Nørregaard betænkelig med et stjaalent Øjekast til Katrine.

Rødmen for op i hendes Kinder. Idet hun lod, som om hun havde overhørt, hvad der var bleven sagt, skød hun sin Stol tilbage og sagde hastigt: „Tak for Kaffen, Nørregaard! Nu maa jeg gaa; for jeg har lovet at være hjemme inden Aften."

Hendes Veninde brød ligeledes op, medens Skomageren gik ud i „Kohuset" til sin Kone, der var kommen for at besørge Malkningen.

Engmesteren blev tankefuld staaende ved Vinduet og saa efter de unge Piger, der fjernede sig langs Skovhegnet. Den nedgaaende Sol kastede et rødligt Skær over Træernes Løvkroner, hvis sorte Skygger strakte sig stedse længere ud over Markerne, indtil deres skarpe Omrids tilsløredes af Tusmørket og lette Taagedampe, medens Skyernes Glans blegnede paa den vestlige Himmel.

Da de ranke Pigeskikkelser forsvandt bag et Hjørne af Hegnet, forlod han med et Suk sin Udkigspost og gik sig en Tur i Skoven; han var ikke oplagt til at prate med Skomagerfolkene, men ønskede at være alene.

Rastløs vandrede han om mellem Træerne, medens han atter og atter spurgte sig selv, om der kunde være noget Haab for ham at vinde Katrine. Han havde set hendes Rødme, og glade Anelser fyldte hans Sind, uagtet han ikke ret turde fæste Lid til, at den unge Pige brød sig om ham. Imidlertid styrkedes han dog i det Forsæt at udtale sig for Katrine, saa snart der gaves ham Lejlighed.

Inde mellem Buskene sad Solsorten og fløjtede for sin rugende Mage, medens Aftenvinden med en sagte Susen fo'r gennem Løvet, der raslede svagt og bevægedes næsten umærkeligt.

Det var helt mørkt under Træernes Kroner, før han søgte ud af Skoven; og Skomageren og hans Kone havde forlængst forladt hans Hus, da han igen naaede det.

Efter Løfte begav han sig næste Dags Eftermiddag paa Vej til Skovfogeden; men han lagde Vejen ned forbi Tjørnholm, skønt det var et godt Stykke længere, i Haab om at faa Kathrine at se.

Da han nærmede sig Gaarden, fik han Øje paa et Syn, som fremskyndede hans Gang; thi nede paa Engen, der strakte sig langs med Søens sivbevoksede Bred, gik Katrine tilligemed sine yngre Søskende og nogle Veninder, som vare i Besøg.

V. OBERMANN, sc.

De havde faaet fat paa Riverne og puslede med Høet; men det var dog nok nærmest for Spøg; thi han kunde høre, hvorledes de lo, og Arbejdet gik kun smaat fra Haanden. Katrines Fader stod i Skyggen af et Par Bøge, hvorfra han smilende var Vidne til de unge Pigers muntre Færd. Det var en brændende Solhede; og han havde kastet Frakken. Hvert Øjeblik maatte han have sit rødternede Lommetørklæde frem for at aftørre Sveden.

Lyse Smaaskyer dreve langsomt hen over den blaa Himmelhvælving, som spejlede sig i Søens blanke Overflade, der ikke krusedes af nogen Vind, men kun en enkelt Gang sattes i Bevægelse af en Stime legende Skaller. En svag Taagedis, fremkaldt af Varmen, laa over Vandspejlet, saa at Skovene paa den modsatte Bred saas som gennem et Slør; og nede i Syd stod en mørk Skybanke, der efterhaanden hævede sig mere og mere over Synskredsen og bebudede et kommende Uvejr.

Det kom Engmesteren saare belejligt, at Katrines Fader standsede ham. Jakob Tjørnholm vilde ikke lade Udsigten til at faa sig en lille Passiar gaa unyttet hen, og han raabte Engmesteren i Møde: „Goddag, Nørregaard! Kan du se, hvor Engen er brilliant i Aar? De Penge, jeg ofrede paa den, var udmærket anvendte og vil give gode Renter."

„Ja, du vil da ikke avle saa faa Læs Hø," svarede Engmesteren og saa hen over Engen; men da han fangede Katrines Blik, glemte han at se efter Høet, og hans Ansigt straalede, da den unge Pige nikkede til ham med et lyst Smil.

„Bare Vejret vil staa til vi faar det „gjort op"; men jeg er næsten bange for, at vi faar Torden," udbrød Jacob Tjørnholm med et, idet han med en urolig Mine betragtede Himmelens Udseende.

Han havde knap udtalt, før et fjernt Tordenbulder overbeviste ham om, at hans Frygt ikke var ugrundet, og han tilføjede ærgerlig: „Saa, tænkte jeg det ikke nok! Nu er det forbi med Hvilen for i Dag; det vilde dog være Synd at faa alt det dejlige Hø gennemblødt af Regnen, nu det er tjenligt til at „gøre op".

„Skal jeg ikke give en Haandsrækning," spurgte Harald Nørregaard beredvilligt, og da hans Tilbud blev modtaget med Tak, ilede de ned paa Engen. En af Børnene maatte løbe ind at hente River; thi de unge Piger vilde hjælpe til, saa hos dem kunde de ingen faa. De delte sig i to Hold og faa Minutter efter vare de alle ivrigt i Færd med at sætte Høet i Stakke.

Paa Arbejde i Engen.

Engmesteren havde faaet Katrine i sit Hold; hendes Ansigt blussede, og forlegen slog hun Øjnene ned, naar hun mødte hans beundrende og kærlighedsfulde Blik.

Arbejdet gik rask fra Haanden; thi det gjaldt om at skynde sig, dersom Regnen ikke skulde forhindre dem i at blive færdige. Nørregaard søgte forgæves Lejlighed til uhørt af de andre at veksle et Par Ord med Katrine. Endelig, da de slede med den sidste Stak, og de allerede kunde høre Regnen suse inde i Skoven, vare de komne lidt afsides fra de andre, hvorfor han hastigt hviskede: „Hør, Katrine, bliver du vred paa mig, hvis jeg følger det Raad, som Skomageren gav mig i Gaar?"

Den unge Pige rødmede endnu dybere; hun saa forvirret paa ham, og spurgte: „Hvad mener du med det?"

Han kunde dog godt nok se, at hun vidste, hvad han sigtede til, og hendes Forvirring gav ham Mod. Uheldigvis snublede han i det samme over en stor Sten, da han glemte at se efter sine Fødder, og han faldt saa lang han var med Favnen fuld af Hø.

Katrine lo og sagde skælmsk: „Skal jeg ikke dække dig, Nørregaard, for nu begynder det at regne?"

Hun lod Handlingen følge paa Ordet, og under de andres Latter skjulte hun ham med en Dynge Hø. Ildrød i Hovedet sparkede han det af sig og sprang op; men Katrine løb hen mod Gaarden; medens hun leende raabte: „Skynd jer nu at blive færdige, saa skal jeg lave Kaffe til jer!"

Ubestemt og raadvild saa han efter hende; den Tanke opstod hos ham, at hun maaske drev Gæk med ham paa mere end en Maade, og Latteren skurrede pinligt i hans Ører. Men med en kraftig Villieanstrængelse rystede han Mismodet af sig; han følte, at dersom han nu krænket trak sig tilbage, var han hende fjernere end nogen Sinde før. Han istemte de andres Latter og satte efter Flygtningen.

Da Katrine mærkede, at hun blev forfulgt, forøgede hun Farten, og i Stormløb gik det op mod Gaarden, medens de øvrige leende af fuld Hals saa efter dem.

Den unge Pige naaede lige at smutte ind ad Gadedøren, men før hun kunde faa den lukket, havde Engmesteren indhentet hende; og han slog Armen omkring hende, idet han forpustet spurgte: „Kæreste lille Katrine, vil du være min Hustru?"

Hun blev bleg, og hendes Øjne fyldtes med Taarer; men hun prøvede ikke paa at rive sig løs. Hun var saa forpustet, at

hun ikke straks kunde svare; men da hun følte hans bedende Blik hvile paa sig og forstod i hvilken Spænding han ventede hendes Svar, tog hun sig sammen og sagde bevæget med et straalende Smil: „I Guds Navn, Ja.“

Jublende drog han hende ind til sig og kyssede hende atter og atter, indtil hun rødmende snoede sig ud af hans Arme og leende sagde: „Husk paa, at vi skulle lave Kaffe til de andre! Nu gaar jeg og lægger Ild, saa kan du hente Vand til Straf, fordi du har sinket mig.“

Lykkelig efterkom han hendes Ordre, men da de andre kom ind, vare de dog ikke naaede videre end til at have faaet Kedlen fyldt med Vand. Ja, de kunde have kommen til at vente længe paa Kaffen, dersom Katrines yngste Søster ikke havde opdaget, at Ilden forlængst var gaaet ud, da de faa Pinde, Katrine havde lagt paa, straks vare udbrændte, uden at hun havde lagt Mærke dertil.

Hendes Veninde lo ad hende, men Jakob Tjørnholm sagde alvorligt: „Ja, ja, min Pige, vi faar vel have dig undskyldt, thi jeg ser nok, at du har haft andet at tænke paa.“

Den unge Piges stjaalne Øjekast og lykkelige Miner var ikke undgaaede ham, og han indsaa, at han ikke ret længe vilde beholde sin Datter.

Forvirret skyndte Katrine sig ud i Køkkenet, og da hendes Fader og Nørregaard fulgte bag efter, saa de øvrige til hverandre med betydningsfulde Smil.

Lidt efter kom de alle tre ind igen, og Katrines Fader sagde spøgende: „Maa jeg forestille Selskabet min ældste Datter og hendes Forlovede, Hr. Engmester Nørregaard.“

Regnen piskede paa Ruderne og Tordenen buldrede; men det gjorde intet Skaar i Glæden inden Døre, hvor Forlovelsen fejredes under Skæmt og Latter ved et lille Gilde, hvortil Katrines Veninder besørgede det meste af Anretningen, da hun ikke kunde slippe fra Nørregaard.

Dog var der en, som den Dag var svært misfornøjet med Engmesteren, og det var Skovfogeden, der sad hjemme og forgæves ventede hans Komme.

Moderglæde.

En Moders Lykke, jo den er stor,
en større gives der ej paa Jord,
blandt Mennesker og — blandt Hunde;
men tit i højeste Moderfryd
et lille Suk kan faa Luft og Lyd:
„Hvordan skal jeg faa
mættet de smaa,
alle de sultne Munde.

J. J.

Juleglæde.

Af Rhea.

Enkefru Thomsen aabnede sagte Døren paa Klem ind til den lille hyggelige Dagligstue, hvor hendes unge, blege Datter sad ved sit Arbejde; men de fine Hænder hvilede oftest i Skødet og det trætte Blik stirrede tungsindig frem for sig, tydelig vidnende om, at Tankerne vare langt borte fra det, hvormed de skulde beskæftige sig; og hovedrystende lukkede Fruen atter Døren og gik til sin Gerning, medens hun jævnlig viskede en Taare bort fra Øjet. Hun havde dog haabet, at det skulde adsprede den sørgende, forladte Datter at pynte et Juletræ til sin lille Dreng, og derfor havde hun saa ivrigt opfordret hende til det; men heller ikke det lod til at kunne forjage det mørke Tungsind, der nu i næsten fire Aar kun afbrudt af faa og korte lysende Øjeblikke havde ruget over Emmas Sind. Aldrig havde hun jo kunnet glemme sin Forfører, der troløs svigtede da Æren var borte, og aldrig kunde hun forsone sig med Skammen derover, hvorfor hun aldrig mere som før kunde tage Del i de Unges Glæder; men paa den anden Side havde det heller ikke bragt hende nærmere til Vorherre; det stolte Sind og den saarede Forfængelighed vilde ikke bøje sig i Støvet for ham, der vil og kan oprejse hver falden Synder; den Tilfredsstillelse undte hun ikke sine fordums Venner og hemmelige Misundere.

Og medens Fru Thomsen i Tankerne gennemgik de mange Sorger og de faa Glæder, som de sidste Aaringer havde bragt, spekulerede hun paa, hvad hun dog skulde stille op med Datteren; thi det var klart, at denne ikke blev færdig med Juletræet til i Morgen Aften — og skulde vel lille Albert — hendes Øjesten — undvære denne Glæde, naar de havde Raad til at give ham den? Nej, tænkte Fru Thomsen og nikkede bestemt, det skal han dog alligevel ikke. Og medens hun ivrig tog fat paa sit Arbejde, modnedes efterhaanden en Plan hos hende, som hun uden Datterens Vidende og Vilje vilde sætte i Værk — blot den nu kunde lykkes.

Ved Middagsbordet opfordrede hun Emma til at tage med Eftermiddagstoget ud at hente sin Broder og Familie, for at de

alle i Forening kunde fejre Juleaften i Hjemmet. Emma saa forundret spørgende paa sin Moder, idet hun træt og sørgmodig udbrød:

„Men hvad bliver der saa af Juletræet, som du saa meget har ønsket?"

„Ja, det faar saa være; Du bestiller jo ikke noget ved det alligevel, og desuden liver det ogsaa mere op, naar Hans og alle Drengene kommer."

„Men hvis de nu ikke vil med herind, hvad saa?"

„Du skal have et Brev med til Hans, saa følger de nok med; men skynd dig nu at blive færdig, saa jeg kan have jer alle i Morgen ved Aftentid; den Glæde vil du da nok unde din gamle Moder."

Emma adlød, pakkede en lille let Haandkuffert og kyssede sin Moder og lille Dreng til Farvel. Da hun var gaaet fik den Gamle travlt. Først maatte hun i Byen at gøre Indkøb og samtidig faa en Kone til Hjælp i Køkkenet; thi der var dog mere at bestille end hun ævnede alene at udføre.

Og saa kom da Juleaften, og den bragte Liv og Røre til det stille Hjem. Hans' tre Drenge vilde alle paa en Gang kysse Bedstemoder og hænge sig fast om hende, saa der næsten ingen Plads blev til lille Albert, der siden igaar havde kedet sig grundigt fordi „Bedste" ingen Tid havde til at lege med ham.

Da Familien havde spist til Aften og Samtalen og Latteren var livligst forsvandt Fru Thomsen under Paaskud af at skulle have Kaffen færdig.

Nogle Minuter senere aabnedes Døren ind til Hjørnestuen, hvor et prægtigt Juletræ straalede med Lys og Farver. Børnene stormede derind med jublende Udraab og løb rundt om Træet for at faa alle Herlighederne at se. Hans og Kone fulgte efter; men Emma blev staaende i Døren og skyggede med Haanden for Øjnene. Ved Overraskelsen og Synet af det straalende Juletræ — Moderens Værk — var det, som om noget gik i Stykker indeni hende; hun vendte tilbage og satte sig i Sofaen, hvor hun brød ud i krampagtig Hulken. I lange Tider havde det været, som om Taarekilden var udtømt, og hendes Smerte havde forstenet sig i isnende Kulde og taareløs Tungsind; men ved Synet af Moderens Offervillighed og Omsorg for hendes lille Dreng og ved at høre hans jublende Glæde, brast Skorpen om hendes Hjerte, som nu fik Lindring i Taarer.

Længe sad hun saaledes indtil Taarestrømmen standsede og Tankerne fik Flugt. Hendes hidtidige Liv, hendes Lykke og Kærlighed, Vennens Utroskab, Skammen, de tunge, tunge Tider i Sorg — alt lod hun passere for det indre Øje. Og Tankerne gik videre ind i Fremtiden. Det havde længe — helt skjult for alle andre — dæmret i hendes Sjæl om den store, evige Kærlighed, der antager sig alle, der vil søge den. Trodsen havde holdt hende tilbage, skøndt hendes Hjerte i sit Inderste havde higet derimod — men nu — nu var Trodsen brudt, Moderhjertet maatte i Ydmyghed erkende, at dets Kærlighed til Barnet var overgaaet af Bedstemoderens Ømhed og Omhu. Men den ydmygende Følelse deraf fødte Kraft i hendes Sjæl til fremtidig at kunne opfylde sine Moderpligter. Beslutningen om at fra nu af vilde hun ikke leve for Verden og sig selv, men for Gud og sit Barn, modnedes mere og mere; thi det blev hende klart i denne ensomme Stund, at det var den eneste Vej til at faa Fred for det forpinte Hjerte. Hun foldede Hænderne, og en brændende Bøn om Hjælp i de kommende Dage steg op mod Guds Trone, og Freden — Julefreden sænkede sig i hendes Sjæl, saa hun følte, at ogsaa for hende var en Frelser født, hvorom de netop sang derinde i Hjørnestuen:

Idag blev vor kære Frelser født,
Og Paradisvejen funden!

Hun rejste sig og gik ind til de andre, satte sig stille ved Klaveret og spillede og sang med en saadan Varme og Inderlighed, at det forbavsede dem alle. Men de spurgte hende ikke ud, da Sangen var til Ende; thi de følte og forstod, at der var foregaaet en heldig Forandring med „Fritænkersken“, som Hans halvt bedrøvet, halvt vred, stundom havde kaldt hende. Hun var dog for alvorlig og for bevæget til at tage Del i Børnenes Leg, hvortil de opfordrede hende, men hun tog sin lille Dreng paa Skødet og kyssede den lille søde Barnemund.

I det samme ringede det paa Entredøren, hvorover der blev almindelig Forbavselse og Stilhed, og Fru Thomsen udbrød:

„Men hvem kommer dog paa denne Tid i Aften? Se du efter Hans!“

Da Døren blev aabnet, viste sig en høj, mørkladen, ung Mand, og ved Synet af ham kom Emma til at ryste over hele Kroppen. Hans Blik søgte hende, der sad med Drengen paa Skødet, og hans Øjne duggedes af Taarer.

„Glædelig Jul!" sagde han stille. „Undskyld, at jeg trænger herind paa denne hellige Aften; men jeg har ikke kunnet holde mig tilbage længere. Frøken Thomsen, Emma, vil de tillade, at jeg atter taler til Dem?"

Han havde nærmet sig Emma, der ligbleg og skælvende, trykkede Barnet ind til sig. Hans tog sine Børn ved Haanden og fik dem ind i Dagligstuen, han bød dem være stille, hvorpaa han lukkede Døren til for dem.

„Hvad De har at sige min Datter, tør vi andre vel ogsaa høre," sagde Fru Thomsen, idet hun stillede sig ved Siden af Emma og sendte den Fremmede et overlegent, alvorligt Blik.

„Ja, Frue, det maa og det bør De; thi jeg ved, jeg fortjener ingen Skaansel. Og dog appellerer jeg til deres Kærlighed, Emma, til den Kærlighed, jeg en Gang har ejet, men som De troede, jeg forskød; det er dog langtfra Tilfældet, Gud er mit Vidne. Men jeg tænkte den Gang: hvad hjælper det, vi bliver gifte, vi stiller begge to for store Fordringer til Livet, til at vi kan vente at faa dem opfyldt. Saa rejste jeg, som De ved, til Udlandet; men det var min store Synd, at jeg aldrig lod Dem faa et Ord til Trøst i deres Sorg, som dog pinte mig Dag efter Dag. De maatte jo forbande den, der var Skyld i Deres Ulykke, og dog tav jeg; men jeg arbejdede. Lykken, eller hvad jeg nu holder mest af at sige, Vorherre var med mig, saa jeg nu har kunnet vende tilbage som en om end ikke rig, saa dog velhavende Mand. Og nu er det mit Spørgsmaal og min Bøn til Dem, dyrebare Emma, kan De tilgive mig, og vil De for vort Barns Skyld atter skænke mig den Kærlighed, som en Gang var min højeste Lykke; vil De blive min Hustru?"

Alle vare dybt grebne af hans Ord, der kom saa stille og sagtmodige; men Emma sad med bøjet Hoved, medens Taare efter Taare trillede ned paa de blege Kinder. Han saa forventningsfuld, spørgende paa hende. I dette Øjeblik gik det op for ham i sin fulde Styrke, hvor tomt hans Liv vilde blive uden hende og det lille Barn, som han saa for første Gang.

Endelig rejste Emma sig med Barnet paa Armen; hun saa paa ham med et saa forklaret Udtryk og tillige med en saadan Værdighed, at han uvilkaarligt bøjede Knæ for hende.

„Erik!" begyndte hun med let vibrende Stemme. „Tunge og lange have disse Lidelsens Aar været for mig. Men Gud være lovet, i min Moders Hus har jeg haft det kærligste Hjem;

og i Aften er det levende gaaet op for mig, hvad en Moders Kærlighed kan udrette. Sorgen havde gjort mit Sind saa haardt og koldt, saa tungt og træt af Livet — kun Tanken om mit Barn holdt mig oppe — men Gud er god, gennem min Moders Kærlighed for os to forladte Væsener fandt han Vejen til mit Hjerte, og nu har jeg Fred — Julefred i min Sjæl — og derfor kan jeg tilgive dig."

Hun rakte ham sin Haand, som han greb med begge sine og beholdt, medens han sagde:

„Tak, Emma! Vil du saa ogsaa skænke mig Lykken fuldt ud og blive min Hustru?"

„Ja," svarede Emma stille. „For vort Barns Skyld, og fordi jeg tror, at ogsaa du har lært lidt som jeg og saa fordi — jeg elsker dig."

Hun kyssede Barnet og vedblev: „Lille Albert, der er din Fader, kys ham og byd ham velkommen!"

Erik tog glædestraalende for første Gang sin lille Søn i Favn, og med Drengen paa den ene Arm og den anden om Emmas Liv, udbrød han henvendt til Fru Thomsen:

„Ikke sandt, kære Frue, De tillader nok, at ogsaa jeg fra i Aften kalder Dem Moder. Med Ord kan jeg ikke takke Dem nok for Deres Kærlighed og Omhu for mine Kære; lad mig faa Lov til i hele mit Liv, i al min Gerning at vise Dem min inderlige Taknemlighed; med Guds Hjælp skal De aldrig faa Grund til at fortryde det."

Med taarekvalt Stemme hviskede den Gamle:

„I Guds Navn ja, vær min Søn! Og Herren velsigne eder!"

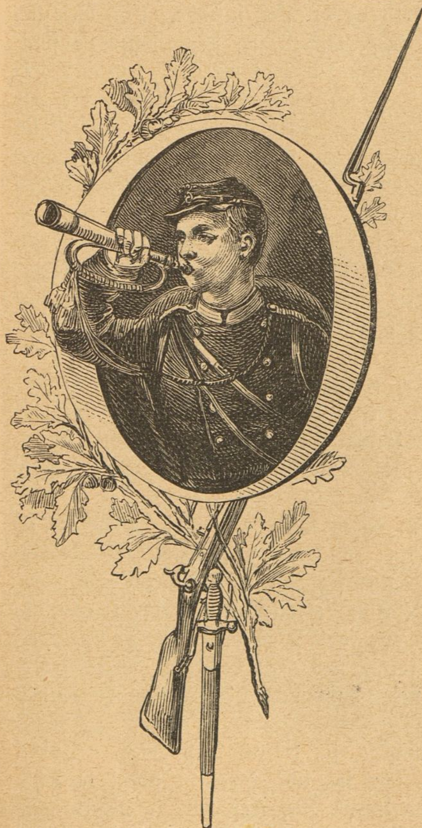
Broderen og Svigerinden, der ogsaa vare dybt bevægede, ønskede af Hjærtet de genforenede til Lykke. Drengene kom ind og bar paa Faderens Opfordring ogsaa deres Lykønskninger frem for Tanten og den vordende Onkel, som de straks fandt stor Behag i. De kunde naturligvis ikke lade Træet være i Ro, men plukkede hist og her, hvad de kunde naa; snart maatte Erik til at hjælpe dem, og Glæden var snart lige saa støjende som før den Fremmede kom. Nu var der tilmed to flere til at tage Del i Juleglæden, og hos disse to, var den sand og ægte, og bar Haab om at kunne vare langt ind i de kommende Dage.

Emma satte sig atter til Klaveret og spillede og sang; de andre stemmede i med, og højtidsfuld, med gribende Inderlighed, lød Sangen fra den lille lykkelige Kreds:

Julen har bragt velsignet Bud,
Nu glædes gamle og unge,
Hvad Englene sang i Verden ud,
Nu alle smaa Børn skal sjunge;
Grenen fra Livets Træ staar skønt
Med Lys som Fugle paa Kviste,
Det Barn, som sig glæder fromt og kønt,
Skal aldrig den Glæde miste.

Avancer, avancer!

Soldaterminder, fortalte af **Børge Janssen.**

Hans Repertoire var ikke stort, i det mindste har jeg aldrig hørt ham spille andet end „Prinsesse Toben“ og „Den Gang, jeg drog af Sted“, og dem spillede han endda kun med to Fingre! Men hvordan det nu var eller ikke var, han kunde dog til Tider spille os Taarer i Øjnene, det vil sige, naar han spillede den sidste af Melodierne. For vi hørte bag de sprøde, spinkle Toner ligesom Klangen af hele Regimentsmusiken, Lyden af Jensernes Sang, Drønene fra vore og Tyskernes Kanoner, saa' Krudtrøgen drive frem over Isted Hede, saa' Bajonetterne blinke, hørte Hurraerne slynge sig tilsammen med Hornsignalernes Skratten: avancer, avancer, det er prægtigt at dø, naar man dør for sit Fædreland og for sin Mø — ja, alt det hørte vi bag Klaverets fattige, sprøde, sprukne Toner; men vi hørte ikke de skamskudte Hestes klagende Vrinsken og skærende Hyl, der overdøvede de saaredes Klagen og Stønnen — de saaredes, dem, der skulde dø for deres Land

de vred sig i Smerte, knuged med en sidste svindende Kraft den mattede Haand mod det svidende Saar, det bristende Hjærte, eller famled den maaske for at finde et Billede, som var gjemt under Soldatertrøjen, et Billede fra Hjemmet, af hende, af Kæresten, af Moderen eller Søsteren, der sad hjemme og ventede — ventede, ventede forgæves, aldrig skulde han komme, hans Kamp var forbi — det sved og brændte derinde, han blev saa træt og saa tung, Øjnenes Laag sank til, og dog lysned og flimrede det for hans Blik, aa — nu var han hjemme, han saa dem alle, hørte deres Stemmer — nej, det var ikke deres, det var Hurraraabene, Signalerne: avancer, avancer — han samled sin sidste Kraft, rejste sig halvt op — aa, Skansen er vor! hør, hvor de raaber, Dansken har Sejr vundet! — Skansen er vor, Skansen er vor — han synker tilbage, det er forbi — — — nej, vi hørte ej de døendes Rallen, ej deres Veklager og Suk — kun hørte vi Hornsignalernes avancer, Jensernes jublende, vilde, begejstrede Hurraer — for vi var unge, og vi troede blindt paa vor Kaptejn; og han elskede Krigen, elskede at tale om den, fortælle om den, og han kunde fortælle!

Kaptejnen, ja, for det var jo ham, der spillede „Den Gang, jeg drog af Sted“, og det var jo ham, der i de lange Vinteraftener fortalte os de Snese Historier fra Krigens Tid, fra 48—49—50, da Hornblæserne kun kendte et Signal, og det hed: avancer!

Ja, han kunde fortælle, og vi kunde lytte til! Men der er alt nu gaaet et Par Aar siden, vi fulgte ham til Graven derude paa Garnisons Kirkegaard, og derfor husker jeg ikke alt saa nøje, ikke Tid og Sted, hvor hver Ting foregik, men derfor er det alt lige sandt — og lyt da nu til, om ogsaa du, naar jeg søger at genfortælle, bag Ordene kan fornemme som en Genklang af Jensernes Hurra, Hornsignalernes avancer, Trommernes Hvirvler, Skuddenes Drøn.

Det var — ja, lad mig se, jo, det var ved Isted. Første Forstærknings Jægerkor var, som saa tidt, forrest i Ilden, og Kulsvierne, ja, for første Forstærknings Jægerkor var jo næsten udelukkende Kulsviere, de var raske, forvovne Folk, der aldrig kunde staa stille, men altid maatte enten frem eller tilbage.

Derfor sagde deres Oberst, jeg tror han hed Klingsey, ogsaa en Gang til en ung Officer, der lige var kommet til Korpset: „Ser De, kære, een Ting maa jeg først og fremmest indprente Dem,

og det er, at De altid, naar De kommanderer Folkene frem, nøjagtig præsicerer for dem, hvor langt de skal gaa frem, og naar De kommanderer dem tilbage ligeledes nøjagtig præsicerer, hvor langt de skal gaa tilbage, for ellers resikerer De, at de render enten helt til Berlin eller lige til Skagen!"

Naa, men det var altsaa ved Isted, og der gik det jo fremad! Der avanceredes over hele Linjen, Fjenden gik tilbage her og der i vild Uorden, et enkelt Sted mere roligt og besindigt. Det sidste var Tilfældet med de Folk, som Kulsvierne havde for sig. Navnlig var der eet Sted, hvor Fjenden holdt sig tappert, og det var om en Fane. Kulsvierne laa bag et Hegn og plaffede løs, og de skød godt de samme Kulsviere, mange faldt derovre, men Fanen faldt ikke, og saa længe den stod, vilde det knibe at komme frem. Nu regnede Blyet ned om Kulsvierne, og hver Gang en rejste sig op for bedre at tage Sigte, fik han sin Bekomst med det samme. Og derfor var der færre og færre, som fik Lyst til at rejse sig! Naa, men Løjtnanten, som havde Kommandoen her, blev mere og mere fortvivlet over ingen Vegne at kunne komme, og tilsidst raaber han i sin Fortvivlelse til en Overjæger, som han vidste, var hans bedste Skytte:

„Overjæger, tag og skyd den Fanebærer!"

„Ja, vel, Hr. Løjtnant," lød Svaret, og i det samme rejste Overjægeren sig op, lagde Bøssen til Kinden, skød — og se, Fanen derovre vaklede, faldt til Jorden og frem under Hurraraab stormede Kulsvierne, men een fulgte ikke med, det var Overjægeren.

For i det samme Fanen faldt, gik han bagover med et halvkvalt Skrig, og nu blev han liggende, mens Kammeraterne gik frem, og Fjenden tog Flugten for Kulsviernes blanke Bajonetter.

Her endte Kaptejnen gerne denne Fortælling, og dens Slutning fulgte først, naar det blev sent, og han var færdig med alle sine Historier. Jeg vil følge hans Eksempel og gøre det samme! Og dernæst vil jeg gaa videre og fortælle, om hvordan det senere gik den samme Overjæger. Ja, næste Dag fandt Ambulancen ham, og man troede ham død. Altsaa blev han lagt hen til de andre faldne, og en Tid efter rullede der en Række Vogne frem, som skulde bringe de døde bort. Paa en af dem blev Overjægeren lagt, og han blev endda lagt helt nederst med en tre fire kolde, stive Lig ovenpaa sig. Da Vognen saa begyndte at skumple hen over den ujævne, stenede Vej, vaagnede han pludselig til Live, og fortumlet, saaret og træt til Døden, som han var, famlede han om sig og greb fat i et Ligs kolde Haand. Det jog igennem ham, han fornam nu pludselig den knugende Byrde tynge sit Bryst, der dæmrede noget for ham om Krig og Død, hans Blod isnede, han laa i en Kiste, de havde levende begravet ham. Han samlede al sin Kraft, greb om sig, fornam de kolde Lig og gav et halvkvalt, fortvivlet Skrig.

Vognen standsede, han følte Byrden lettes fra sit Bryst, han følte et Par stærke Arme løfte sig op, han fik Lys og Luft, nu følte han sig som en Konge, for nu laa han nemlig øverst paa Ligene, og det var dog betydelig bedre end at ligge nederst! Senere kom han sig saa nogenlunde for sit Saar, dog kun saa nogenlunde, han, som saa mange, maatte hele Livet døje og lide for Fædrelandet. En Gang havde han dog en vis Fornøjelse af sit Saar, og det var ved en Samtale, som han nogle Aar efter havde med Kong Frederik d. VII, der den Gang besøgte Herregaarden Mejlgaard ved Grenaa, hvor han undersøgte de bekendte Køkkenmøddinger. Ved Taflet var Overjægeren, som havde en Gaard i Nærheden, med, og da Kongen faar Øje paa ham, løfter han sit Glas og siger saadan noget som: „Skaal, min kære, kan De huske, hvor vi to sidst saa hinanden?"

Nej, det kunde Overjægeren ikke.

„Naa, saa kan jeg huske det, det var paa Fredericia Lasaret, min kære!"

Men heller ikke det kunde den gamle Overjæger huske, og det ganske simpelt, fordi han aldrig havde været paa Fredericia

Lasaret, men da han netop vilde gøre Majestæten opmærksom paa denne Kendsgerning, fik han et Puf i Siden af en Hofkavaler, der hviskede:

„Nik bare og sig ja."

Det gjorde han, og saaledes blev Kongen ikke sagt imod, og det kunde heller aldrig i Evighed have gaaet an.

Naa, Kaptejnen kunde nu for Resten fortælle ikke faa Historier fra første Forstærknings Jægerkor. Nogle er ret gemytlige, her et Par af dem: De havde en tyk Kommandersergent, der med lige stor Dødsforagt gik løs paa Tyskerne og paa en fyldt Feltflaske, og til ham henvendte sig en Dag en ung frivillig, der lige var mødt ved Korpset, og spurgte, om han maatte træde af et Øjeblik, han vilde gerne hen til Marketenderen og have sig en lille Hjertestyrkning.

„Hvad vil han ha'?" spurgte Kommandersergenten og saa bøs ud.

Ja, han havde da tænkt sig en Bøf eller saadan noget i den Smag.

„En Bøf — én," sagde Kommandersergenten med stærk Betoning paa Talordet og et skarpt Blik paa den frivillige, der imidlertid straks var med og fortsatte:

„Ja, hvis Hr. Kommandersergenten vil gøre mig den Ære at spise en Bøf med, saa —."

„Hm, naa, ja — naar De endelig vil, unge Ven, De ser mig ud til at være et pænt Menneske, hm, god Familie, hva', man maa jo være Sa— forsigtig for Disciplinens Skyld!"

Gud bevares, det forstod den frivillige saa godt, og han forstod ogsaa, hvad Meningen var, da Kommandersergenten lidt senere sagde hen over Bøffen:

„Hm, De, pæne Menneske, ved han hvad en god Soldats første Leveregel er?"

Nej, det vidste han ikke.

„Det er, at man skal sætte sin Sjæl i Spiritus, saa holder den sig frisk!"

Og straks efter fik den frivillige saa fat paa den Brændevin, som hidtil havde manglet. —

Naa, en anden ret pudsig lille Situation vidste Kaptajnen rgsaa at berette om. Den ser saadan ud: Tyskerne var i Fremrykning, den danske Hær skulde koncentreres, og i Ilmarsch samledes de forskellige Batailloner rundt fra forskellige Kanter. Det er

Nat, og udasede, dødtrætte af Marschen mødes Hærafdelingerne. Ogsaa Kulsvierne er med. Saa faar deres Oberst imidlertid at vide, at der i Løbet af Natten vil blive sendt Raketter til Vejrs for at oplyse Terrænet rundt til alle Sider, og denne sin Viden lader han saa gaa fra Mand til Mand i første Forstærknings Jægerkor. Nu er Sagen den, at naar en Raket sendes til Vejrs, lyder det jo omtrent som en Bombe eller Granat kommer susende, og derfor raabtes der da ogsaa, da den første Raket gik til Vejrs, rundt fra alle Sider: „dæk! dæk!" For de troede jo, at den hvislende Susen kom fra en eller anden tysk Granat eller Bombe og ikke fra en fredelig dansk Raket. Og samtidig med Raabet „dæk" smed alle Mand sig plat paa Maven — alle, nej, første Forstærknings Jægerkor det stod, ikke én Mand havde ladet sig skræmme, de stod, hvor de stod; de lod sig ikke rokke af en elendig Bombe! Men det kan nok være, at de andre Jenser gjorde store Øjne over Kulsviernes Tapperhed, og fra den Dag havde de alle ligesom en Stump Glorie om Hovedet. Og Kulsvierne selv, ja de lo i deres stille Sind, men naturligvis fortalte de ingen, hvordan det hang sammen med den Historie. —

Saa endelig endnu et tredie og sidste Træk fra Kulsviernes Liv under Fanen. Skønt de i saa mange Herrens Aar havde svedet Kul oppe i Egnen om den dejlige Gribskov, og skønt man skulde tro, at de mange kolde danske Vintre havde kølet deres varme, sydlandske Blod, saa rullede det dog endnu den Gang med fuld Fart gennem Aarerne, og det ser man af denne Historie:

En halv Snes Stykker af Jægerne var i høj Grad misfornøjede med et eller andet, og i en Skynding fo'r Hæftigheden i dem, og det var ikke langt fra de vilde arrangere et helt lille Mytteri. De naaede dog ikke længere end til at holde oprørske, harmgnistrende Taler, og navnlig var der en af Folkene, der viste udmærkede Evner som Folketaler. Saa kom imidlertid Katastrofen, men forud for den gik følgende Scene: Taleren staar midt i en ilter Klynge, rasende gestikulerer han og slaar uafbrudt ud med Arme og Ben. Uden at nogen af Tilhørerne lægger Mærke til det, nærmer sig saa en Overjæger, og da han syntes, det hele ser noget truende ud, tager han en rask Beslutning, lister hen til Marketenderiet og faar der fat paa en stor Kedel fuld af Vand. Med den gaar det saa tilbage til Folketaleren, og da denne just er i Færd med at udslynge et særlig kraftigt Fyrværkeri, faar han det iskolde Styrtebad ned over Hovedet. Et Øjeblik slaar han

forfjamsket omkring sig og ryster sig som en vaad Hund og ved ikke rigtig, hvordan han skal tage Situationen, men da han ser, at Kammeraterne er bristet i Latter, saa det klukker, gør han det samme.

Paa den Maade forhindredes det Mytteri!

Ja, der kunde fortælles, fortælles meget mere om de raske Kulsviere, men der er dog ogsaa andre danske Soldater end dem, og var de end sjælden saa raske til at gaa frem som Kulsvierne, saa var de til Gengæld heller ikke saa raske til at gaa tilbage — og i al Fald, hvad Jyderne angik, saa blev de helst staaende, hvor de en Gang stod, og det er jo al Ære værd. Men de her Jyder, der nu skal tales om, de var for den Sags Skyld heller ikke bange for at gaa frem, og det viste de ved Fredericia.

Ja, hvordan var det nu med den Historie; jo, nu har jeg det!

Jyderne gik paa med blank Bajonet, og Tyskerne fægtede med Hælene. Under Forfølgelsen kom saa en af Jenserne gennem en Bondegaard, og der havde Bonden stillet alt frem, hvad han havde af Drikkevarer — de danske Soldater skulde da ikke tørste! Naa, det kunde gøres Behov at læske Tungen lidt, for det var en skrækkelig Hede, Solen bagte, og „Arbejdet" var haardt. En af Jenserne, udaset, tørstende, kommer saa styrtende ind i Gaarden, ser Opstillingen af Kar, Kruse, Tønder og Dunke, griber i Skyndingen en af de sidste og sætter den med det samme for Munden. Aa — det kølede, han drak og drak, der blev ikke en Draabe tilbage — nu slængte han Dunken fra sig, og nu smagte han først, at det, han havde drukket, var rent uforfalsket dansk Kornbrændevin! Puh — men han havde ikke Tid til at tænke paa det, han skulde videre efter Tyskerne, og videre kom han. Men da han saa havde sundet sig lidt, kom han dog til at tænke paa, om han ikke snart vilde falde døddrukken om — men nej, han mærked aldrig en Smule til den Pot Brændevin.

Og videre styrtede han da, rundt om ham peb og hvislede tyske Kugler, her og der laa døende og døde, Granater havde pløjet Jorden op, men frem over det alt gik de danske Jenser, under Hurraraab, under Jubel, avancer, avancer, det er prægtigt at dø, naar man dør for sit Fædreland og for sin Mø.

Saa snubler han med et over noget, han ser sig tilbage, det var Liget af en tysk Officer — men, hvad var det, der blinkede paa hans Bryst; han standser, bøjer sig ned, et Gulduhr er revet

op af Officerens Lomme og blinker nu paa den blodige Uniformsfrakke. Begærligheden farer i den danske Soldat den døde kunde ej nogen Sinde faa Glæde af Uhret, men han, den levende, han syntes, han havde svært god Brug for det. Han vidste, at Ligrøveri er en grim Ting, men hvad — for en Gangs Skyld; Herre Gud — og han bukkede sig over Liget, greb om Uhret, vilde rykke til for at sprænge Kæden — da faar han et Slag i Hovedet, Chakoten ruller langs Jorden, han selv gør det samme. Lidt efter samlede han sig sammen, fik fat paa Chakoten — jo rigtig nok, en Kugle havde slaaet det nydeligste Kighul i den, godt, at det kun var i Chakoten! Naa, saa kom han da paa Benene igen, og atter gik det fremad, men Gulduhret fik han ikke med, det blev hos sin Ejermand, det blev, hvor det nu var Meningen, det skulde blive. — Og Skuddene drønede, Hornene skraldede, Trommerne hvirvlede, fremad gik det, han havde naaet sit Kompagni — hvad var det, nu standsede det, men de raske Hornblæsere satte i, saa det skrattede: avancer, avancer, Kommandoraabene lød: frem, Folk, frem — og Officersablerne blinkede i den solfyldte Luft, hvor Krudtdampen drev og fangede de tusende sære Lyde, Klager, Jubel, Veraab og Glædesskrig, Dødsrallen og Suk.

Og fremad gik det; saa havde Tyskerne sat sig fast i en Skanse, de vilde ikke give sig, men de skulde! Og Jenserne gik paa med blank Banjonet, de forreste segnede, faldt, rallede i Dødsve, men frem over dem gik Vejen til Sejr, nye Helte fyldte de tomme Pladser og frem gik det gennem Løbegrave over Brystværn. Og Fanen var forrest, sværtet af Krudtrøgen, søndret af Fjendens Kugler — Hurra, avancer, avancer, frem Folk, frem — nu var den plantet paa Brystværnet — og nu — nu strakte Tyskerne Gevær, bad om Pardon, Løjtnanten dernede viftede med sit Lommetørklæde. Og Jenserne holdt inde med Skydningen, stod, hvor de stod, det var jo Jyder, ikke Kulsviere, og de blev staaende med Bøssepiberne pegende paa Tyskerne, mens Løjtnanten dernede kommanderede Palissadeportene op. De Danske havde mistet deres Officer, og en Kommandersergent, der havde Kommandoen, kommanderer nu en Deling ind gennem Porten for at tage de overvundne til Fange. Og nu gik Jenserne frem, men da den første halve Snes var inde i Skansen, raabte den tyske Løjtnant med et, saa det skingred, fyr! Og der drøned en Salve, en halv Snes Danske faldt. Men det var dog Jyderne for meget; nu gik de paa, saa det drønede; og det var Kommandersergenten for meget; som en

Rasende sprang han ind paa Løjtnanten, bandede en Ed, saa det blinkede, og jog sin Sabel gennem Livet paa Løjtnanten, saa han blev spiddet til Palissadeporten.

Men Skansen var vor, og højt paa det forskudte Brystværn lyste Dannebrog i den drivende Krudtrøg. — Ja, den Historie kunde den gamle Kaptejn ikke fortælle, uden han knyttede Hænderne, og uden at han brugte mange stærke Ord; men det gjorde vi andre ogsaa, og det er der ingen, der kan fortænke os i. — Men det er sandt, nu maa det være nok for denne Gang, og saa vil jeg slutte, som den gamle Kaptejn gerne sluttede, nemlig med det sidste Kapitel af den første Historie:

Da den Løjtnant — ja, han blev for Resten senere Kaptejn, og endda vor egen gamle Kaptejn — da den Løjtnant, som ved Isted havde kommanderet: „Overjæger, tag og skyd den Fanebærer," da han senere fik lidt Ro i Sindet, og Krigens Tid var omme, da saa han tidt et Billede, et Billede af en Overjæger, der lagde Bøssen til Kinden og saa straks efter segnede om for en af Fjendens Kugler. Og det Billede fulgte ham, aldrig kunde han blive det kvit — han havde været Skyld i hans Død, han bar ene Ansvaret, saadan tænkte han i hvert Fald til Tider; men saa til andre Tider beroligede han sig med, at Overjægeren maaske slet ikke var død, men endnu levede og det endda i bedste Velgaaende. Dog, han maatte have Klarhed, og derfor begyndte han at lede, søgte Oplysninger overalt, hvor han troede, man kunde hjælpe ham; men nej, det Spor, han fandt, ledte ham kun vild. Tungere og tungere blev han saa i Sindet, Aar ud, Aar ind tyngede Mindet ham mere og mere.

Saa endelig, samfulde tredive Aar efter, traadte der en hvidhaaret Mand ind i den gamle Overjægers Stue og begyndte et langt Krydsforhør om Istedslaget. Den gamle Overjæger blev lidt forundret, og mere forundret endnu blev han, da den hvidhaarede Mand med ét slog Armene om hans Hals og næsten raabte:

„Naa, Gud ske Lov, jeg fandt Dem, det var jo mig, der sagde, De skulde skyde den Fanebærer!"

Og nu — ja, nu hviler baade den gamle Kaptejn og den gamle Overjæger ude paa Garnisons Kirkegaard, de har stillet Geværerne i Pyramide og er gaaet ind til det lange Hvil ved Ryes Brigade, og blev end ingen af dem paa Slagmarken, de mærkedes dog dér for hele Livet, tidt smærted de gamle Saar, tidt følte de, at Helbredet ikke slog til, og det første Knæk de fik det

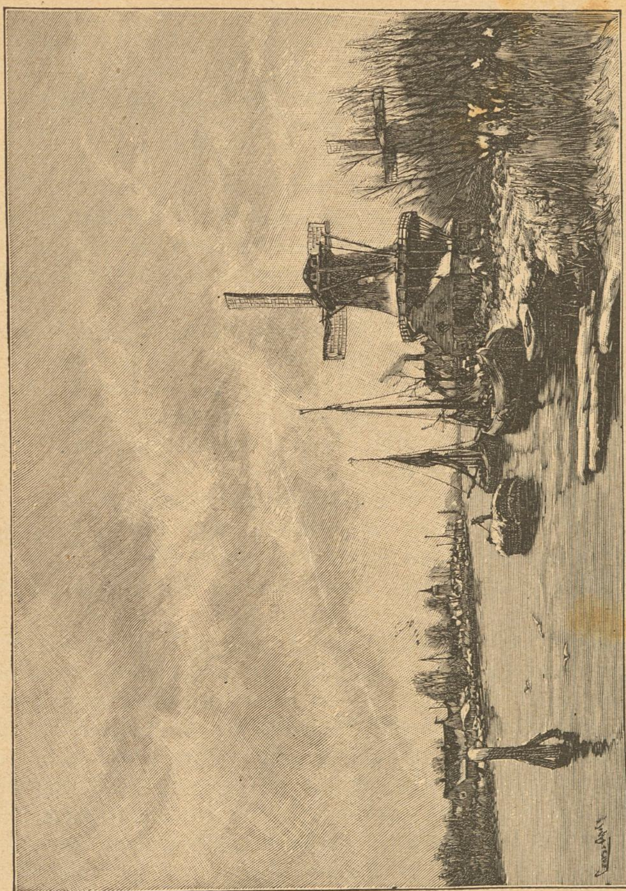
var til Lyd af Kanontorden og Geværild, Hornsignaler og Trommehvirvler — og dog, hvor forunderligt, naar de talte om hine Dage, da lyste deres Øjne, da banked deres Hjerter — da glemte de alt, alt, for dette ene, der klang bag det gamle Klavers bristende, brustne Akkorder: „avancer, avancer, det er prægtigt at dø, naar man dør for sit Fædreland og for sin Mø.“

Hjemmets Kyst.

Ingen klippehaarde Kyster,
ingen Fos, der vældigt bruser,
intet Fjæld, som stolt sig bryster,
ingen Graneskov, der suser,
ikkun Sivets sagte Hvislen,
ikkun Bølgens blide Rislen,
over disse grønne Enge
Danmarks Sommers bløde Strenge.

Men udover Eng og Strande
hvælver Himlen sig den vide.
I en Bjergdal Fjældets Pande
stænger ind til hver en Side.
Over Bjergets høje Tinde
Blik og Tanke ej kan vinde.
Her kan Blikket frit udfare
over Havets Spejl det klare.

Og i dette Land det flade
er en Magt, som sælsomt drager.
Selv i Læ af Palmens Blade
glemmes ikke Rugens Ager.

Danmarks Søn, blandt Sydens Under,
kærligt dog mod Hjemmet stunder,
ønsker dog til sidst at lande
ved sin Barndoms flade Strande.

J. Johansen.

Seminaristen paa Fattiggaarden.

Fortælling af H. C. Jacobsen.

„Hun er dejlig. Der er ikke hendes Lige. Du skulde se hendes Øjne og hendes Haar og hendes Hænder, alt sammen. Og saa er hun saa god. Undertiden kan jeg næsten ikke forstaa, at hun virkelig holder af mig.“

Det var Lars, som holdt denne Lovprisning. Jeg boede paa Gaarden, hvor han var Avlskarl, og han havde gjort mig til sin fortrolige. Næsten hver Aften kom han ind paa mit Værelse og afbrød mine „Studier“ — jeg gik paa Seminariet, som laa der i Landsbyen, og havde altid noget at forberede mig paa. Men naar Lars kom, maatte Bøgerne vente.

Lars havde fattet en vis Forkærlighed for mig. Over for andre var han tilknappet og mistroisk; men imod mig var han aaben og ligefrem. Han sagde mig engang Grunden: „Du er slet ikke vigtig, og jeg tror, du vilde kendes ved mig, hvor du saa traf mig.“

Vi talte vidt og bredt sammen, men altid fik Lars indflettet sin „Salomos Højsang.“ Han begyndte i Almindelighed paa den, just som Solen var gaaet ned og dens røde Genskær stod paa Aftenhimlen som en luende Baggrund for de bølgende Marker, Høstakkene, Husene og de gamle Haver. Der var et smukt lille Kig fra mit Vindue ud over Landsbyen, ogsaa til hendes Gaard, saa det var slet ikke saa underligt, at Lars blev poetisk stemt. Ja, naar han kom ind paa dette sit Yndlingsthema, var han næsten ikke til at kende igen. I Almindelighed var hans Ansigt stivt, ubevægeligt. Betragtede man ham fra Siden, saa Øjnene ikke kunde ses, fik man det Indtryk, at han sov. Men naar han talte om hende, blev Trækkene levende, Øjnene fik Glans, og han gestikulerede ivrigt med Hænderne.

„Forlov dig!“ sluttede han. „Der er intet saa dejligt som at være forlovet. Du ser paa denne Aftenhimmel og siger: „Den er smuk.“ Jeg betragter den ogsaa og siger: „Hun ser paa den. Den er smuk.“ Det er, som om alt faar en ny Skønhed gennem hende.“

Saaledes hørte jeg ofte Lars sige noget, der var saa kønt og smagfuldt, at man næppe skulde tro, det var en Mand af Folket, der havde sagt det. Men Lars var ikke en ganske almindelig Bondekarl.

— I et Par Dage havde jeg ikke talt med Lars. Seminariet og Seminarielivet slugte saa meget af min Tid. Der var en Vækkerforening, hvis Medlemmer havde det Formaal at vaagne tidligt og derpaa atter lægge sig til at sove. En Diskussionsforening, der skulde samle og forlige forskellige Anskuelser, men hvis Talere mente det samme, naar de gik, som da de kom. En Pebersvendeforening, der bestod af Seminariets største Kurmagere, som forsvarede sig med, at de kun gjorde Kur til Pebermøer, hvorunder de rigtignok indbefattede alle ugifte og uforlovede Ungmøer fra 17 Aar og opefter. Og der var Avisskriverier, og Sangforeninger og „Gluntar“ og meget, meget mere.

Men endelig fik Lars og jeg atter en Aftenpassiar. Lars var paafaldende stille og alvorlig, og Aftenrøden havde den Aften ikke den samme ildnende Virkning paa ham som paa Himlen. Endelig sagde han:

„Er der ikke een Ting, som har forundret dig?“

„Een!“ raabte jeg højtideligt. „Ikke een, men tusinde.“

„Noget med mig og Marie, mener jeg.“

„Nej, oprigtig talt. Jeg finder det rimeligt, at du er forelsket op over begge Øren.“

„Naturligvis. Men det er ikke det. Se her!“ Han rakte sin Ringfinger frem. Den var bar.

„Saamænd! En Ring vilde maaske nok være et ganske kønt udvortes Tegn paa den mellem Hjerterne sluttede „Ring.“ Vittig har jeg altid — villet være.

„Saa behøvede vi heller ikke at mødes i Krogene og altid være urolige.“

„Nuvel, saa forlov jer.“

„Men hendes Fader ved endnu intet. Maaske vil han slet ikke have mig til Svigersøn; han ser jo lidt paa Skillingen.“

„Er der ikke andet i Vejen, saa gaa til ham straks. Den onde Fader maa bøje sig. Kærlighed besejrer alt.“ Jeg talte med højtidsfuld Alvor.

„Jeg gør det grumme nødigt; men — lad gaa — jeg gør det.“

Nogle Dage efter kom Lars ind til mig. Uden at sige et

Ord satte han sig ned i min magelige Sofa, som nærmest kunde lignes ved en Kasse, man har slaaet den ene Side af. Jeg mærkede straks, at han var modfalden. Han saa ikke til den lange Pibe paa Væggen, som han ellers plejede at tænde; man kunde ikke slaa et Smil af ham, og han glemte helt at spørge om han forstyrrede „Hr. Studiosen."

„Hvad er der i Vejen, Lars?" spurgte jeg og slog ham paa Skulderen.

„Ingenting," svarede han med et dybt Suk, der ikke just bekræftede hans Paastand.

„Suk Hjerte, men brist ikke. Kan jeg ikke hjælpe dig?"

„Det kan hverken du eller nogen anden. Den gamle vil ikke. Der bliver ingen Bukser af det Skind, som han sagde."

„Saa! Vil Marie da ikke?"

„Jo — hun vil nok; men hun maa jo ikke, og saa — vil hun ikke."

„Men saa er der jo ingen Skade sket," mente jeg i ungdommelig Ubetænksomhed. „Hvorfor maatte du ikke faa hende?"

„Jeg var ikke fin nok, kun Avlskarl. Men det kan daarligt hjælpe at tale om det, der er ikke noget at stille op."

Gid jeg dengang havde passet mig selv og ladet Lars passe sit. Saa var meget ikke sket, som siden ikke kunde afværges. Men jeg fortsatte:

„Ih, saa bliv noget mere end Avlskarl — bliv Forvalter f. Eks."

„Det vil han ikke nøjes med. Du er en flink Karl, sagde han til mig. Men det er ikke nok. Ja, var du Gaardmand eller sad i en fast Stilling, Skolelærer eller saadan noget."

„Men saa bliv Lærer. Du er jo ung endnu."

Lars fo'r op.

„Lærer, Lærer! Tror du, jeg kan blive Lærer? Er det virkelig din oprigtige Mening!"

Jeg blev halvt forskrækket over hans Iver; men holdt dog fast ved, hvad jeg havde sagt.

„Ja, hvorfor ikke? Jeg vil gerne læse lidt med dig, inden du kommer paa Seminariet. Lidt Penge kan du vel altid faa at laane, naar du skal begynde."

Lars begyndte at se lidt mindre haabløst paa Sagerne. Han havde dog stadig Tvivl om sine Evner til at læse; men efter et Par

Dages Betænkningstid havde han taget sin Beslutning — han vilde læse.

„Det er ligesom i Eventyrene, Lars," sagde jeg. „Du vil vinde Prinsessen, men først skal du bestaa din Prøve, og den bestaar jo alle Eventyrprinser."

„Ja, i Eventyrene," sukkede Lars med en Rest af gammelt Mismod.

* * *

Hver Aften fik Lars en Time hos mig. Han havde allerede gode Forkundskaber, paa Højskole havde han været, og da dertil kom et godt Nemme, gik det hurtigt fremad. Men efter et halvt Aars flittigt Arbejde begyndte han at blive adspredt og mødte undertiden daarlig forberedt. Jeg gættede mig til, at det havde sin Grund i Længsel efter Marie, hvem han nu kun vanskeligt kunde komme sammen med, men undrede mig dog over, at hans ellers saa faste Vilje ikke kunde hjælpe ham over det. Der var mere end det, der undrede mig.

En Aften lokkede det smukke Vejr os ud paa en Bakke midt i Byen, hvorfra man havde en vid Udsigt over Omegnen. Hus ved Hus, Gaard ved Gaard — Skumringen var begyndt, Lampeskæret lyste gennem Ruderne, og de fjerne Gaarde saas spredte over den vide Slette som tusinde Lygtemænd.

Vi laa paa Skrænten og passiarede, medens Seminariets Kvartet sang paa Bakkens Top.

Lars strakte Haanden ud mod Landskabet.

„Se," sagde han, „de tusind Hjem. Hvor smaa og hvor mange! Og hver enkelt i hvert enkelt Hjem føler sig dog saa stor. Hans Forhaabninger, hans Ønsker skal frem. Som om en enkelt kan bestemme noget. Hvor man dog er lille, og hvor det er ligegyldigt, hvordan ens Skæbne bliver."

„Saa temmelig, ja. — I Aften er du altsaa i daarligt Humør."

„Hvorfor det?"

„Det er du altid, naar du begynder at filosofere. Men vi maa have fat i lidt Opmuntring, thi det er ikke godt for Mennesket at være ene med sine triste Tanker."

En af mine Klassekammerater, en køn Fyr med sort krøllet Haar, stod i Nærheden.

„Halløj, Pedersen, kom herned og fortæl os lidt. Lars keder sig."

„Ikke ham, ikke ham!" hviskede Lars.

„Men hvorfor ikke?"

Pedersen vendte sig om:

„Hvad behager?"

„Ingenting!" raabte Lars.

„Jo, kom lidt. Lars er gnaven."

Pedersen lod sig glide ned til os.

„Er det skidt med Lavs?" spurgte han.

„Aldeles ikke. Jeg har det i bedste Velgaaende."

„Hvor kan man andet!" udbrød Petersen. „Betragt det gyldne Slot i Vesterled, lugt til de underlige Aftenlufte fra Jasminerne og Hans Jensens Stald, læg Mærke til, hvor skønt Køerne udfylder Pavserne i vor udmærkede Kvartets Sang, og nægt saa, om du tør, at Livet er rigt paa Lykke og Nydelse!"

„Du er tilfreds med lidt," indskød jeg.

„Ja, hvad Pokker, det kan sgu ikke hjælpe at ærke sig."

„Nej, saamænd," sagde Lars, „lad os tage Grisene til Forbillede."

„Grisene — hvad mener du?" udbrød Pedersen.

„Jeg mener, naar man ikke forlanger mere, end Grisene forlanger, kan man sagtens blive fornøjet med Livet."

„Tak for Sammenligningen. Men jeg forlanger dog mere."

„For Eksempel?"

„Et fedt Degnekald."

„En lækker Mødding."

„En prægtig Glut med røde Kinder."

„En mægtig So med fede Kæber."

„Du er for Resten rigtig sød i Aften. Men du faar mig ikke til at ærgre mig, om du saa bliver ved til i Morgen tidlig." Pedersen slog i Græsset for at overbevise Lars. „Fy, for den lede!" udbrød han. „Nu fik jeg igen det forbandede Stads paa Fingrene," og han begyndte ivrig at pille en Del sorte Smaalegemer op fra Jorden. „Samler du paa Faareæg?" Han rakte mig en Haandfuld. „Det er en mærkelig Mani, Beboerne har, at anbringe Faar alle Vegne, hvor ordenlige Folk skal ligge — en ren Faaresyge." Og i ungdommelig Glæde over sin Brander lo han hjerteligt. „Ha, ha — tilsidst bliver her ikke til at være, for der er bogstavelig talt ingen Ende paa, hvad Faarene kan

frembringe. Jeg kommer altid til at tænke paa de her Kanoner med de mange Løb, Espingoler, tror jeg, — saadan futter det ud af dem."

Maries Broder, en Dreng paa tretten Aar, kom op og lagde sig hos os. Pedersen begyndte at drille ham.

„Lad Drengen i Fred," brummede Lars.

Da vi gik hjemad, bemærkede Pedersen:

„Det er svært, saa du er nœn om den Dreng."

„Han er en flink Dreng."

„Det er nok ikke derfor."

„Saa?"

„Det er nok snarere, fordi han ligner Søsteren saa meget."

„Vrøvl."

Lars kunde ikke forklare mig, hvad han havde imod Pedersen. Jeg fik dog det Indtryk, at han var skinsyg. Pedersen boede hos Maries Forældre, og der kunde maaske ogsaa være Grund til at mistænke ham. Allerede det var mistænkeligt, at han havde et saa klart Blik for Svends Lighed med Søsteren. Jeg havde ikke før bemærket den.

Siden maa Marie vistnok have beroliget Lars — han hang i alt Fald saadan i, at han blev optagen i Seminariets anden Klasse — jeg gik da i ældste. Men han var alligevel tidt melankolsk og navnlig, naar han havde besøgt hende. Det havde den formildede Fader nemlig tilladt ham, „men", havde han tilføjet, „vi vil ingen Kærestereren vide af, før du lægger Papirerne paa Bordet."

En Aften tog han mig med derhen, og da kom jeg til at forstaa hans Melankoli. Saa vidt jeg kunde se, medens jeg sad og gjorde mig behagelig overfor den store, rødskæggede Gaardmand, havde Lars og Marie det rigtig hyggeligt sammen. Engang listede han sig endogsaa til at gribe hendes Haand, og hun smilede derved. Men kort efter kom Pedersen ind, og da opdagede jeg Slangen i Lars's Paradis. Pedersen havde denne lykkelige Evne til at snakke om alt muligt og ingen Verdens Ting, der behager saa mange Kvinder, ikke mindst Landsbypiger. Marie morede sig og var koket, medens Lars blev tavs. Der var noget foruroligende — som en ond Skæbne — i at se disse tre sammen: den slanke, sortøjede og livsglade Yngling, den lyse, lette Pige, blød og modtagelig som Voks, sammen med Lars, den firskaarne, lidt forlegne Alvorsmand.

Vi gik tidlig hjem. Pedersen og hun fulgte os ud, og Lars kyssede hende i den mørke Port. Med en lidt forceret Munterhed udbrød Pedersen: „Det skulde „vor Fa'r" bare have set!" — Da Porten var smækket i, hørte vi Maries klare Latter — jeg smilede; men Lars greb mig i Armen og udbrød:

„Hvad mon han nu har sagt? Han bestjæler mig. Hendes Latter, hendes Smil stjæler han, tilsidst vel ogsaa hendes Kærtegn."

Den smukke Sommeraften lokkede os ud i den nærliggende Lund. Vi satte os ned paa et Par Træstubbe, som to, der holder Raad, og hans Stemme lød sagte, fortrolig.

„Han irriterer mig, du. Hvorfor passer han ikke sig selv. Der er jo Piger nok."

„Aah, du ved jo nok, han „fisler" for alle Skørter — det har ingenting at sige."

„Jo, meget — mere end du tror. — Det er saa underligt; naar han er med, bliver Samtalen med Marie, som før var en Lyst, til et anstrengt Arbejde. De to flagrer som forslugne Bier fra Blomst til Blomst, fra Emne til Emne, og naar det, vi sidst talte om, vækker en Tanke hos mig, er de allerede langt væk og passiarer om helt andre Ting. Saa tier jeg. Før har Marie og jeg dog haft saa meget at sige hinanden."

Lars rejste sig; der var noget højtideligt i hans Holdning: „Men hvis han prøver! Der skal staa en Kamp, og jeg maa vinde!"

Det var et helt uhyggeligt Fugleskrig, der lød i Nærheden. Vi saa os om. Nogle Smaafugle fo'r forskræmte op, Skoven var bleven skummel, Taagerne laa mellem Stammerne, Luften var tung og lummer.

„Køn er han," mumlede min Ven. Der var noget træt i Klangen.

„Lad os gaa hjem, Lars. Vi vækker jo alle Fuglene."

* * *

Kort Tid efter havde Pebersvendeforeningen Møde hos mig. En efter en kom Medlemmerne dryssende ind i min beskedne firkantede Stue, paa en Gang Dagligstue, Spisestue og Sovekammer. Det halve af Sovekammeret fandtes rigtignok ude i Forstuen i Form af et Vandfad og en Haarbørste; men inde i Stuen stod

Hovedsagen: den massive Seng — forøvrigt Værelsets og Vært-indens Stolthed. Thi Byens Hjulmand, der tillige var Sadelmager, havde her gjort sit Mesterstykke: paa Tremmer i Bunden af Sengen var anbragt Fjedre, og oven paa disse laa Madrassen. Om den just var lige saa praktisk som en rigtig Fjedermadras, turde være tvivlsomt; men rippe gjorde den, da Pebersvendeforeningens meget lange og trivelige Formand i dyb Foragt for al Madammens Sengeredningskunst slængte sig i Dynerne — Fjedrene sang, og den femten Kroners „Kremoneser" paa Væggen „perpendiklede" frem og tilbage, arrig over Rystelsen.

Formanden strakte sig, pustede lidt, vendte derpaa Hovedet om imod mig:

„Stabschef!"

„Javel, Hr. General!"

Vi havde vor Forening indrettet à la Frelsens Hær, og Medlemmerne rangerede lige fra General og ned til simple Rekrutter.

„Stabschef — en Pibe!"

Generalen fik det forlangte; hans tykke Kæber svulmede uhyggeligt, idet han pustede den kraftige Kanaster ud i kvalmende Røgskyer.

„Stabschef, har du Talen i Orden?"

„Javel, Hr. General. Her er den."

„Lad se. Ret lidt ved den Pude. Saadan."

Generalen lagde sig til Rette og læste den Tale, han skulde holde for den forsamlede Armee, en Tale, jeg med stort Besvær tømrede sammen hver Uge.

„Hm, kan gaa an. Der er hele to, som skal udstødes i Aften, ser jeg. Hvad har de gjort?"

„Ved ikke, General. Pedersen er offentlig Anklager."

„Hm, sørgelig Demoralisation. — Pedersen! — Smukke Pedersen!"

„Javel, Hr. General."

Snart er hele Armeen samlet, en Hær af korte Piber og lange Piber, isprængt en enkelt fornem Cigar. Vinduerne maa lukkes op. Der er et frygteligt Spektakel.

Pludselig forstummer hele Forsamlingen. Med mægtig Stemme har Generalen brølt: „Mødet er sat." Det er paa en mærkelig Maade lykkedes ham at hive sin svære Krop op paa en Stol.

Han slaar ud med Haanden: „Soldater i den pebrede Armee!“

Forsamlingen bryder ud i ustandselig Nysen, ret som om Generalen i det samme havde tømt en uhyre Peberbøsses Indhold ud over alle Hoveder — dette er nemlig Pebersvendenes Maade at raabe Hurra paa. Men Generalen fortsætter med den Koldblodighed, der udmærker enhver udmærket General, og han slutter sit vittige Foredrag med at ønske de to før anmeldte Forbrydere „derhen, hvor Peberet gror!“

Livlig Nysen. Derpaa træder den offenlige Anklager, Smukke Pedersen, Lars's Rival, frem og oplæser med høj Røst Anklagen:

„Niels Sten, Seminarist, fhv. Pebersvend, almindelig iført Slængkappe og røde Slæber, anklages som følger: Afvigte Nat kørte han med Dagvognen hertil. Sammesteds sad en Dame, antagelig 20 Aar. Skønt Loven forbyder Foreningens Medlemmer at beundre det fjendtlige Køn paa mindre end tre Skridts Afstand, sad Anklagede tæt op ad Damen og forsøgte blandt andet at klemme tredie Finger til højre paa hendes venstre Haand. Da Passagererne steg ud, traadte forbemeldte Niels Sten, Seminarist, tæt hen til Damen, bøjede sig ned over hende og hviskede med sin sødeste Stemme: „Er Frøkenen forlovet?“ Han har dermed vanæret vor hellige Stand og bør at udstødes eller i mildeste Fald berøves sin Obersttitel og degraderes til Menig.“

Niels Sten sad ved Siden af Lars og mig. Han var bleven mere og mere urolig.

Rød i Kammen rejste han sig nu og raabte: „Kammerater, bør man kaste med Sten, naar man selv bor i et Glashus? Jeg skal fortælle jer noget om Pedersen!“

Høje Afbrydelser. „Ned med ham!“ „Lad ham tale!“

Smukke Pedersen syntes urolig, overrasket. Endelig fik Niels Sten Ørenlyd:

„Jeg siger jer, hvis jeg, Niels Sten, skal tie, skulle Stenene raabe! Jeg var sent i Skoven i Aftes. Hvem saa jeg der andre end — Pedersen! Armen holdt han om Livet paa en ung Dame. Jo, Pedersen! Siden blev det endnu kærligere. Jeg ved endogsaa, hvem Damen var.“

„Javel — lad os høre!“

„Aah, det er vel ikke værd.“

Høje Raab. „Han ved det ikke.“ „Ned med ham!“

„Jo, han ved det!" brølede Niels Sten rasende. „Kender I Marie, Marie Jensen?"

„Den rige Gaardmands?"

„Hende!"

Jeg vendte mig om for at se paa Lars. Han rejste sig; jeg fik fat i hans Haand. Den var iskold, han blegnede.

„Lad mig gaa," mumlede han. Jeg slap ham. De andre larmede videre.

*   *
*

Der havde været Marked paa den store Plads bag Byen. Nu var Handelen sluttet; Hestehandlerne med de lange, hvide Kofter var blevne færdige med at daske Kunderne i Hænderne for at slutte Køb, Frugtvognene var tømte, Kræmmerne havde travlt med at rive Teltene ned. Kun enkelte forlystelsessyge gled som Skygger hen over den dunkle, opblødte Plads. En Klynge samledes under Kraftprøvens uhyggeligt osende Blus, en enkelt Karl og Pige tog sig en sidste Svingom paa Karrusellen, og nogle meget tvivlsomme Zigøjnerinders melankolske Guitarre lød ud fra et miserabelt Telt.

Men de fleste unge foretrak Dansesalen, der hele Eftermiddagen havde genlydt af de dansendes slæbende Fodtrin. Nu mod Aften er der fuldt, stuvende fuldt. Det er ikke Dans, det er Baglængsgang, Sideløb, Omfavnelsesmarch paa Stedet: een gærende, glidende Masse. Cigaren i Munden, Hatten i Nakken, Hælene i Gulvet; Pigen hænger i hans Arm, halv bedøvet hviler hun sit Hoved paa hans Skulder. De kaster sig udmattede paa Bænken, der løber Væggen rundt. Han har Pigen paa Skødet; der er ikke Plads ved Siden af. Musiken spiller vildere; han bliver urolig, river Pigen op med sig, ind i Sværmen, videre, videre!

Jeg sad i et Vindue og lod Benene hænge ned, idet jeg bestræbte mig for at gennemskue den tykke Taage, der næsten skjulte de dansende. Hist og her opdagede jeg en Kollega fra Seminariet, der havde vovet sig ind mellem Karlene. Jeg saa Lars og Smukke Pedersen. Den sidste dansede med Marie. Nu blev de borte, andre kom frem. Der lyste Generalens rødglødende Ansigt som et Fyr frem gennem Taagen. Det undrede mig, at Lars ikke dansede — han stod stiv op ad Væggen. Jeg vinkede; han saa det ikke. Naa, nu gaar han frem — saa vil han vel danse Hvor er Pedersen? Nu blev Lars borte.

Pludselig lød der et højt Skrig, vrede Mandsrøster, et dumpt Slag paa noget blødt. Lyden af slæbende Fodtrin i Takt forstummer, Menneskemassen deles, og midt i Kredsen ser jeg — Pedersen og Lars over for hinanden med knyttede Næver, og Marie, den smukke Marie, staar midt imellem og strækker sine Hænder afværgende op imod sin gamle Kæreste.

Som en Løbeild gaar det fra Karl til Karl. „Han vilde ta'e hans Pige. Han kunde ikke la'e Tøsen gaa." Der mumles: „Lars er dog en af vore egne. Den anden er en Seminarist." Hænderne knyttes, Aarerne svulme, de stærke Arme spændes. Klassehadet ulmer. Og saa bryder det løs: „Smid ham ud — lad os smide alle Seminaristerne ud!"

Da saa jeg, at Lars kom til sig selv. Han sprang frem mod et Par Karle, der vilde gribe fat paa Pedersen, og raabte med høj, alvorlig Stemme: „Gør det ikke; det er mig, der har Uret! Jeg slog først, og jeg har ingen Ret over hende. Hører I, ingen Ret!"

Musiken, der var hendøet, spillede op med en lystig Galop. Lars vendte sig om til den nærmeste Pige og dansede ud med hende, flere fulgte efter. Snart var alt som før.

Hvor jeg havde ondt af Lars, som han dansede der med sit brudte Hjerte. Og hvor jeg beundrede ham for hans Tale. Det var hans eneste; men den var god.

* * *

Resten er snart fortalt. Lars gik op til „Halv"; men han var som forstyrret — han faldt igennem. Kammeraterne havde nær ikke faaet ham med hjem. Ingen vilde han tale med. Det meste af Dagen sad han inde paa sit Kammer med laaset Dør. Endelig fik jeg ham til at lukke op; men jeg fortrød det næsten. Hans Blik var sløvt, Ansigtet slapt. Der lugtede af Rom.

Han satte sig paa sin Madkiste og saa ned i Gulvet. Jeg slog ham paa Skulderen: „Lars!"

„Med mig er det forbi," sagde han endelig. „Jeg er — færdig."

„Snak, Ven, alt kan blive godt endnu."

„Det siger man ogsaa til Folk, der skal dø. Jeg duer ikke til noget. Hverken til at være forlovet eller til at tage Eksamen."

„Det er min Skyld, jeg raadede dig.“

„Nej, nej — hvad tror du, jeg bryder mig om Eksamen. — Du ved jo — det er hende —.“

„Bryder du dig om hende længer!“

„Ja, — aah, jeg kan jo ikke andet —.“

Han fo'r op.

„Farvel du!“

Han hørte ikke, da jeg raabte efter ham, mens han næsten løb ned ad Vejen.

En Dag var Lars forsvundet. Ingen vidste, hvor han var bleven af. Saa kom jeg til Aarhus, tog Eksamen og fik Lærerplads langt fra Seminariet.

Adskillige Aar efter vaagnede Lysten hos mig til at gense det Sted, der rummede saa mange af mine kæreste Ungdomsminder. Soldatens, Studentens Ungdomsminder kan næppe lignes hermed. Der er ikke det Fællesskab, det Samhold i Kompagniet eller Studenterholdet. Paa Seminariet er alle udelukkende henviste til at glæde sig med og ved hinanden. Der er ingen andre Glæder i den lille Landsby. Alle er de dus, een stor Familie.

Jeg gensaa Seminariet. „Kom med,“ sagde en Ven, „skal De se vor nye Husflidsskole. Vi har Lokale paa Fattiggaarden.“

Vi gik derud. Som vi stod og betragtede de mange smukke Arbejder, blev Døren slaaet op, og en midaldrende Mand traadte ind. Han var iklædt den almindelige blaa Fattigdragt; men paa Hovedet bar han den sorte Seminaristhue med Snor og Kokarde. Idet jeg saa op, satte han en Dannebrogsfane med lang Stang, som han holdt i Haanden, haardt i Gulvet og gjorde stram militær Honnør.

„God Dag, Seminarist!“ sagde han.

„God Dag, min Ven!“ udbrød jeg forbavset.

„Hvor ligger du i Kvarter?“

„For Tiden bor jeg hos Træskomand Jørgensen.“

„Har du mange Piber?“

„Aah ja, en Del.“

„Jeg kommer ind til dig til Markedsdag. Saa gi'r du lidt Tobak — hva?“

„Det skal du faa.“

Han fik Øje paa et eller andet, der interesserede ham, og gik derhen. Min Ven hviskede til mig:

„Stakkel — han har gaaet paa Seminariet.“

„Men hvorledes er det her kommet over ham?“

„Kæresteſorg — og ſaa faldt han igennem.“

Et Minde dukkede op. Det ſkulde da aldrig være Lars? Jo, nu ſaa jeg det. Trods dette aandsfraværende Blik, dette uredte Skæg. Ham var det!

„Kan han ikke helbredes?“

„Nej. Du ved jo, han forſvandt. Senere kom han tilbage, aldeles ødelagt. Altid drak han. En Vinteraften fandt de ham i en Grøft. Han faldt i en ſvær Sygdom, kom ſig; men — ſom du ſer — Forſtanden var borte. Kan være, det var det bedſte for ham.“

„Og Marie — og Pederſen?“

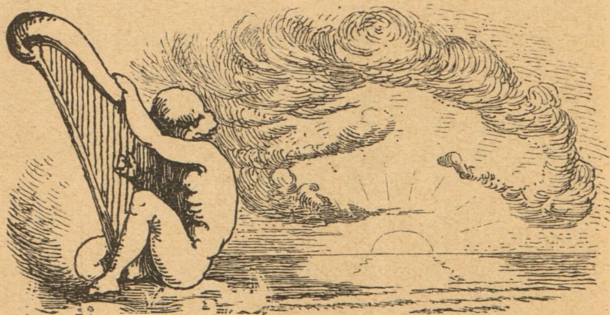
„De er gift, har det rigtig godt. Hvad — det var jo ogſaa flinke Menneſker. Hun kunde jo ikke gøre for, at hun kom til at holde mere af den anden.“

„Farvel, Lars!“

„Farvel, Seminariſt, ſaa kommer jeg til Markedsdag.“

Det ſynes mig, ſom var der noget ganſke ſærlig triſt ved den Skæbne, der var bleven tildelt Lars. Der var intet at harmes over, ingen Uretfærdighed, ſom kunde forvandle Sorgen til kraftig Vrede. I et Martyrium kan der ligge ſtor Trøſt; men her var intet Martyrium; Ulykken var kommet ſaa rimeligt, ſaa uafvendelig ſelvfølgeligt.

Stakkels, ſtakkels Lars.

Svanese.

Fortælling af Fru Adeler Bagger.

Hvor Kornet gror frodigt paa de rige Agre med fejende Skygger over sig af kraftige Bøge, viser Møenboen dig Svanesestenene. Kender du deres Historie? Vil du høre, hvad den fortæller dig om Klinteslottet paa Enebærlandet? Saaledes kaldtes det østlige Møen i gamle Dage.

Er der nogen, som vil tvivle om, at der en Gang var Mennesker saa store og herlige, at de kaldtes Guder eller Gudesønner? Er der nogen, som vil nægte, at der har været Klintekonger til, som vil sige, at der paa Forbjerget aldrig har været bygget noget Slot af Menneskehænder? Han lære at skue med klarere Syn ind i Sagaens og Sagnenes Verden. Han høre de henfarne Slægters Røst, naar den hvisker paa disse Steder, hvor Fortiden har ristet sine Runer dybt i Enebærlandets Kridtjord. Han spore disse bortgangne Menneskers Skæbner i de Mærker, deres Liv og Færden afsatte paa de sollyse Højder som i de mørke Søhuler og Klintervner, paa de forlængst overgroede Agre og nedtrampede Borgvolde. Han ransage denne Jord, hvor hans Søgen vil bortjage Glemselens Aand, som ruger over de hvide Tinder.

Opsal hed den mægtige Herre paa Østmøen, som herskede der samtidig med den grusomme Rødding paa Vestmøen. Han havde været i Odins Følge, da han kom til Nordens Lande, og havde først været bosiddende i Sverrig; men siden var han indvandret til Møen, hvor han byggede sit Slot paa det øverste af Storeklint, der, hvor for ikke ret mange Tider siden Dronningestolen rejste sin skinnende Hvidhed under Bøgehvælvet. Han havde meget Guld og mange Skatte. Det meste heraf havde han taget fra Kong Grap, en Gang da denne kom fra Plyndring i Sverrig og vendte hjem over Østersøen med de rigt ladede Skibe. Grap frelste ved denne Lejlighed kun sit Liv og det Skib, hvormed han flyede hjem til Rygen. Nu efter Sejren over Kong Rødding sad han der og pønsede paa Hævn ogsaa over Opsal.

Opsal havde ved at opføre Klinteborgen vel tilkendegivet, at det var hans Agt at blive paa Højmøen, hvor der var nok til at fængsle ham. Her var det dejlige Land med den frodige Jord

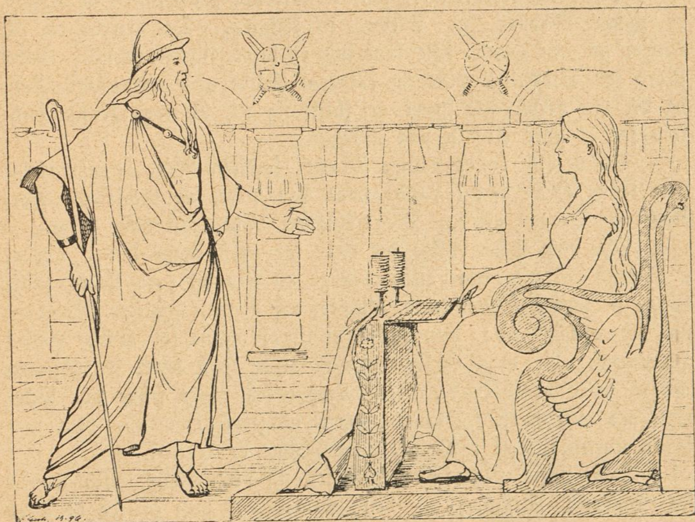
til at føde hans Mænd. Her var det frie Hav til Vugge for hans Skibe. Her var det vide Fjernsyn til de rygenske og stevnske Kyster. Og dette Fjernsyn var ham af Vigtighed; thi paa disse Kyster boede hans Fjender. Paa Stevns den unge Kong Helle Sigmundssøn, stærk som en Gud, tapper som en Helt, begærlig efter Daad og Berømmelse som et Menneske, og paa Rygen, som alt sagt, hans gamle Fjende Grap. Han havde efter Sejren over Kong Rødding taget dennes Lande i Besiddelse, uden at Hr. Opsal derover havde søgt Anledning til Strid; men da han nu ogsaa sendte Hærmænd over paa den anden Side af Sundet, der den Gang skilte Lavmøen fra Højmøen, saa tyktes han dog, at han fik ham for tæt ind paa Livet, og at Sundet burde være Grænsen imellem dem.

Gennem Maglevandsfaldet løb i de Dage en strid Strøm til Havet; af denne Strøm har det netop faaet sit Navn. Hvor Strømmen løb ud i Østersøen, var en bred Revne, som dannede en naturlig Havn. Her kunde Skibene gaa helt ind til Land. Ellers vekslede grundet Vand med store Dybder udfor Forbjerget, og det var ikke sikkert for, hvem der ikke nøje kendte Kysten, at lægge til Land.

Her ved Maglevandsfaldet stævnede nu Hr. Opsal sine Skibe sammen for at mønstre dem, inden de skulde gaa i Kampen mod Kong Helle, som truede ham fra Nordsiden. Men just som alt var rede til Opbrud, kom der Melding om, at Grap var løbet ud fra Rygen med mange Skibe. Da steg Klintekongen op i Dronningestolens Udkigstaarn, skuede ud over Havet, saa de mange hvide Sejl og grundede paa, hvad han skulde beslutte sig til. Han havde Brug for sin Flaade der nede, men han var bange for at trække den bort fra Maglevandsfaldet og derved prisgive Klinteborgen for Kong Helles Anfald. Saa spejdede hans skarpe Øjne mod Nord over mod Stevns. Men der var ikke en Sejler paa Havet.

Opsal havde ingen Søn, kun en eneste Datter Svanese. Stor og fager var hun, lys og dejlig at se til og kæk i Strid som en Mand; thi Klintekongen havde tidlig ladet sin Datter bære Sværd og Skjold. Saa hæderlig kæmpede hun og med saa stort Mod beskyttede hun de fattige og svage, ikke alene mod fremmede Fribyttere, men ofte mod sin egen Faders Haardhed, at hun var meget elsket, medens hun levede, og blev højt hædret, da hun var død.

Klintekongen lod sin Datter byde at stige op til sig i Udkigstaarnet, hvortil en snæver Sti førte fra Borgen, og da hun kom, talte han som saa: „Sejlere dække Havet mod Syd. Det er Kong Grap fra Rygens Land, som stævner hid for at tage det Land i Besiddelse, som han vandt ved Drabet paa Kong Rødding. Det er muligt, at han ogsaa pønser paa at gæste Enebærland. Men ikke er jeg til Sinds at taale ham her. Min Agt er det at indskrænke ham til Landet hinsides Sejlløbet i Vest, og jeg maa derfor af Sted med mine Skibe, saa snart Vinden blæser gunstig. Til dig, min Datter, betror jeg da at forsvare Klinteborgen og

Adgangen til Landet paa denne Side, og jeg giver dig dertil den gamle Atte og en udvalgt Skare af mine bedste Mænd. Det kunde vel være, at en eller anden af mine Uvenner vilde benytte sig af min Fraværelse til at angribe Borgen og allersnarest Kong Helle Sigmundssøn. Af ham venter jeg mig intet godt."

Han skuede ud mod Nord; men Havet var rent for Skibe. Ikke det mindste Sejl var at se.

Da Solen den næste Morgen stod op bag Havet, fløj Hr. Opsals Skibe for frisk Medbør over Østersøen i sydøstlig Retning; fremmest Kongeskibet; og i Stavnen foran de stribede Sejl stod

Kongen selv, herlig at skue med sine skinnende Vaaben under de graanende Lokkers Pragt. Svanese nød øverst i Klintehulen det skønne Syn og tænkte som saa, at større og rigere Mand end hendes Fader fandtes ikke i Verden.

Da Skibene vare godt paa Vej, steg Jomfruen ned til Borgen, som nu forekom hende trist og øde. Hun gik da til Kvindestuen for der at tage sig nogen Syssel for. Snart sad hun flittig ved Væven hos sin gamle Fostermoder. Men Vinden blev ved at blæse der ude, og hun var da glad ved at tænke paa, hvilken hurtig og let Fart hendes Fader havde paa sin Vej.

Men den Nordenvind, som er Medbør fra Klinten til Rygen, er ogsaa Medbør fra Stevns til Klinten. Det varede da ikke længe, før den gamle Atte kom ind og kaldte Jomfruen ud. Havet Nord for Storeklint viste sig fuldt af Skibe med udspændte Sejl, og det var derfor ikke svært at slutte sig til, at unge Kong Helle kom for at gøre Anfald paa Borgen.

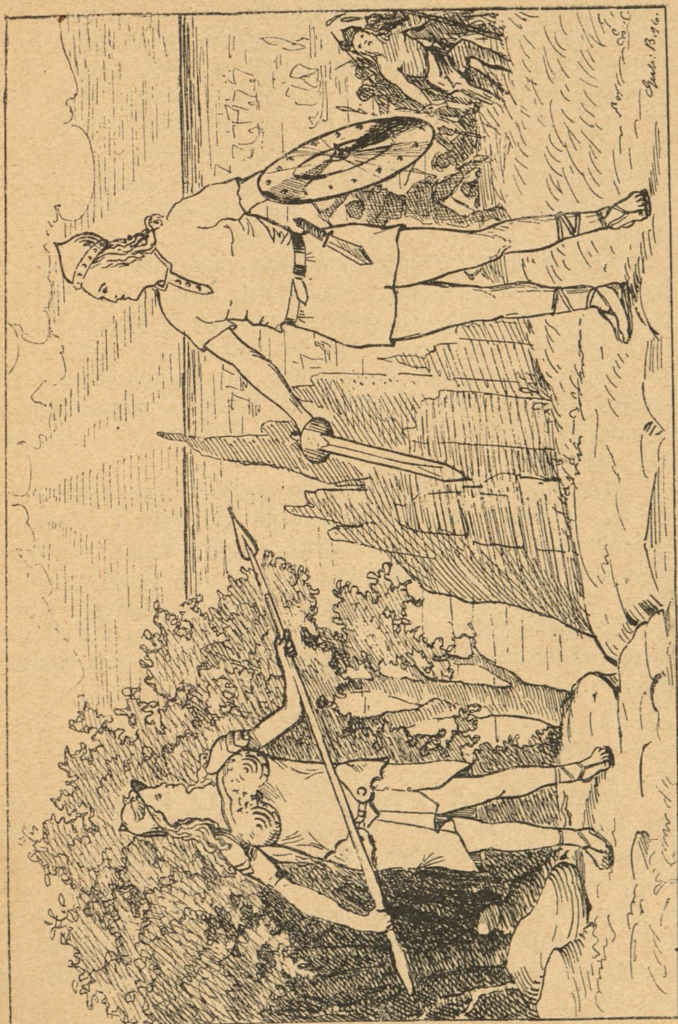
Da de ikke havde mange Mænd, foreslog Atte, at man skulde lade Kong Helle gaa i Land, hvor han vilde, og indskrænke Forsvaret til Borgen alene. Men Svanese vilde intet høre herom.

„En evig Skam vilde det være for os,“ sagde hun, „om vi i Farens Stund kun vilde bjærge os selv og lade Kong Helle hærge de fattige Hytter med Kvinder og Børn, hvorfra Mændene nu ere dragne ud; dem kunne vi ikke prisgive for Kong Helles Hærmænd. Vi maa forsøge paa at holde ham borte fra Klinten ved at møde ham derude, hvor vi oppe fra kunne sende vor Pileregn ned over ham. Skulde nogen alligevel naa op, maa han straks styrtes tilbage i Dybet, hvor Faldet er brattest.“

Saa iførte den skønne Jomfru sig uden Frygt eller Tøven sin skinnende Rustning og den Skinddragt, hun plejede at bære under den. Paa Hovedet satte hun den høje Hjelm, og med Spyd i Haanden og det brede Sværd ved Hoften gik hun frejdig ud til Kampen for de armes Sikkerhed.

I aandeløs Hast fylkede den lille Skare sig udenfor Lervolden og ilede saa langs den smalle Fodsti, som indenfor Pynterne førte ned til Hellehavns Nakke, det Sted, der endnu den Dag i Dag kaldes saaledes, fordi Kong Helle her gjorde Landgang.

Kong Helle Sigmundssøn steg i Land paa den hvide Strand og begyndte straks, fulgt af sine Mænd, at klatre op ad den stejle Klint, hvor Foden gled ud i Kridtet eller fangedes af Vedbendens kraftige Slyngranker. De dræbende Pile regnede ned over dem,

dog agtede de lidet herpaa. De kastede Skjoldet paa Ryggen og stormede op ad uden at se sig tilbage efter dem, som ramte af Pilene gled ud over Afgrunden og forsvandt med vilde Skrig i

Havet dernede. En stor Skare og i Spidsen for dem Kong Helle naaede dog til sidst op til den øverste Rand, og her stod den haardeste Kamp, idet Forsvarerne fældede de lange Spyd mod de fremtrængende for at hindre dem i at vinde Fodfæste. Kong Helle stred med stor Manddom og satte til sidst Foden paa Klintens Ryg, idet han drog sit Sværd og styrtede fremad. Men idet han brat drejede om ved Opstigningen, stod han uventet lige over for Svanese, som modig ventede ham med det fældede Spyd i Haanden.

Og da skete der noget mærkeligt. Han studsede saare, da han i Steden for sin gamle Fjende Opsal, hvem han havde ventet paa dette Sted, stod lige over for saa skøn en Kvinde, at han aldrig havde set hendes lige. Og han sænkede sit Sværd.

Ogsaa Svanese blev staaende stille som en Billedstøtte. Og saaledes stirrede de to hinanden ind i Øjnene, medens Solens Middagslys straalede ned fra oven og Kampen rasede vildt omkring dem.

Dog Atte, som vilde beskytte sin Høvdings unge Datter, ilede nu til og huggede Kong Helle med sin Stridsøkse i Skulderen; og dræbende vilde Slaget have været, om ikke Svanese skærmende havde dækket ham med sit Skjold. Dog fik han en dyb Skramme, hvoraf Blodet vældede frem, og sank bedøvet til Jorden.

Da Kong Helles Folk saa ham falde, flyede de ned ad Dalfaldet til Skibene. Og den saarede Konge var i sine Fjenders Vold.

*

* *

Kong Helle var udmattet af Blodtabet faldet daanet om. Da han atter slog Øjnene op, var hans Saar forbundet. Han hvilede paa et Leje i et køligt Kammer og hørte dybt nede Havet bruse. Ved hans Side stod Svanese i en linned Kjortel og holdt et Bæger med en kølende Drik hen til hans Læber, at han kunde drikke og slukke sin brændende Tørst. Da han havde læsket sig, forsøgte han at tale, men Svanese lagde Fingeren paa Læben og ilede ud.

Hun havde givet ham sit eget Lystkammer dybt inde i Klippen, hvortil kun en smal Fodsti førte op, og hvor aldrig nogen ukaldet satte sin Fod. Nu gik hun med en gylden Kæde, sammensat af mange Led, ud i Skoven. Her ventede Atte hende med

nogle af Kæmperne. Da hun stod iblandt dem, delte hun Guldet ud til dem og talte som saa:

„Jeg vil, at denne Mand skal være min Fange. Derfor skulle I sige til Klintekongen, at han døde derude, og at Havet tog ham.“ (Jomfruen sparkede ud med sin højre Fod til Tegn paa den barbariske Skik, som raadede hos dem, at de lode de haardt saarede forsvinde over Fjældranden i Dybet.) „Men,“ lagde hun til, „svige I mig, er der intet, uden I kunne vente det af min Vrede. Ere I tro, skal Lønnen derimod være eder vis.“

Men Mændene løde gerne deres Høvdings strenge og gavmilde Datter. Da Hr. Opsal nogle Dage efter sin Hjemkomst spurgte efter Fangen, sparkede de alle ud med den højre Fod.

Saa spurgte han ikke mere.

Klintekongens Kamp med Kong Grap havde denne Gang været helt uheldig. Slaget i Sundet mellem Landene havde været blodigt og uafgørende. Begge de stridbare Herrer havde mistet mange Skibe og Folk, og de trak sig begge tilbage hver til sin faste Borg for at udbedre Skibene og bemande dem med friske Folk. For Grap var dette nu ikke vanskeligt, da Rygen og Falster alt den Gang vare tæt befolkede; men sværere var det for Opsal, fordi Højmøen kun var svagt befolket, og han altsaa maatte søge Stridsmænd fra andre Lande og mest fra Sverrig, hvor han var vel anset fra den Tid, han boede der. Man saa da ogsaa i denne Tid mange af hans Snekker glide over Vandet til Sverrig og snart vende hjem med forøget Mandskab paa Dækket og mange Mænd under det. Og alt medens han lod tømre og hamre nede i Maglevandsfaldet, holdt han Udkig mod Nord for at se, om derfra kom nogen for at hævne den unge Kong Helles Død. Dog fra den Kant var al Ting roligt.

* * *

Svanese var i denne Tid ikke meget paa Borgen. Hun sad i Klippehulen hos Kong Helle. Medens han vaandede sig paa sit Smertensleje, gik hun til og fra, plejede ham og vederkvægede ham og søgte ved mild Tale at bortjage de forfærdelige Febersyner, der omgave ham og fyldte Kammeret. Han drømte om sit Hjem, saa Borg og Skibe brænde, Slægt og Venner falde paa Valen, og vilde op, af Sted for at kæmpe med dem.

Dog kom der ogsaa bedre Dage. Da sad hun stille ved

Lugen og saa ned paa den krigerske Færd, som rørte sig i Dalfaldet. Om Natten sang Havet sin evige Melodi skyllende og brusende, larmende og kogende og hult drønende. Og saa kunde det en enkelt Gang blive ganske stille.

I en saadan stille Stund var det, at Kong Helle vaagnede til fuld Bevidsthed og saa sig forundret omkring.

„Hvor er jeg?“ lød det fra hans Leje, og Svanese rejste sig og gik derhen.

„Hvor er jeg?“ gentog han.

„Hos mig,“ svarede Svanese, „hos din Fjendes Datter.“

„Hos min Fjendes Datter og hos min Fjende! Hvorfor lod du mig ikke dø Døden i Havet som de andre? Heller dø med Ære end leve med Skændsel."

„Jeg ved det ikke," svarede hun, „hvorfor jeg ikke lod dig dø; men det var vel, fordi du glemte at bruge dit Sværd."

Men Dagene skred frem, og snart rejste han sig fra Lejet og gik ud i Sollyset. Han saa over mod Stevns, men sagde intet. Svanese heller ikke. Hun bragte ham i mange Dage styrkende Spise og Drikke, uden at de taltes ved; thi ingen af dem havde mange Ord.

Til sidst en Morgen kaldte hun ham hen ved Lugen og sagde til ham:

„Ser du hist nede bag det sidste Skib, yderst i Maglevandsfaldet ligger en lille Fiskerbaad. Den tilhører en svensk Mand. Naar det bliver Aften og gunstig Vind, skal du gaa ned ad Skrænten langs Dalfaldet. Han vil møde dig dernede og føre dig sikkert til dit Hjem."

„Og hvad forlanger du af mig til Gengæld?"

„Slet intet!"

„Forlanger du mit Løfte, at jeg ikke mere vil angribe din Fader, da vil jeg gerne give dig det, skønne, højmodige Svanese."

„Min Fader er en Herre, som vel skal forsvare sig, om han bliver angreben; men glem du selv ikke at bruge dit Sværd, medens Tid er."

Og hun vendte ham stolt Ryggen og gik op paa Borgen.

* * *

Opsals veludrustede Flaade laa og skinnede paa Vandet i Maglevandsfaldet; men dog havde han endnu sendt Mænd til Sverrig for at købe flere Skibe; thi Kong Graps Magt var saare stor, og han mistvivlede om at turde vove sin Magt mod hans. Skulde han atter lide saa store Tab som sidst, maatte han desuden frygte endnu haardere Medfart; thi der bares Bud om Lande, at Kong Helle atter færdedes levende paa Stevns, og at baade han selv og hans Fader, den gamle Kong Sigmund, vare i Færd med at udstyre en Flaade, prægtigere end man nogen Sinde havde set den i disse Vande. Og Kong Opsals Spejdere bekræftede Udsagnet.

Saa vandrede den gamle Konge da bekymret frem og tilbage, fra Borgen paa hvis Taarn han kunde se Graps Flaade dække

Sundet i Vest og Hjælmbugten, til sit Kammer i Klippen, hvorfra Havet viste ham sin Flade, bedækket med Kong Helles hundrede Skibe.

Han knyttede Hænderne i Vrede og Sorg, men Svanese stod ved hans Side og smilede stille.

Saa kom den sejlende, den skønne Flaade fra Stevns med forgyldte Master og brogede Silkebannere og kranset med Løv og grønt om hver en Ræling. Den nærmede sig denne Gang ikke Maglevandsdybet, men blev liggende i en tredobbelt Bue paa Havet under Dronningestolen. Saa roede en Baad ind i Dalvandet, og prægtig klædte Høvdinge stege i Land og bragte Bud fra deres Konge om, at han ønskede at gæste Hr. Opsal som Ven.

Og Opsal undrede sig saare. Men endnu mere forbavsedes han, da den gamle Kong Sigmund førte sin Søn frem ved Haanden og bejlede for ham til hans Datter, idet han bød ham Fred og Venskab samt Fællesskab i Fejde mod arge Uvenner.

Hr. Opsal tøvede ikke med at tage imod saa godt et Tilbud og med at række Haanden til Forlig og Venskab.

Den pragtfulde Bryllupsfærd holdtes da i de følgende Dage paa Klinteslottet; thi Tiden var knap, da det stundede mod Strid igen.

Men niende Dagen efter, da den gamle Kong Sigismund var rejst hjem til Stevns, styrede de to forenede Flaader under Hr. Opsal og Kong Helle sønden om Landet for at angribe Kong Grap. Der blev da paa Havet en anden vældig Kamp, næsten Mage til den, da Kong Rødding dræbte Grøn.

Denne Gang maatte Kong Grap bukke under. Han faldt i Kampen, og hans Skibe bleve ødelagte. Der var efter den Tid ingen af de vestlige Herskere, hverken fra Borre eller fra Fruerland, som mere vovede paa at overskride Sundet Vest for Enebærland.

I mange Aar levede de to Konger i Fred og godt Forbund til Held for de fattige Bønder, som fik Lov til at dyrke Agrene i Fred, og for de møenske Fiskere, der uden Hindring af de Svenske kunde bringe deres Dræt i Land. Ingen Fribyttere turde heller gøre Landgang paa Kysterne eller en Gang vise sig paa Havet.

Kong Helles og Svaneses Sønner herskede efter dem. Det var den første af disse Konger, som rejste Bavtastene over sin Faders og Moders Gravhøj.

Mange Slægter have skuet dem, mange Slægter skulle skue dem. Snart er Sagnet vel glemt, som knytter sig til dem og Fortællingen om den sande Kærligheds vidunderlige Magt til at jævne og formilde, til at bringe Fred og Velsignelse.

Smaa Krøniker fra det daglige Liv.

Samlede ved C. R.

Naar vi her fremdrage nogle spredte Smaatræk og Vittigheds-glimt, da er det som Prøve paa nogle af disse som oftest ufrivillige Pudsigheder, der Dag ud og Dag ind kunne høres i Hverdagslivet, hvorfra de alle ere hentede. Man kan nu ikke altid veje sine Ord paa Vægtskaalen, og „en ganske lille Forskel i Udtrykket gør en ganske stor Forskel i Indtrykket", siger Ordsproget.

Fra Fyens Land. En fyensk Bondekone bliver paa et Besøg i Byen vist forskellige Billeder; et af Familiens Medlemmer henvender sig til Konen, rækkende et af Billederne frem: „Her ser De Herregaarden Ravnholt."

Konen strækker begærlig Haanden ud efter det: „Aa, maa jeg se den, for den Kasse er vi i." (Konen mente Brandassurance-Selskabet „Den Ravnholtske Kasse".)

En Morgenpassiar mellem en Ringer og Kirkegaardsmand i en Landsby og Stedets „gamle Karen" lød i sin Tid saaledes:

Hans: „Godmorgen Karen, du har vel hørt, at der har været Ildebrand i Nat?"

Karen: „Kors, har der været Ildebrand?"

Hans: „Hørte du da ikke Kirkeklokken i Nat?"

Karen: „Jo saamænd gjorde jeg det, jeg hørte nok Ringning Klokken lidt over 12, men jeg tænkte, at det var kanske dig, der havde glemt at ringe Solen ned i Aftes."

Nachspillet blir det artigste! To gamle Fiskemænd, der stavrede om med Torskeknipper trukket paa en Stang, hvilende paa Skulderen, saa altid skævt til hinanden. Naarsomhelst de mødtes, forefaldt der gerne en lille Ordstrid; thi den ene gjorde altid Paa-stand paa, at den anden havde overskredet den en Gang imellem dem vedtagne Grænse, da de i en Overenskomst om gensidig ikke at fiske i rørt Vande paa Landjorden havde delt Egnen mellem sig i to „Torske-Distrikter". Jens siger ved et saadant Sammentræf

en Gang, da han greb Mads paa fersk Gerning med sine Saltvandsfisk:

„Hør Mads, er du nu der igen? Næste Gang jeg træffer dig her med Fisk, slaar jeg dig ihjel.“

Mads tog Truslen med Ro og svarede resolut: „Det maa du rigtig godt do, men jeg gaar med Fisk alligevel do.“

Münchhausen paa Dansk. Proprietæren: „Naa Rasmus, hvorledes gaar det saa med Geden, kan det nok betale sig at holde den?“

Rasmus Husmand: „Om det kan betale sig? Jou, de' ka' Herren helsen li tro; forleden slagtede vi et Gedelam, og sikke Tælle, hun havde, det var mennedi det baarestens Sterin!“

Du sollst dich nicht verblüffen lassen. En paa Øresunds nordre Strandvej spadserende Dame udtaler i en Samtale med en gammel Kone sin Glæde over det smukke Syn med de mange Sejlere paa Søen og ytrer sin Forbavselse over det usædvanlig store Antal, der for Øjeblikket har ophobet sig, ventende, som man siger, paa „Vind i Sejlene“.

Konen satte uden Betænkning straks alle Klude til og forklarede overbevisende: „Kors, det er ingenting i Dag! Nej, somme Tider ligger her saa mange Skibe, saa man ikke kan se den svenske Kyst!“

Det kan man kalde: at glimre ved Fraværelse.

Før „Hold dig paa Maatten“'s Tidsalder passerede det en Gang, at en ung, nygift Lægefrue hjemsøgtes i det uendelige af en gammel Morlil fra Landet fra den hjemlige Egn, der handlede med Maatter. Da Falbydelsen gentager sig for hyppig, saa der ikke bestandig kan falde en Handel af, siger Maattekonen ved en saadan Lejlighed spydigt: „Ja, der er vel heller ikke saa megen Befarelse her paa Trapperne endnu.“

Fra „den danske Tunge“ og „Sprogets vilde Skud“. En skriftlig Almissebegæring bogstaveres og affattes i sin Begyndelse saaledes: Da vi nu reningen[1]) har obet[2]), saa vil jeg pentimere[3]) Hr. N. N. til.

---

[1]) rent. [2]) opædt. [3]) skrive med en Pen.

Og en mundtlig Sprogperle paa Modersmaalet: I en Samtale imellem to paa et Kontor beskæftigede Damer faldt følgende Ytring: „Vi sitter hele Formiddagen og Visitter hele Eftermiddagen, det er næsten for anstrengende."

I Anledning af Palmesøndag averterede en Bager en Gang med „Palmekager"! Æd og drik og vær glad! Og lad det være en mager Trøst, at Appetitten kommer med Maden. Men mulig havde dette Staldfoder samme Virkning som den fede Smørgrød, Bondekonen bragte til en Nabo-Patient med den Forsikring: „Spis dygtig, det baver Dem indvendig." I Lighed med Jeppes Brændevin, hvilket, som bekendt, kan „bage en Skælm indvortes".

Stedmoderlig By. En Dame gaar rundt i alle en lille Købstads Manufakturbutiker. Damen: „Har De et blondt Net?"

Kommis'en bukkende: „Nei undskyld, for Øjeblikket har vi her slet ikke lyse Nætter."

Da Damen for femte Gang fik det samme Svar, maatte hun sige: „Stakkels forurettede By!"

En Dag-Formørkelse. Som et lignende astronomisk Fænomen kan nævnes: En ung Pige, Husholdningselev paa en Proprietærgaard, er i Køkkenet i Færd med at smøre en Bunke store Rugbrøds-Rundtenommer til Folkenes Mellemmad. En Pige synes, at der kommer for lidt Smør paa og taler Karlenes Sag saaledes: „Gode Frøken, De smører og De smører virkelig lige til det bliver kulsort for Deres Øjne."

Fra Provinsen. Planer lægges og drøftes for en forestaaende Hovedstadstur. Hustruen: „Hvad siger du til, at vi en Dag gaar paa Thorvaldsens Museum?"

Manden: „Thorvaldsens Museum, hvad Pokker skal jeg der? Der har jeg ikke været i 30 Aar!"

Fruen: „Men husk, at lille Karen fik Lov forleden at komme paa oldnordisk Museum."

Barnet: „Moder, jeg glæder mig allermest til at se Thors Hammer!"

Der var maaske noget i det. Fruen har syet et lille Papirhæfte sammen til sin Mand, der skal udarbejde et Foredrag. Fruen: „Vær saa god, der har du Talen, men det vigtigste mangler."

Herren betragter den: „Det er som man tager det. Du har da sørget for, at der gaar en god Traad igennem den.“

En gylden Regel er det at holde op, medens Legen er god; derfor sagde en Vært til sine Gæster: „Alt skal have en Ende, ogsaa denne glade Dag!“

Fra Børnenes Verden

kan berettes adskillige snurrige Indfald og Bemærkninger, som de smaa uvilkaarlig komme frem med. Enhver Børneven kender saadanne fra sin Kreds.

Fænomenalt Særsyn. En 3—4 Aars Dreng spørger forundret en meget høj og meget skaldet Herre: „Hvorfor er du vokset igennem dit Haar?“

Ja, det sete afhænger af de Øjne, der se. En lignende Fyr udbryder om en ung Mand med et forlegent og lidt kejtet Væsen: „Den Mand stod jo ligesom, naar man skal ha' Draaber!“

At være forud med sine Ting er en absolut priselig Ting, men „hver Ting til sin Tid“ maa man for nærværende sande: En lille Purk gaar legende omkring i Dagligstuen om Eftermiddagen, medens Moderen er beskæftiget med Haandarbejde. Pludselig bliver Drengen ganske tavs og stille. Paa Moderens Spørgsmaal: „Hvad bestiller du, min Dreng?“, svarer den lille: „Jeg be'r min Aftenbøn, for saa er jeg færdig med det!“

Hos Fotografen har en lille Baby faaet mange Formaninger om at sidde stille, da lige i det afgørende Øjeblik Stilheden brydes af den barnlige Røst: „Moder, maa jeg klø mit Øre?“

Paa rette Tid og Sted synes derimod at være truffet af den Lærerinde, der en Gang tildelte en lille Skoledreng en Revselse, da Svaret resolut lød: „Det var den bedste „Lussing“, jeg endnu har faaet, for den kom saa uventet.“

Ave er som bekendt god, naar den kommer i Tide. Dog her et Eksempel paa

Anger og Ruelse. Tanten til en afstraffet 5—6 Aars Vildbasse: „Naa, fortryder du saa, hvad du har gjort?"

Krabaten fra Skammekrogen fortørnet: „Næ! — jeg ønsker bare, at en Løve vilde æde dig!"

Teori og Praksis. Moderen: „Karl! — tag mig min Saks!"

Barnet: „Man siger ikke „tag mig min Saks", men man be'r om at tage Saksen."

Natur og Optugtelse. Et Par Smaabørn har for første Gang været et Besøg paa egen Haand. Ved Hjemkomsten spørger Moderen, da hun hører, at de have drukket Chokolade og nydt megen Venlighed: „Men sagde I saa pænt Tak for Chokoladen og Godterne og det altsammen?"

Begge Børnene i Kor: „Nej, det gjorde vi rigtignok ikke, for det var der ingen, der sagde, at vi skulde!"

Barnlig Kritik og en Ynglings højeste Dyd. „Hvad Maden angaar," fortæller en halvvoksen Dreng fra en større Opdragelsesanstalt, „har vi endnu ikke faaet noget overflødigt — jeg mener, saadant at vi selv har Lov at tage og for Eksempel strø Sukker paa."

Barnlig Teaterkritik. Der spørges: „Hvorledes morede du dig, min lille Pige, da du saa „Elverhøj"?"

Den lille henrykt: „Jeg morede mig saa dejligt hele Aftenen. Jeg saa en Lysekrone og Kongen den Fjerde og en Maane, og saa gik Tæppet ned og saa gik Tæppet op (og som en flygtig og hurtig Bibemærkning) og saa var der nogen, der sa' noget!"

En lille Spire til Udødelighed. Paa Spørgsmaalet: „Naar du bliver stor, hvad vil du saa være, min Ven?", svarer en lille Praas, der altid har et kækt Svar paa rede Haand:

„Jeg vil naturligvis være et eller andet, saa jeg kan komme i Danmarkshistorien, for naar jeg saa dør, saa kan jeg komme til at staa i en Kirke ligesom Holberg."

Hurtig Familieforøgelse. En lille Fyr, der er vant til at kalde de Damer, der komme i hans Hjem, for „Tante", kommer

med sin Moder ind i en Sporvogn, hvor Pladserne alle ere optagne af Damer. Det første Udbrud af Forbløffelse over det store Antal nye Slægtninge blev da: „Næ Mo'er, se hvor mange Tanter!"

Som et Sidestykke hertil kan anføres en lille Piges Udtalelse: „Mo'er, I maa ikke drukne Missens Killinger."

Moderen: „Hvorfor ikke?"

Barnet: „Nej, for drukner I disse, saa faar den naturligvis bare skyndsomst nogle igen i Morgen."

Man kan ogsaa faa for meget af det gode eller, om man vil: „det gode i Livet varer kun saa kort"! Lille Anna gentager i etvæk sagte mumlende ved Desserten: „Jeg fortryder det i Morgen."

Der spørges da til sidst: „Hvad fortryder du i Morgen, lille Anna?"

„At jeg ikke kan spise et Stykke Kage til nu," lyder Svaret sukkende.

„Den Fejl kan han sagtens med Aarene rette!" Faderen: „Har I nu igen, Drenge, taget Kirsebær paa Espaliertræet? Hans, har du været der?"

Hans: „Nej!"

Faderen: „Knud, har du taget dem?"

Knud: „Ja, dem forneden, for jeg kunde ikke naa dem foroven."

Faste Principer. Lille Valdemar er kommet i Besøg hos Bedstemoder paa Landet og nyder Livet af alle Livsens Kræfter, men til Bekymring for Bedstemoder nægter lille Valdemar standhaftig at drikke den landlige Mælk. Bedstemoderen gaar ham da en Dag nærmere paa Klingen og faar da ogsaa fuld Forklaring i Form af følgende Ytring:

„Nej, Bedstemoder, Mælk her hos dig vil jeg ikke drikke, for jeg har set, den kommer ud af Køernes Maver — hjemme faar vi den ud af en pæn Kande."

Troligvis gik det den lille Rolling, som det gaar voksne: man har kun sine Principer for at bryde dem.

Kun Landsbydrengen beholdt Valpladsen, da han værnede om sin Anonymitet. Ved et Landevejsmøde med en lille Tyksak, der spankulerede af Sted alene, udspandt sig følgende Passiar:

„Hvor bor du, min Ven?“

Fyren svarer mut: „Hjemme.“

„Hvor skal du hen?“

„Hjem.“

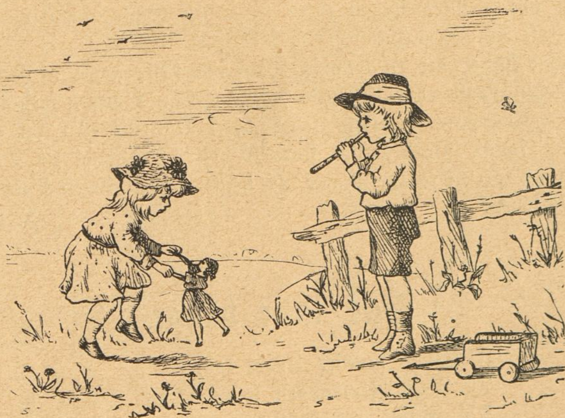
„Hvis Dreng er du da?“

„Min Faders.“

Lige paa Nippet til haabløst at opgive Ævret og gaa videre uden at faa den vakte Nysgerrighed tilfredsstillet, forsøgtes dog endnu et Spørgsmaal:

„Hvor ligger da din Faders Hus?“

Saa kom der Liv i Purken: „Det ligger ikke, det staar!“ lød Svaret denne Gang sejerssikker og med overlegen Mine.

Daarlige Vaner.

Det er en daarlig Vane, at begynde sit huslige Arbejde om Morgenen uden at være vadsket, med uredt Haar eller vel endog i Nattrøje og med Slæber. Man sige ikke, at man ikke har Tid til at pynte sig, thi her er jo ikke Tale om Pynt, men kun om Orden. Ved at staa op ti Minutter tidligere kan man faa Tid til en styrkende Afvadskning i friskt koldt Vand, til at rede sit Haar igennem og ordne det i en Fletning, og det er tilstrækkeligt; til Arbejdet behøves hverken Kruser eller Krøller. Man kan dernæst have en Dragt at tage paa, som er lavet af en kasseret Kjole, blot Livet er knappet fast om Figuren og den overflødige Længde er skaaren af for neden ser den tækkelig ud, især naar man har et rent Forklæde at tage paa. Paa Fødderne er intet at foretrække for et Par hjemmelavede Sko af Strikning eller Klæde; de ere varme og lette.

Det er endvidere en daarlig Vane, naar man faar et nyt Stykke, da straks at kassere det gamle; det skal tages for, ses efter og repareres til husligt Brug, saa det kan blive et Sparestykke for det nye. Men derom mere en anden Gang, naar vi kommer til at tale om Reparationer.

Endelig er det en daarlig Vane, at fæste noget af Tøjet fast med Knappenaale eller vel endog fæste Huller sammen med Knappenaale. Knappenaale, som falde af i Køkkenet eller vel endog i Maden, kunne afstedkomme store Ulykker. Synaal og Traad er al Tid at foretrække for Naale og helst — slet ingen Knappenaale paa Personen.

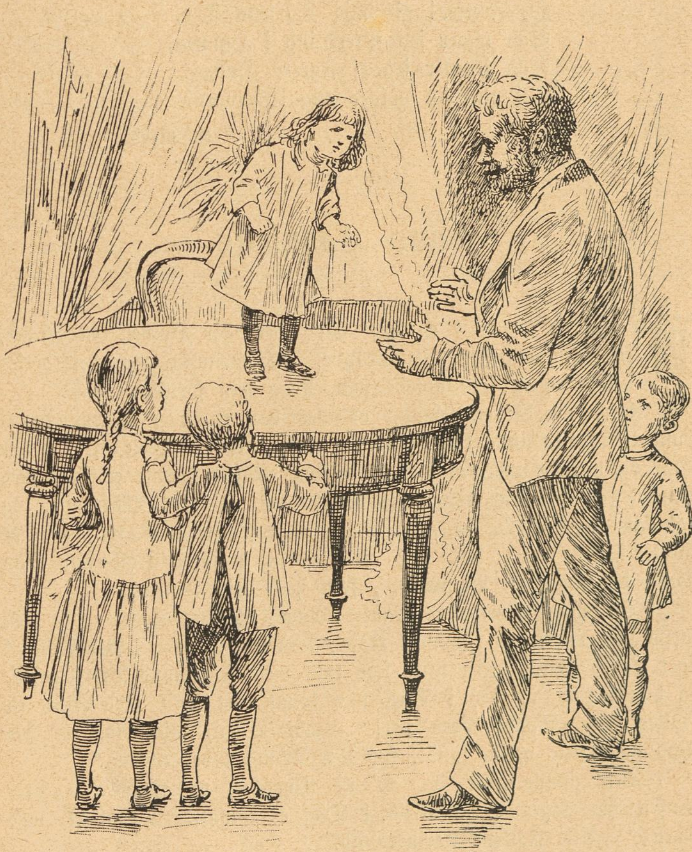
A. B.

Vær ikke bange.

I Stuen munter Jubel lød,
De glade Smaabørn le og synge,
Thi Fader med dem lege vil,
Og glade de sig til ham klynge.

Mens hele Flokken stirrer spændt,
For Spøg han satte lille Lise
Paa Bordet op og sagde saa:
„Kan du dig rigtig modig vise?

Hvis du tør springe ned herfra,
Saa er du dristigst af dem alle".
Men angest Barnet svared': „Nej,
Jeg er saa bange, jeg skal falde".

Med Smil han sagde: „Men naar jeg
I mine Arme vil dig fange"?
„Ja, saa er det en anden Sag,
Saa, Fader, er jeg ikke bange"!

Naar Døden kommer, grue vi.
„Hvo vil sig over os forbarme“?
Husk da, at Jesus hos dig staar
Og aabner sine Frelserarme.

O, Frelser! giv mig Barnets Tro,
Saa naaer jeg sikkert ind i Havnen,
Saa frygter jeg ej Farer, Død,
Thi ømt du holder mig i Favnen.

H. Mehl.

Hans Løgnhals.

Der var en Gang i en By tæt uden for Holbæk en Mand, som var saa slem til at lyve. Sædvanlig var der derfor heller ingen, som agtede paa, hvad han fortalte.

Saa var det en Gang, at der var en svær Kornmangel i Landet. Folk kunde knapt faa det tørre Brød. Man gik i denne Egn og ventede paa, at der til Holbæk skulde komme et Skib med Korn, for det var der gaaet Rygter om. Men Tiden gik, og der kom intet Skib. — En Dag havde Løgne-Hans, som de kaldte ham, været lidt ude ad Landevejen imod Holbæk. Han havde der mødt en Vognmand, som hed Peer Jensen.

Da nu Løgne-Hans kom tilbage til Landsbyen, var den første han mødte, en gammel Kone, som hed Ellen. „Hør Ellen,“ siger Løgne-Hans, „jeg talte lige nys med Vognmand Peer Jensen, og han sagde, at der i Dag var kommet et Skib med Korn til Holbæk.“ „Sagde Peer det!“ raabte Ellen, „ja, saa er det Død og Kritte ogsaa sandt, for den Mand lyver aldrig.“

Den gamle foer da op ad Bygaden og raabte: „Peer Jensen har sagt, at et Skib i Dag er kommet til Holbæk med Korn!“ Alle Folkene stormede ud.

„Hvad har Peer Jensen sagt?“ spurgte de.

„Skib med Korn til Holbæk! Skib med Korn til Holbæk!“ raabte igjen den gamle, saa forpustet, hun end var. Da foer alle ind i Husene, hver greb sin Sæk, og af Sted gik det ad Holbæk til.

Løgne-Hans stod ved Indgangen til sit Hus i Udkanten af

Byen; men ingen brød sig om ham, enhver skyndte sig, det bedste, han kunde. Hans saa nu med Forundring, hvorledes alle skyndte sig af Sted ad Holbæk til, og jo flere, der løb, jo mere tvivlraadig blev han. Til sidst sprang han ogsaa ind, greb sin Sæk og halede af Sted efter alle de andre.

Folkene kom da til Holbæk; men der var jo intet Korn, og alle vare de forbitrede over den skammelige Løgn.

Løgne-Hans kom da endelig ogsaa med sin Sæk, og nu kunde de da vide, at det ikke var fra ham, Løgnen stammede. Aller sidst kom Gamle Ellen. Hun havde ikke kunnet vinde frem før. Nu kom man i Tanker om, at det jo var hende, som først havde fortalt Historien. De foer imod hende og skændte, fordi hun saadan havde løjet for dem. „Je—je—jeg har ikke løjet!" svarede den gamle forskrækket. „Peer har sagt det, og han lyver aldrig." „Hvor har du talt med Peer Jensen?" spurgte de.

„Ikke talt med Peer, men — men — Hans dér sagde, at Peer havde sagt det."

Alle undtagen Hans og Ellen stak i en skraldende Latter.

„Men," raabte een, „hvor kan det have været Hans, som har løjet; han er her jo ogsaa med sin Sæk?" Saa blev Hans taget i Forhør og de truede ham med Prygl, hvis han ikke sagde Sandhed. Ynkelig grædende tilstod da Hans, at han ikke havde talt med Peer Jensen; men, tilføjede han: „Da jeg saa', at I løb alle sammen, saa tænkte jeg, at det jo alligevel maatte være sandt, og saa løb jeg bag efter."

„Du er en rigtig Løgnhals," raabte de, „og herefter skal du ikke længere hedde Løgne-Hans; men Hans Løgnhals," og det Navn beholdt han til sin Død.

Jens Kamp.

Om Skjoldpaddefangst.

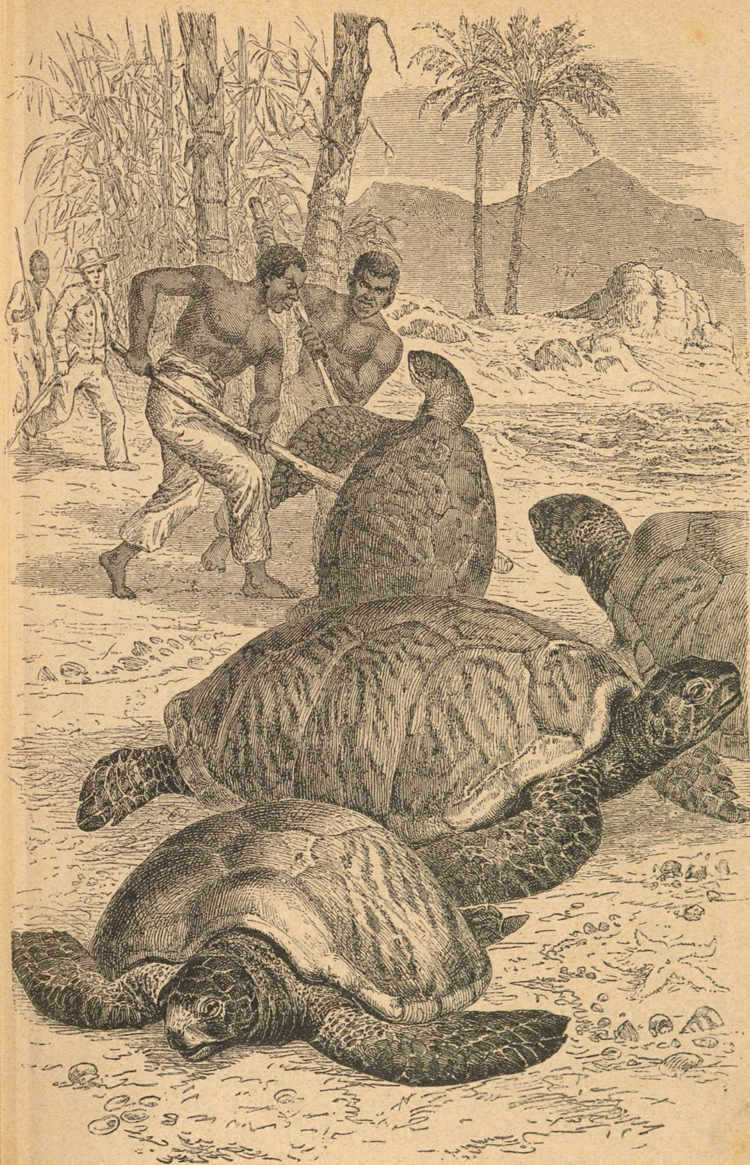
Der gives mange Slags Skjoldpadder, eller som man — men højst urigtigt — siger, Skildpadder. Nogle leve paa Land, andre i de ferske Vande, atter andre i Saltvand. Til disse sidste høre to Slags, der i høj Grad forfølges af Menneskene; den ene er Karetten, den anden Suppeskjoldpadden. Hver have de sin Værdi, og det viser sig her som paa mange andre Omraader, at Menneskene kunne gøre sig skyldige i den mest oprørende Gru-

somhed, naar de blot derved paa en nem Maade kunne skaffe sig Penge.

Alle Skjoldpadder have paa Ryg og Bug et stort Skjold, der udvendigt bestaar af Horn, og det er derefter at de have faaet deres Navn. Hos Karetten, der hører hjemme i de Have, som findes paa de varmeste Dele af Jorden, er Rygskjoldets Hornmasse saare smuk og fortrinlig egnet til Fabrikation af Prydgenstande, Æsker, Knivskafter og lignende Sager, og den er derfor i høj Pris. Hvor Karetten holder til, fanger man den derfor, men man begaar rigtignok almindeligvis den Grusomhed at flaa Skjoldet af, mens Dyret er levende; ja, da Arbejdet gaar lettest, naar Skjoldet opvarmes, overhælder man det ulykkelige Dyr med kogende Vand, eller man ophænger det over en sagte Ild, indtil Hornmassen er let at behandle. Naar den saa er flaaet af, lader man Dyret løbe igen.

Det er jo desværre en Kendsgerning, at utrolig megen Grusomhed og Raahed udøves af Europæere, der komme til de uciviliserede Verdensdele; men det er da heldigvis lige saa afgjort, at mange af Europæerne af al Magt søge at modarbejde dette og at optræde saaledes, at de fremmede Folkeslag kunne tage deres Sæder til Forbillede. Forhaabentlig vil man efterhaanden arbejde for at faa gjort det indlysende for Karetjægerne, at den fra gammel Tid brugte Behandlingsmaade af Karetterne er aldeles forkastelig.

Den anden Skjoldpadde, der forfølges meget, er Suppeskjoldpadden, den, der bliver tillavet til den berømte „Skildpaddesuppe, en Ret, som herhjemme kun de færreste have smagt, men som de allerfleste have hørt Tale om. Ogsaa Suppeskjoldpadden lever i de tropiske Have, og der tumler den sig omkring i hastig Flugt over Havets Banker og Tangskove, vender sig med Kast og med Sving, daler og stiger og alt dette med en saadan Behændighed og Lethed, at dens Færden i det dybe Hav ganske er som den flyvende Rovfugls Flugt gennem Luften højt over Marker og Skove. Men saa fortrinlige Skjoldpaddens Lemmer ere til Svømning, saa slette ere de til Gang; derfor er den ilde faren, naar den er paa Landjorden, men derop maa den, naar den skal føde sine Æg, thi kun paa Land kunne disse gemmes. Den graver dem ned og lader saa Solvarmen udruge dem. Disse Æg efterstræbes, ligesom Karettens, og Folk staa paa Lur for at kunne fange ogsaa Dyrene. Langsomt slæbe de store Suppeskjoldpadder sig afsted, og ere de komne tilstrækkelig langt fra Vandet, springe Jægerne frem, og det

Fangst af Suppeskjoldpadder.

er nu deres Opgave at vælte saa mange som muligt af Dyrene om paa Ryggen. Ere de kastede om i den Stilling, kunne de ikke ved egen Kraft komme paa ret Køl igen, og man kan, naar man har væltet alle dem, man kan faa fat i, derfor give sig god Tid med at faa bragt Dyrene i Sikkerhed. Væltningen af et stort Dyr er forresten ingenlunde let, thi det vejer, naar det er fuldvoksent ofte 800—900 ja endog tusinde Pund. Man har derfor Løftestænger med sig for i fornødent Fald at kunne betjene sig af dem.

Paa sine Steder i de varme Lande er der i Byerne Skjoldpaddekød til Salgs ligesom f. Eks. Okskekød hos os, men uden at man gør sig Tanke om at dræbe Dyret. Det ligger levende i Butiken og den købende peger paa det Stykke, han ønsker, hvorefter Ejeren uden videre skærer det ud af det levende Dyr, som derefter maa ligge, indtil en ny Køber kommer og forlanger et nyt Stykke udskaaret, og saaledes kan Dyret, før det dør, komme til at udstaa de skrækkeligste Lidelser. Just saa slemt bærer man sig vel ikke ad i Europa, men mange Steder lide Dyrene dog meget før Slagtningen. Undertiden transporteres de herover paa den Maade, at de simpelthen lægges paa Ryggen ude paa Skibet, — det er saa rart nemt, saa ved man, hvor man har dem, — og i den Stilling maa de ligge, til den lange Sørejse er forbi. Ere de saa komne i Havn, kan det let hænde, at de blive lagte i en snever Balle, og der maa de saa ligge uden at kunne svømme omkring og vistnok altid uden Føde, indtil en Restauratør melder sig som Køber og gør Ende paa deres Lidelser. Mærkeligt er det, at de endda efter alt dette kunne give en velsmagende Spise: De have siden Fangstdagen tabt meget i Vægt og udstaaet mange Lidelser. I disse har den, der aldrig har spist eller fanget Skjoldpadde, hverken Lod eller Del, og selv den, der er Køber af disse Dyr og den Mad, der laves af den, er vel herhjemme saagodtsom altid uvidende om, hvorledes Dyrene ere blevne behandlede, og har i alt Fald ikke i sin Magt at hindre Mishandlingen. Derimod kan Skibsføreren vel gøre en Del, hvis hans Opmærksomhed henledes paa Sagen. Det gaar jo med denne som med saa mange andre: Det er, hvor underligt det end lyder, for største Delen Tankeløshed, der er Skyld i Mishandlingen. Bliver Opmærksomheden først henledet paa, hvad der forefalder, vil der efterhaanden melde sig flere og flere, der gør, hvad de kunne for at hindre det. R. C. M.

Mærkeligheder i Australien.

Ved R. C. Mortensen.

Mens vi som bitte smaa sade paa Skolebænken, hørte vi, at Gud i fjerne Tider adskilte Vandet fra det tørre Land, og af dette lod fremvokse alle Slags Urter og Træer, og vi syntes, at den Ting forstode vi udmærket godt. Vi vidste dengang god Besked med, at der var Forskel paa Land og Vand, og det faldt os ganske naturligt at betragte Landet som den største, Vandet som den mindste Del af Jordkloden. Nu vide vi bedre Besked: Vi have forlængst ved Betragtning af Verdenskortet overbevist os om, at der er betydelig mere Vand end Land, og tænke vi os Jorden delt i en nordlig og en sydlig Halvdel, se vi, at den sydligste er den vandrigeste, — Landet svinder der næsten hen til at være en Biting.

Den hele civiliserede Verdens Opfattelse var ganske som Barnets engang. Man kendte for nogle Aarhundreder siden kun Europa og — saa nogenlunde — Asien, Afrika og Amerika, og saa antog man, at der nede sydpaa fandtes et Fastland, en foreløbig ukendt Verdensdel, og at den var stor, det antog man for ganske sikkert, da man syntes, det maatte stride imod Guds Visdom at antage, at Vandet paa Jordkloden skulde indtage et større Flademaal end Landet.

Guds Visdom viste sig imidlertid i dette Tilfælde som i alle andre at være uransagelig. For godt og vel 250 Aar siden sejlede Abel Tasman, en dristig Sømand, for første Gang langs Australiens Kyst, og en hundrede Aar derefter lykkedes det Cook, en af de dristigste og heldigste Søfarere, der nogensinde har eksisteret, at føre fuldt Bevis for, at der virkelig er mere Vand end Land paa vor Jord. Mange andre have gjort Opdagelsesrejser til Australien, og fra Aar 1802 har man kendt denne Verdensdels Omrids fuldstændigt.

Men et er at kende Omridset, et andet er at kende det hele Land med dets Vejrforhold og Jordbund, dets Vandløb og Søer, Bjerge og Skove, dets Dyre- og Planteliv og dets Menneskeverden, og skøndt Opdagelsesrejsende med usigelig Møje Aar for Aar har bragt os bedre og bedre Kendskab til alt dette, saa er der dog endnu grumme meget at lære, grumme meget at udforske og spekulere over, og en stor Del af det, man har fundet derovre i den

sidst opdagede af Verdensdelene, er saa mærkeligt, ja rent ud saa vidunderligt, at man med fuld Ret kan kalde Australien en Eventyrets Verden.

Der er en Frø derovre, og den elsker Vand, som alle Frøer gøre det. Men der kommer der, hvor den lever, en Aarstid, paa hvilken Solen staar som en Lue paa Himmelen og udtørrer Jorden, saa den bliver som brændt Ler. og gold som en Sten; da maatte Frøen forgaa, om den ikke i Tide havde belavet sig paa, hvad der vilde komme: Ligesom en Vand-Edderkop forstaar at tage Luft med sig, før den dykker ned for at gemme sig under Vandets Overflade, saaledes forstaar Frøen at fylde sig med Vand, før den tørre Tid kommer, og saa graver den sig ned i Dyndet, saa dybt, at de hede Solstraaler ikke kunne naa den, og der ligger den da, tærer paa sin Vandbeholdning og venter paa de regnfulde Dage og dem fugtige Luft, der kommer igen saa sikkert som Foraarets Varme her i Danmark kommer igen efter Vinterens Kulde og vækker vore Frøer af Dvale, saa de kravle op af deres Vandpytter og Jordhuller.

Men imedens der ikke er nogen, som tænker paa at fortrædige de danske Frøer i deres Dvaletilstand, saa kan det nemt ske, at dens australske Slægtning bliver forulempet og det alvorligt: Ogsaa Mennesket lider i den varme og tørre Tid, og kan han ikke faa Drikkevand paa anden Maade, saa graver han Frøen op af den knastørre Jord, presser Vandet ud af den, — den kan indeholde et helt Glas fuldt — og drikker det. Saa er han reddet, men den stakkels Frø gaar rigtignok til Grunde.

Forøvrigt er der Steder, hvor der nede under det hærdnede Dynd findes vandfyldte Hulrum, og i disse lever der en Fisk, Neochanna. Derfor kan det vidunderlige hænde, at allerbedst som Landmanden gaar og pløjer, saa pløjer han en Fisk op af Jorden, ganske som vi herhjemme kunne pløje Regnorme og Oldenborrelarver op.

Saa er der i Australien sorte Svaner; der er Pattedyr, som føde Æg i Stedet for Unger; og der er Græs, som bliver til Træer, — altsammen lyder det for vore Øren som forunderlige Eventyr, og dog er det ganske virkeligt, — noget, som man i Australien finder ligesaa naturligt som vi finde Graaspurvenes Færden paa Veje og Gader.

Af Skove har Australien paa de fleste Steder ikke særdeles mange, og kun grumme faa af dem minde om andre Verdensdeles

skyggefulde Løvsale. I en almindelig australsk Skov er der slet ikke, hvad vi kalde for Skygge. Dette kommer af, at Træernes Blade staa paa Kant i Stedet for som andre Steder at vende de brede Flader opad og nedad. Ja, der er saamænd australske Træer, der ikke faa andet af Bladene end Stilkene, og ere disse bredere paa den ene Led end paa den anden, saa stille de sig altid paa Kant, ligesom om de vare bange for, at de skulde komme for Skade at kaste en Smule Skygge ned paa Jorden.

Blandt Skovtræerne er der mange af de saakaldte Gummitræer. I Urtepotte dyrkes ret almindeligt et Træ, som Folk

En Gummitræ-Skov.

herhjemme kalde Gummitræ; det kendes let paa sine meget store, hos yngre Planter ofte hængende, brede, kraftigt grønne og tykke Blade; men det er slet ikke saadan et Træ, her er Tale om. Det stammer fra Asien og er en Slags Figentræ, hvorfor man helst burde kalde det Gummifigen, — medens de australske Gummitræer ere en Slags Myrther og følgelig have et ganske andet Udseende. Vil man se, hvorledes et australsk Gummitræ ser ud, kan man i botanisk Have i Kjøbenhavn og hos mange af vore

større Gartnere spørge, om man maa se en Eucalyptus, — saaledes er deres botaniske Navn. Navnlig er en af dem efterhaanden bleven indført i en Mængde Gartnerier som en mærkelig Plante, hvis unge Stængler bære Blade, der sidde to og to ligeoverfor hinanden, ligesom f. Eks. Syringernes altid gøre det, og vende de brede Flader op og ned, medens de ældre Stængler bære Blade, der ere vendte paa Kant og sidde et og et. Dette mærkelige Træ, Febergummitræet eller Eucalyptus globulus, som dets fulde botaniske Navn er, kan blive mere end dobbelt saa højt som Rundetaarn, og det anvendes meget til Plantninger f. Eks. i Afrika i usunde Egne, fordi man mener, at det forbedrer Klimaet, og navnlig bortskaffer Aarsagerne til de i varme Egne saa hyppige Febersygdomme, — deraf Navnet Febergummitræ. Hos os kan det derimod ikke dyrkes paa Friland, i Potte kan man derimod nemt have det.

Et andet Gummitræ bliver ovre i Australien 480 Fod højt og naar altsaa med sine øverste Grene saa højt op i Luften, som man vilde naa, om man havde fire „Rundetaarne", satte dem ovenpaa hverandre og spadserede op paa Toppen af Nr. 4 for at se sig om. Det er næsten ubegribeligt, men sandt, thi man har nøjagtige Maalinger at holde sig til.

Der er endnu af Gummitræerne en tredie Slags, som vi her ville nævne. Det er den saakaldte Jarrah, berømt for sit ypperlige, umaadelige haarde Ved. Herhjemme er det næppe brugt ret mange Steder; men da Børsen i 1893 blev restaureret, blev der i alt Fald brugt Jarrahtømmer til dets Gulv. Dengang var der næppe andre Trælasthandlere end Em. Z. Svitzer i København, der førte denne Vare; men den berømmes overalt i Udlandet og vil derfor maaske en Gang blive almindeligere ogsaa i Danmark.

Ere Gummiskovene mærkelige, saa ere Bregneskovene i en vis Henseende endnu mærkeligere for os; thi vi ere jo vante til i Bregnerne kun at se Urter, — Bregnetræer maa da forekomme os at være noget særlig forunderligt. Men de findes ogsaa visse andre Steder i Jordens varme Egne. En Bregneskov giver naturligvis en Del Skygge; Krat af Bregneskov kunne være særdeles kølige og give en dyb Skygge; hvor Planterne ere større, give de mere Plads for Lyset. For Naturforskeren og det poetiske Gemyt rummer Bregneskoven en Fylde af Skønhed og Ynde; men

Bregneskov i Australien.

i materiel Henseende spiller den en ringe Rolle; Bregner er overhovedet hele Jorden over lidet anvendelige.

I Skovene rører der sig mange Steder et broget Fugleliv. Der er baade dejligt syngende og skrækkeligt skrigende Fugle, og der er en stor Mængde, som have en ganske overordentlig dejlig Fjerdragt. Mærkelige Pungdyr, det vil sige Pattedyr, der bære deres Unge omkring med sig i en Hudpung, de have omkring Patterne, færdes dels i Træerne, dels paa Jorden. Godt kendt her i Europa er Kænguruhen, et hoppende Pungdyr, der lever paa de talrige og vidt udbredte Græssletter, og som forresten nu hades der, efterat man har begyndt at lægge Vind paa Faareavl; thi nu vil man nok have Græsningen alene for Faarene. Ude paa Sletterne løbe Strudse omkring paa deres lange, stærke Ben, og der findes her en ejendommelig Slags Duer, Jordduer, sammen med Jordpappegøjer — begge opkaldte efter Jorden, fordi de i Modsætning til andre af deres Slægt, holde sig til den og ikke til Træerne. En Slags Høns, Talegallahønsene, udruge, ligesom vor Gøg, ikke selv deres Æg; de skaffe dem imidlertid ikke hen i andre Fugles Reder, men lade Solen udruge dem; — ja, saaledes kunde der nævnes en Mængde Dyr, hvis Levevis er fuldstændig forskellig fra de Dyrs, vi ere vante til at iagttage, og som derfor forekomme os mere eller mindre eventyrlige. Hvad siger man f. Eks. om et Pattedyr med Andenæb, Næbdyret.

Og mellem dem alle færdes de sorte, indfødte Australiere uden Spor af Civilisation, idet de leve næsten som Dyr. Deres Syn er umaadeligt skarpt og de have en utrolig fin Lugtesans, saa at de ved Hjælp af den afgøre, om f. Eks. et Dyr er nede i sin Hule eller ikke, — de snuse blot til Hullet ligesom en Hund, og saa vide de, om dets Beboer er hjemme for Øjeblikket eller ikke. Kræsne ere de ikke, thi de æde — maa man virkelig sige hellere end spise — Sommerfuglelarver, Muslinger, Snegle og andet saadant Kryb, som de træffe paa deres Vej; iøvrig ogsaa Fisk og Fugle, som de fælde med deres Træspyd. Undertiden bruge de, naar de ville kaste disse, at styre Kastet ved Hjælp af et saakaldet Kastetræ, et udhulet Træstykke, hvori det kan løbe. Nogle Steder bruges den berømte Bummerang, et Kastevaaben, der, naar det intet rammer, flyver tilbage og falder ned i Nærheden af den, der kastede det. Nogle af Australierne spise særdeles gerne

Mand fra Nord-Australien.

Menneskekød, især anse de Laar og Lænder for at være en delikat Spise, — Hovedet nydes derimod i Reglen ikke.

Australierne vandre uophørlig omkring. Deres Hytter ere kun svage Skjul, byggede af Grene, og de rumme kun det allertarveligste Husgeraad. Bruge Beboerne overhovedet Fade, da bestaa disse ofte simpelthen i Skaller af Muslinger eller Skjoldpadder. Man har ogsaa set Menneskets Hjerneskaller benyttede.

Klæder benyttes som oftest ikke af Mændene, de nøjes helst med blot at have et Skærf om Lænderne; Kvinderne derimod gaa helst med en Kjortel, der mest ligner en Chemise, — mindre kan da forresten heller ikke gøre det, skulde man mene.

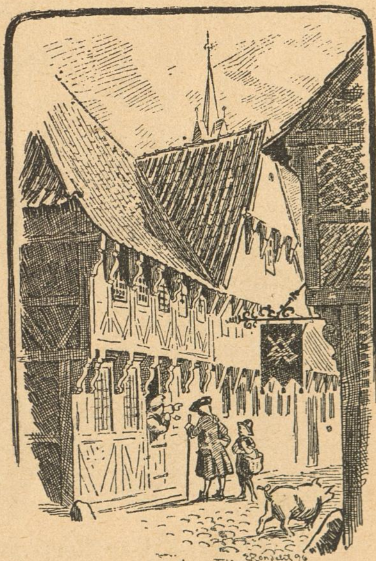
Australiernes Hudfarve er mørk, ligesom Negrenes, men de mangle disses tykke Læber. Deres Tal er meget ringe, — vist næppe et Par Millioner, uagtet Landet er over 26 Gange saa stort som England; men der kommer Aar for Aar flere Europæere til Australien, og disse blive efterhaanden mere og mere dem, der raade. Nu bygges der mange Steder europæiske Huse, og vore Husdyr indføres efter en storartet Maalestok: Den moderne Civilisation trænger ind i Eventyrets hidtil uberørte Egne; de skønneste Fugle dræbes for at forvandles til Hattepynt, Kænguruhen for at give Plads for Faaret, og Australieren faar lære at klæde og ernære sig paa europæisk Maner, hvis han ikke foretrækker at gaa tilgrunde.

(Billederne i denne Skildring optages som Prøver fra Pragtværket **„Geografiske Billeder“**, udgivne af N. C. Rom.)

I gamle Dage.

Af den lille „Ny Fædrelandshistorie“, der nylig er udgivet ved N. C. Rom, skulle vi fremdrage et Par Smaabilleder af Livet i **Byen** og paa **Landet** i gamle Dage (Billederne ere tegnede af E. Rondal.)

Aaret efter at den heltemodige Ivar Hvitfeldt i Søslaget ved Køgebugt, for ikke at ødelægge den danske Flaade, sprængte sit Orlogsskib „Dannebrog“ i Luften (1711), blev der en tvungen Vaabenhvile. Denne skyldtes „den sorte Død“, som var udbrudt i Helsingør og derfra blev ført ned til Kjøbenhavn. Man havde i endnu hin Tid ingen Forstand paa, hvor nødvendig den offentlige Renlighed er. Det fik man først længe efter, da en anden asiatisk Pest, Kolera, 1853 hjemsøgte Kjøbenhavn. Man havde baade Svin og Køer paa Stald, foruden mange Heste, og alskens Uhumskhed fik Lov til at brede sig paa Gader og Stræder. Fra den katolske Tid var desuden den Skik bevaret, at fornemme Folk begravedes inde i selve Kirkerne under Gulvfliserne, medens Menigmand jordedes i Kirkegaardens indviede Jord omkring Byens Kirker. Herved forgiftedes Brøndene, og derfor greb Pesten ogsaa saa voldsomt om sig, at Trediedelen af Hovedstadens 60,000 Indbyggere døde af den.

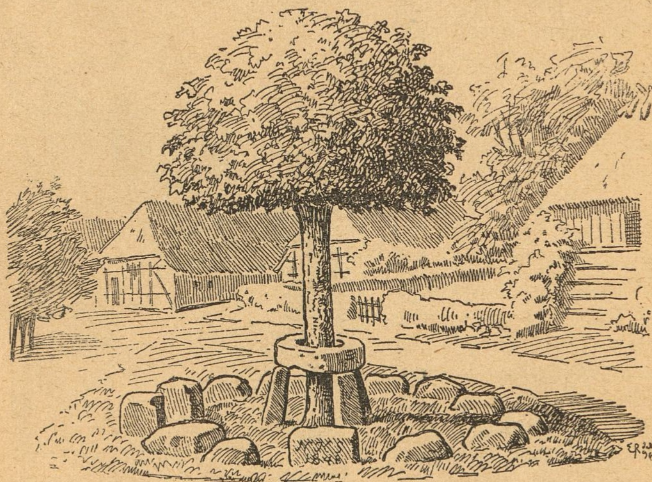

En fordums Gade i Kjøbenhavn.

Om Tilstanden paa Landet paa hin Tid fortælles:

Kong Frederik den 4. vilde lette de underkuede Bønders Kaar paa Sjælland og de tilliggende Øer, og derfor havde han ophævet Vornedskabet. For ikke længere at skulle leje fremmede Krigsfolk oprettede han imidlertid til Rigets Forsvar Landmilitsen, hvor-

til kun Landets Bønder bleve udskrevne. Herved blev han i Stand til selv at leje hele Regimenter ud til fremmede Fyrster; men den nye Ordning førte desværre siden til, at Bønderne paa Sjælland og Øerne bleve stavnsbundne (1733). Fra deres 4. til deres 40. Aar maatte de ikke forlade deres Hjemstavn, for at Herremanden kunde udskrive dem til Soldater. Derved kom de under endnu haardere Tvang end nogensinde før. Herremanden fik Hals- og Haandret over Bønderne paa sit Gods; han kunde sætte dem i „Hundehullet" og lade dem ride „Træhesten". Jorderne til Landsbyens Gaarde udgjorde „Bymarken", der ejedes af alle Byens Bønder tilsammen. Den var udstykket i Smaalodder efter sin Godhed, og hver Bonde havde lige mange Lodder; men de bleve drevne „i Fællig" og derfor lige saa daarlig dyrkede som „Hovmarken", de store Jorder om Herregaarden. Her maatte Bønderne gøre „Hoveri": pløje,

Bystævnet i en fynsk Landsby (Davinde).

saa og høste for Herremanden. Men „Fællesskabet hindrede den enkelte Bonde i at gøre enhver Forbedring, som hans Fæller ikke havde Sans for. Derved forfaldt Agerbruget; men „Bymændene" selv sluttede sig sammen som et rigtigt Lav, og de holdt indbyrdes streng Orden efter gammel Sæd og Skik. Den haandhævedes paa „Bystævnet", en aaben Plads omkring et Træ midt i Landsbyen.

„Husvennen“

har nu i snart et Fjerdedels Aarhundrede hævdet sit Ry som vort Lands **bedste Søndagsblad.** Det bringer kun god, sund Læsning: **Fortællinger** og **Romaner** af vore bedste **folkelige Forfattere; kristelige og opbyggelige Smaastykker** af dygtige Præster og Lærere; livlige Skildringer fra fremmede Lande, fra **Historien** og **Kirkelivet;** nyttige Oplysninger for Have, Hus og Hjem; samt **en Mængde Billeder** tildels af danske Kunstnere.

Med 1ste Oktober begynder „Husvennen“ en ny Aargang.

Af Bladenes mangfoldige Anmeldelser anføres følgende:

„Husvennens Læsning er lige saa sund som den er underholdende og **Bladet har Værdi langt ud over Øjeblikket.** Vi anbefale det varmt til Støtte og vi ere visse paa at den forøgede Udbredelse, det faar, altid vil kendes paa et mere og mere værdifuldt Indhold.“ (Medlemsblad for Danmarks Lærerforening).

„Som Familieblad i **Ordets bedste Forstand,** indtager „Husvennen“ **en fremragende Plads i vor Illustrationspresse.“** (Nationaltid.).

„Der gaar en smuk religiøs og human Aand gennem Bladet, hvilken særlig er paa sin Plads i et Skrift, der er beregnet paa Familien og Børnene.“ (Ugesk. f. Landmd.).

„Dette Ugeblad, der er et af vore **bedst redigerede** og **smukkeste Billedblade,** kan i Ordets egentlige Forstand kaldes „folkeligt“ idet der stadigt lægges Vind paa at indrette saavel dets Billeder som Tekst efter Læsekredsens Smag.“ (Næstved Av.).

„**Intet andet dansk Ugeblad** har i Aarenes Løb bragt saa mange originale Bidrag som **„Husvennen“**, der i det hele har haft Betydning i Retning af at udvikle Læselysten hos Landbefolkningen, saa det maa regnes for en nævneværdig Faktor i Oplysnings- og Vækkelsesarbejdet.“ (Sorø Amtstid.).

„Under N. C. Roms mangeaarige, dygtige Ledelse gik det altid i et bestemt Spor. Han forstod i en sjælden Grad at knytte dygtige Folkeskribenter om sig, som Medarbejdere og havde den lykkelige Evne i den store Masse af indsendte Bidrag — som en Redaktør af et saa udbredt Blad som „Husvennen“ har at slaas med — at kunne finde Guldkornene. Som en Mand, der fra gammel Tid kender Landboerne nøje var han ogsaa i Stand til at **vælge netop det Stof** som **passede for Bladets Læsekreds.“** (Aarhus Folkeblad).

„Husvennen“ koster **kun 1 Krone Kvartalet** og kan bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader. Bestil Bladet for et Kvartal! Hvor det først vinder Indgang, bliver det snart **Hjemmets kæreste Gæst,** lige velkommen med sine Fortællinger og Billeder for store og smaa.

Enhver Husfader bør holde „Husvennen“ for sin Familie og Tjenestetyendets Skyld.

Denne lille Fædrelandshistorie forekommer os at være **et godt og dygtigt Arbejde.** Fremstillingen er **gennemgaaende klar og livlig.** Udarbejdelsen vidner gennemgaaende om, at Forfatteren støtter sig paa en **gennem Lærervirksomheden indvunden praktisk Erfaring.** *(Nationaltidende).*

Forfatteren . . . er sikkert en dygtig Skolemand, hvad man faar et bestemt Indtryk af under Læsningen. Hvad man **beundrer** i denne lille Bog er den **Ro, Overskuelighed** og **Klarhed** med hvilken Danmarks Historie er trængt sammen paa 95 Sider. **I det Hele en omhyggelig og praktisk Bog.** *(Avisen).*

Hr. Forlagsboghandler N. C. Rom har udgivet en **smukt og godt udstyret** »Ny Fædrelandshistorie for Borger- og Almueskolen.«

Bogen er skrevet et **let læseligt** og **livligt Sprog,** og er forsynet med mange **særdeles gode** og **oplysende Billeder.** Et **stort Fortrin** er det, at den er trykt med **meget tydelig Skrift** af passende Størrelse.

Der er ingen Tvivl om, at **Bogen egner sig særdeles godt til Brug i Skolen.** *(Aftenbladet).*

Udtalelser af **gamle Skolemænd:**

»Den af Hr. N. C. Rom udgivne »Ny Fædrelandshistorie for Borger- og Almueskolen«, finder jeg **fortræffelig,** godt udstyret med oplysende Billeder, kortfattet og dog historisk indholdsrig. Under en dygtig Lærers Vejledning vil den være **udmærket egnet til Lærebog for Børn.«**

Hillerslev Skole. *M. Jørgensen.*

Forfatteren har **udført det Mesterstykke** at skrive en Fædrelandshistorie paa kun 95 Sider og **endda at medtage alt væsentligt** . . . Og det er det bedste ved denne lille Bog, at den er skreven i et for Barnet letlæseligt og tiltalende Sprog, saa at Eleven **med Lethed vil kunne tilegne sig dens Indhold** og huske det. Af de **mange smukke Billeder,** der helt igennem pryder den gode lille Bog, har jeg især følt mig tiltalt af Vignetternes Kongeportrætter med Aarstal nedenunder, der ville hjælpe godt til at Kongerækken fæster sig i Barnets Hukommelse.

J. Nielsen. (»Knud Skytte«).

Den er skrevet i et klart, flydende Sprog og gør ved sin hele Fremstilling det meget let for Læreren at udvide Fortællingen ved mundtlige Foredrag for de videre fremkomne Børn. Jeg vil raade enhver Lærer til at gøre sig bekendt med Bogen, og **de fleste ville sikkert stræbe efter at faa denne smukt udstyrede prisbillige Bog indført i deres Skoler snarest muligt.**

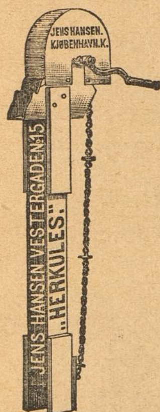
L. H. Kristensen (fh. Lærer i Oppesundby).

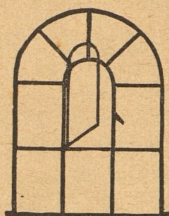
. . . **Sproget er udmærket,** Udtryk og Vendinger ere overalt nøje afpassede efter Barnets Fatteevne . . . Illustrationerne ere **glimrende** i Retning af at oplyse Børnene om Sæder og Skikke i Fortiden . . . Tag og læs denne Bog og sammenlign den med den af Rom tidligere udgivne. I ville da se, **hvor store Fortrin den nye Bog har** fremfor den gamle og **I ville snarest ombytte denne med Roms nye Fædrelandshistorie!**

Magleby Skole. *Carl Henrichsen.*

Jens Hansen,

Kjøbenhavn K. **15, Vestergade 15.** Kjøbenhavn K.

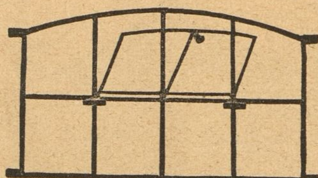

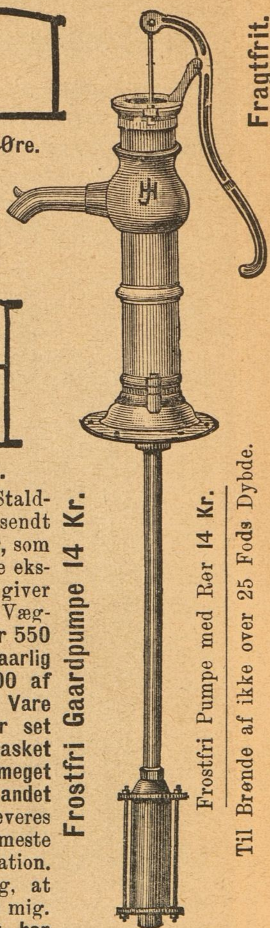
Pris: 125 Øre.

Pris: 50 Øre.

Pris: 130 Øre med Opluk.

Bedste og billigste

Aile-Kjæde-Pumper

12 Kr.,

med 2 1/8 Tom. Brikker giver 1 Tønde Vand, nemlig 4 Kubikfod, lig 128 Pot. i Minut., solid Konstruktion, altid i Orden, fuldstændig frostfri, let og bekvem at anvende, giver større Vandmængde end nogen anden Pumpe. Flere Tusinde i Brug og der kan henvises til Brugere over hele Danmark.

Ailespredere, lige, **2,50,** krumme, **3,00.**

Forlang **illustreret Prisliste.**

Enhver, der skal bruge Staldvinduer, maa først forlange tilsendt min **Prisliste over Staldvinduer,** som sendes enhver gratis, og Ordre ekspederes kun efter denne, som giver Oplysninger over Størrelsen, Vægten og Prisen. Der findes **over 550 forskellige Vinduer. Salget aarlig over hele Danmark over 6000 af disse Vinduer. Køb ingen Vare andet Steds, forinden De har set min Prisliste. De vil blive overrasket over de billige Priser og det meget store Udvalg, som ikke findes andet Steds i Danmark.** Varerne leveres fragtfrit paa Bestillerens nærmeste Dampskibs- eller Jernbanestation.

Det bemærkes udtrykkelig, at Varerne kun kan erholdes hos mig. **Jeg sælger ikke til Forhandling, har ingen Agenter eller Udsalg noget Steds,** dette vilde kun fordyre Varen for Forbrugeren, derfor skriv selv direkte til mig.

Staldpumper. — Køkkenpumprr **8 Kr. 50 Øre.**

Hakkelsemaskinen „Agraren",

36 Kr., bedste og billigste Maskine. Nærm. af Prisl.

Vejrspaadomme for 1897.

Mennesket spaar, men Gud raa'er.

Januar: 1—5 Frost. 6—13 Sne og Blæst. 14—22 Koldt og klart. 23—31 Smukt Vejr vekslende med Snevejr.

Februar: 1—6 Sne og Blæst. 7—12 Tiltagende Frost. 13—19 Stille Vejr og Kulde. 20—28 Snevejr.

Marts: 1—9 Foranderligt. 10—18 Mildt Vejr. 19—25 Storm og Regn eller Sne. 26—31 Storm og Kulde.

April: 1—5 Koldt, uroligt Vejr. 6—15 Smukt Vejr. 16—22 Klart og mildt. 23—30 Bygevejr.

Maj: 1—9 Vekslende. 10—18 Koldt og klart Vejr. 19—25 Regn. 26—31 Mildt.

Juni: 1—8 Bygevejr. 9—14 Uroligt. 15—23 Varmt, Bygevejr med Torden. 24—31 Smukt, klart. Blæst.

Juli: 1—5 Varmt. Torden. 6—11 Blæst. 12—17 Varmt og regnfuldt. 18—25 Varmt med tør Blæst. 25—31 Tordenbyger.

August: 1—7 Meget varmt og tørt. 8—14 Blæst, Bygevejr. 15—21 Smukt tørt. 22—31 Uroligt. Torden.

Septbr.: 1—9 Tørt blæsende. 10—16 Klart og varmt. 17—24 Storm og uroligt.

Oktb.: 1—6 Regn og Slud. 7—14 Blæst og Kulde. 15—21 Klart, men køligt. 22—31 Smukt Vejr.

Novbr.: 1—10 Stormende. 11—17 Uroligt. 18—22 Blæst og Ruskvejr. 23—30 Koldt og klart.

Decbr.: 1—8 Regn og Sne. 9—19 Klar Frost. 20—26 Sne og Frost. 27—31 Stille Frost.

„Den nye Almanak“ for 1897

har følgende Indhold:

Aarets Kalender med Markedsfortegnelse for hver Maaned.
Om Ukrudt og dets Udryddelse, af Forstander *K. Hansen,* Lyngby Landbohøjskole.
Glædeligt Nytaar. Digt af *Nicolaj Bøgh.*
Vanheld. Fortælling af *Anton Nielsen,* med 4 Tegninger af Niels Wivel.
Et fornøjeligt Arbejde. Tegning med Tekst af *J. J.*
Naar Roserne blomstre. Skitse af *M. P. Sørensen,* med 4 Tegninger.
To Juleaftener. Fortællinger af *Marius Hansen.*
1. **Den gamle Degns Juleaften,** med 3 Tegninger.
2. **Haandværkssvendenes Juleaften,** med 1 Tegning.

Den sidste Pleje. Digt af *Anton Andersen,* med Tegning.
En klog Mand. Virkelighedsbillede, fortalt af *Lars,* med 2 Tegninger af O. Hermansen.

Per og Guldklumpen. Fortælling af *Knud Skytte,* med 4 Tegninger af Knud Gamborg.
En Julegave. Fortælling af *M. K.*, med Tegning.
Vingerne skulle prøves. Skitse af *H. Mehl,* med Tegning.
En Skov-Idyl. Fortælling af *Marius Hansen,* med 3 Tegninger
Moderglæde. Tegning med Tekst af *J. J.*
Juleglæde. Fortælling af *Rhea,* med Tegning.

Avancer, avancer! Soldaterminder, fortalte af *Børge Janssen,* med 2 Tegninger.
Hjemmets Kyst. Digt af *J. Johansen,* med Tegning.
Seminaristen paa Fattiggaarden. Fortælling af *H. C. Jacobsen.*
Svanese. Fortælling af Fru *Adeler Bagger,* med 3 Tegninger.
Smaa Krøniker fra det daglige Liv. Pudsige Smaahistorier.
Daarlige Vaner. Af *A. B.*
Vær ikke bange. Digt af *H. Mehl,* med Tegning.
Hans Løgnhals. Fortalt af *Jens Kamp.*
Om Skjoldpaddefangst. Af *R. C. M.*, med Tegning.
Mærkeligheder i Australien. Af *R. C. Mortensen,* med 3 Tegninger.
I gamle Dage i Byerne og paa Landet, med 2 Tegninger af E. Rondal.